TRGOVINA BALAŽIC
ČRENŠOVCI, tel.: 70 796
UGODNO: ● ženski, moški in otroški čevlji ● športna obutev ● tekstil

MENJALNICA
LEND
Ugoden nakup in prodaja deviz ter drugih valut.
Mohorjeva 2, Lendava,
telefon: (069) 75 427, 75 518

VESTNIK

Murska Sobota, 25. novembra 1993 • Leto XLV • Št. 47 • Cena 90 SIT

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
1. dec. ob 17. uri
Murska Sobota
GRAJSKA DVORANA
PREDSTAVA ZA OTROKE
od 6 do 12 let
ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ

Pomoč človeku v stiski

Pogovor z Imrejem Jerebicem, tajnikom slovenske Karitas

stran 15

Časopisi in sneg imamo nekaj skupnega. Oboji pišemo. Črno na belem oziroma belo po vsem drugem. Časopisi o gospodinjskih nasvetih, prometni kroniki, o politiki, kriminalu – to je o ekonomiji, o tem in onem.

Sneg piše pravljice.

Neka posebnost tega časopisa je ta, da se v njem pogosto kar tako najde mesto, in to celo na naslovnici, za stvari, o katerih drugi ne pišejo. Ne glede na to, kako do tega pride, pride pa bolj iz tehničnih razlogov, ker je potrebno belino, ki nastane pri postavljanju fotografije, nekako izpisati, je učinek postmodernističen in samo za počakati je, kdaj se bo to pojavljalo tudi v drugih časopisih. –Sicer pa se že... so že začeli objavljati razpise za krajše zgodbice, impresije.

Časopisi pišejo o snegu, o »zastojih v prometu«, o »delu cestnih služb«, »soljenju in pluženju«. Sneg pa pada in piše po svoje. Ne bi zdaj razpredali o celovitosti informacije, o slepih pegah medijskega prostora – toda zakaj se mora poezija potikati samo po literarnih večerih in, po uradni dolžnosti, v učilnicah. Saj ne pada sneg, da bi pomoril svet, ampak da vsaka stvar pusti za seboj sled. Ne pada zato, da bi z avti drseli s cest, ampak zato, da slišimo zvenenje tišine in budni čutimo, kaj je to pogrezanje v sen.

Fotografija: N. JUHNOV ŠSM

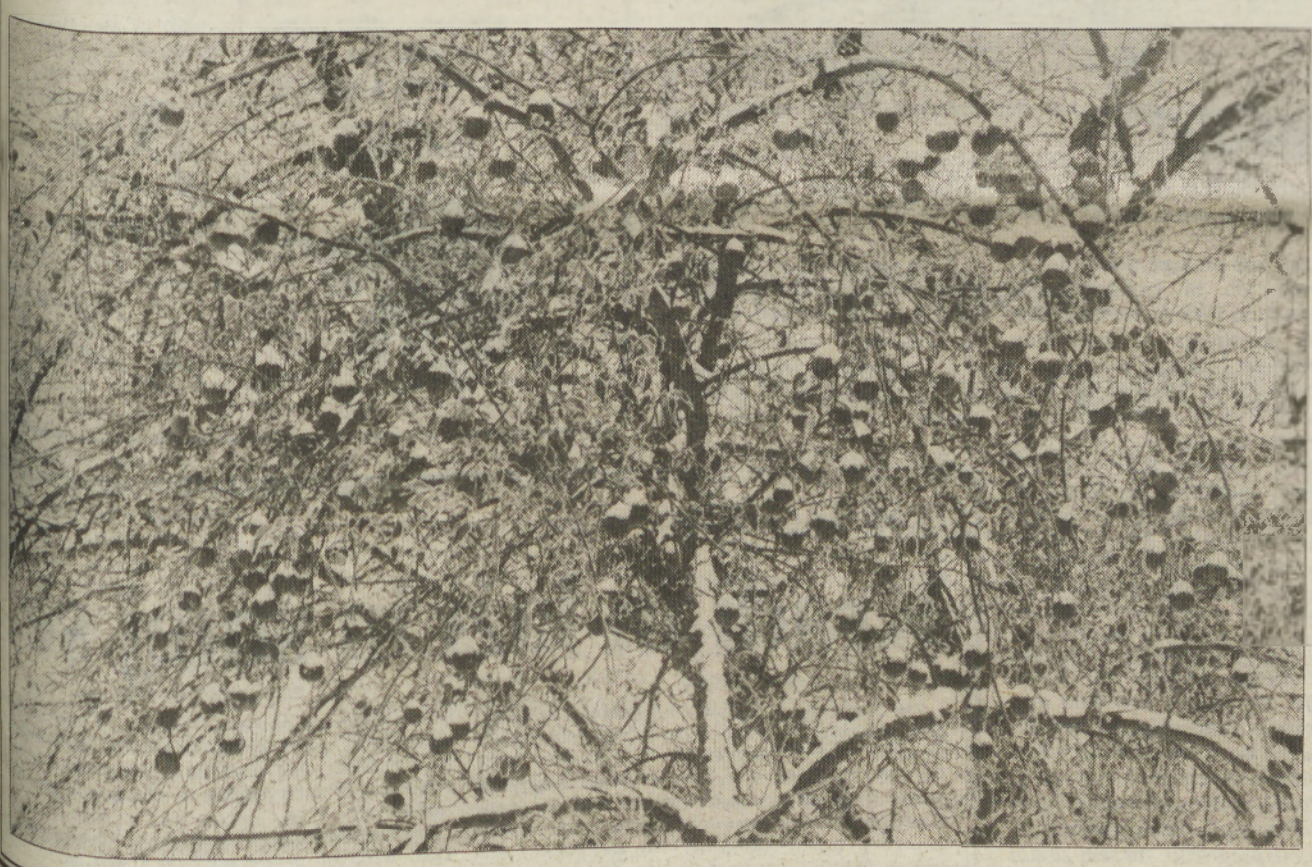

Uradna statistika nam je v zadnjem času postregla z nekaterimi podatki, po katerih bi lahko sklepali, da se razmere v gospodarstvu vendarle nekoliko spreminjajo. Sodeč po prvih analizah, bi lahko sklepali, da na bolje, saj po daljšem časovnem obdobju spet prihaja do oživljanja gospodarskih aktivnosti. Ali pomenijo ta gibanja prehod v trajno gospodarsko rast, ostaja zaenkrat vprašanje, saj normalizacija razmer še ni zajela vseh segmentov gospodarjenja. Samo rast industrijske proizvodnje namreč ni zagotovilo, da se bodo razmere izboljševale, saj je hkrati s tem potrebno zagotoviti še nekatere druge pogoje, od katerih bo odvisna trajna gospodarska rast. Gospodarjenje je namreč celosten sistem in kakršno koli odstopanje v njegovih posameznih delih lahko to kaj hitro poruši.

Industrijska proizvodnja je v zadnjih dveh mesecih v primerjavi z enakim lanskim obdobjem sicer porasla, vendar se s temi podatki ne kaže slepiti, saj je znano, da je po letu 1991 nenehno padala. Ekonomisti poudarjajo, da je gospodarska rast odvisna predvsem

Hoja v krogu

od novih naložb, vendar takšna trditev v naših razmerah ne bo v celoti vzdržala. To namreč velja le za stabilna gospodarstva, kjer proizvodne zmogljivosti ne ostajajo neizkoriščene, pri nas pa so razmere povsem drugačne. V naših razmerah je proizvodnjo mogoče povečati tudi brez novih naložb v proizvodne zmogljivosti, in če že govorimo o novih naložbah, bi te morali usmerjati predvsem v preustroj gospodarstva. Domače povpraševanje namreč v zadnjem času narašča, vendar pa je struktura slovenske proizvodnje drugačna od povpraševanja, in če je ne bomo prilagodili, se kaj lahko zgodi, da se bo povpraševanje Slovencev usmerilo v tujino.

Večje domače povpraševanje je treba predvsem pripisati realnemu porastu osebnih dohodkov v zadnjih mesecih, to pa ima dolgoročno lahko tudi negativne posledice. Slovensko tržišče je namreč za naš obseg proizvodnje premajhno in se bo nujno bolj usmerjati v izvoz. Tu pa se srečujemo s problemom konkurenčnosti. Če želimo povečati izvozno povpraševanje, moramo znižati cene, to pa lahko dosežemo le z nižjo ceno dela. Prvi, ki se temu zoperstavljajo, so sindikati, pa tudi sprejemanje proračunskega memoranduma za prihodnje leto je pokazalo, da na kakšno večje razbremenjevanje gospodarstva ne kaže računati. In tako se bomo kaj lahko ponovno znašli v začaranem krogu, posledice pa se bodo pokazale v prihodnjih gospodarskih aktivnostih.

LUDVIK KOVAČ

MINICOM
napredne tehnologije murska sobota d.o.o.
PROFESIONALNA KOMUNIKACIJSKA OPREMA:
MOTOROLA UDS, RAD, RND, TADIRAN.
Vegova 13, M.Sobota, tel./fax.: (069) 23-895, 31-954

Vse poti vodijo v Potrošnik
AKCIJSKA PRODAJA
moških in ženskih HLAČ
Elkroj Mozirje
od 25. nov. do 2. dec. '93
v BLAGOVNICI Potrošnik
in v SALONU MODE
MURSKA SOBOTA
CENE NIŽJE DO 20 %

VREME

Ob koncu tedna se bo prehodno spet poslabšalo.

Vestnikov koledar

25. november, četrtek, Katarina
26. november, petek, Leopold
27. november, sobota, Virgil
28. november, nedelja, Berta
29. november, ponedeljek, Jolanda
30. november, torek, Andrej
1. december, sreda, Natalija

Pregovor

Zima in gospoda nič ne podari.

EN DAN NAKUPA
V MESECU DECEMBRU
V PRODAJALNAH
MESNE INDUSTRIJE
POMURKA
ZASTONJ
Harmonija zdrave narave
POMURKA
Murska Sobota d.o.o.
POMURKA

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA – Na tridnevnem obisku v Sloveniji je bil predsednik državnega sveta švicarskega parlamenta dr. Otto Piller. Pogovarjal se je s predsednikom državnega zbora Hermanom Rigelnikom, delegacijo odbora za mednarodne odnose, predsednikom državnega sveta dr. Ivanom Kristanom in državnim sekretarjem v zunanjem ministrstvu Ignacem Golobom. Drugi del obiska pa je bil namenjen predvsem gospodarskim temam.

BLED – Tu je potekal mednarodni simpozij o temi Ženske za mir na Balkanu, ki sta ga pripravila Mednarodni republikanski inštitut iz Washingtona in Libra inštitut iz Ljubljane. Ženske iz vzhodne in zahodne Evrope so podprle demokratični razvoj Slovenije.

LJUBLJANA – Predstavniki združenja italijanskih zasebnih podjetij in Gospodarska zbornica Slovenije so se dogovorili, da bo zbornica do konca leta pripravila vsaj 30 konkretnih projektov o sodelovanju med slovenskimi in italijanskimi podjetji. Poleg tega bodo podpisali tudi sporazum o medsebojnem sodelovanju, predvsem na področju informatike, promocijskih dejavnosti in izobraževanja.

BLED – Tu je bila slovensko-nemška poslovna konferenca, na kateri so se predstavniki slovenskih podjetij seznanili s prodajnimi možnostmi na nemškem trgu, storitvami nemškega zborničnega sistema in izkušnjami uspešnih nemško-slovenskih kooperacij.

LJUBLJANA – Slovenski predsednik Milan Kučan je sprejel avstrijsko veleposlanico v Sloveniji Jutto Stefan-Bastl. Pogovarjala sta se o načrtovanem obisku avstrijskega predsednika Thomasa Klestila v Sloveniji, o odnosih med državama in njunem sodelovanju v srednjeevropskem prostoru.

PO SVETU

ATENE – Pred dvodnevno konferenco Sveta Evrope o migracijah, ilegalnem priseljevanju ter rasizmu in ksenofobiji v Evropi se je slovenski notranji minister Ivo Bizjak sešel s svojim grškim kolegom. Pogovarjala sta se o sodelovanju med policijama obeh držav, zlasti pri preprečevanju tihotapljenja mamil in orožja ter preprečevanja terorizma.

ŽELEZNO – Slovenski zunanji minister Lojze Peterle in minister za kmetijstvo in gozdarstvo Jože Osterc sta bila na dvodnevnem obisku na Gradiščanskem. Glavar te avstrijske dežele Karl Stix je izjavil, da želi biti Gradiščanska v dobrih odnosih tudi s Slovenijo. Minister Peterle je obiskal še Madžarsko, kjer se je udeležil rednega jesenskega srečanja zunanjih ministrov držav članic Srednjeevropske pobude.

WASHINGTON – Predstavniški dom ameriškega kongresa je podprl sporazum o območju proste trgovine v Severni Ameriki. Za sporazum je glasovalo 234 poslancev, 200 pa jih je bilo proti. Izglasovali so ga bolj prepričljivo, kot so kazale raziskave javnega mnenja.

ŽENEVA – Voditelji vseh treh sprtih strani v BiH so podpisali deklaracijo o prostem prehodu konvojev s človekoljubno pomočjo. Deklaracija med drugim določa tudi popolno varnost in svobodo gibanja vseh uslužbencev OZN in mednarodnih humanitarnih organizacij.

KAIRO – Predstavniki Izraela in Palestincev so drugi dan pogajanj dosegli določen napredek glede izraelskega umika z območja Gaze in Jeriha. Čeprav še niso odpravili vseh ovir, pričakujejo, da bodo pogajanja končali v predvidenem roku.

MOSKVA – Sporočili so, da bo Rusija umaknila svoje vojaške enote iz Estonije do konca avgusta prihodnje leto. V Estoniji je zdaj še okrog 7 tisoč ruskih vojakov. Ruske vojaške enote so se letos v celoti umaknile že iz Litve, napredek pa naj bi dosegli tudi v pogajanjih o umiku enot iz Letonije.

ZAGREB – Hrvaški predsednik Franjo Tuđman je zavrnil pobudo Evropske skupnosti glede reševanja krize v BiH ter na Hrvaškem. V pogovoru z glavnimi uredniki hrvaških medijev je izjavil, da je Zagreb dolžan zavarovati Hrvate v BiH in da bo za to uporabil tudi drugačna, ne le diplomatska sredstva, če se bo muslimanska agresija nadaljevala.

PRETORIA – Južnoafriški predsednik Frederik de Klerk in predsednik Afriškega narodnega kongresa Nelson Mandela sta skupaj z 21 voditelji strank podpisala pogodbo o demokraciji, s katero so sklenili že dve leti trajajoča pogajanja.

HAAG – S prisego 11 sodnikov in izvolitvijo predsednika sodišča se je ob navzočnosti številnih diplomatov uradno začela dolgo pričakovana sodna obravnava proti vojnim zločincem z območja nekdanje Jugoslavije. Gre za zločine, ki so jih zagrešili od leta 1991, za zdaj pa še ni mogoče reči, kdo vse se utegne znajti na sodni klopi.

NEW YORK – Varnostni svet OZN je še za šest mesecev podaljšal misijo mirovnih enot v Somaliji. Kljub temu pa naj bi februarja sprejeli končno odločitev, kaj storiti konec marca po odhodu ameriških enot iz te države.

OHRID – V nesreči letala, ki je letelo iz Ženeve v Skopje, je umrlo 115 potnikov, večinoma albanske narodnosti s Kosova. Krivec za to veliko letalsko nesrečo naj bi bil človeški dejavnik.

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar
Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za IV. trimesečje 1993 je 1.100,00 SIT, celoletna naročnina 3.800 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.
Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Ivanki in Francu Roškarju v središču avstrijske Radgone ne dovolijo izobesiti table za trgovino

Radgonski trgovski lobi ne mara tujcev

Zakaj ne poskusiti, sta si dejala Ivanka in Franc Roškar, ki sta dolga leta delala na tujem. V osemdesetih letih sta se odločila za obrt v domačem mestu, vendar so ju onemogočile lokalne politične igre. Ivanka je že nekaj časa delala v avstrijski trgovini, potem pa sta se 1992. leta odločila, da registrirata v Avstriji lastno podjetje. Najprej sta dobila 11. junija 1992 dovoljenje za obratovanje podjetja v Spodnji Purkli, potem pa sta vzela v najem prostore v središču Radgone in odprla še trgovino z mešanim blagom. Njuno delo predstavništva in posredništva je povezano s telefonom, zato je moral biti eden vedno ob njem. In zakaj potem ne bi imela še trgovine?

Franc Roškar je odprl posredništvo v avstrijski Radgoni na željo strank iz Slovenije.

Seveda pa v resnici ni vse tako enostavno kot je videti – predvsem v Radgoni ni enostavno prodreti kot trgovec. Tu ne morejo uspeti niti trgovci iz drugih krajev Avstrije, kaj šele, da bi dovolili poslovanje tujcu. Franc Roškar po več kot enem letu ne uspe dobiti dovoljenja, da bi izobesil tablo z imenom IWEA, ne more dobiti dovoljenja za zaposlitev nečakinje (zakaj bi zaposlil Avstrijko, če pa je sorodnica brez službe?) in ne za dodatno registracijo dejavnosti, s katero bi lahko opravljal tudi servisiranje in montažo. Zakaj sta se odločila za poslovanje v Avstriji? Imela sta dobre prijatelja, mislila sta, da jima bo uspelo; sedaj sta brez prijateljev!

»Že več let sem zastopnik nemškega podjetja za Slovenijo, ki izdeluje centralno mazanje za tovornjake in razne industrijske stroje. Veliki kupci v Sloveniji so ugotovili, da je včasih bolje poslovati s tujim kot domačim podjetjem, zato so me prepričali, da sem zaradi lažjega deviznega poslovanja tukaj ustanovil podjetje. Oni potem lahko tudi koristijo 50.člen carinskega zakona in uvažajo reprodukcijski material brez carine. Drugo pa: žena je že delala v Avstriji. Rekla sva, če že, potem na svoje. Do dovoljenja za registracijo in opravljanje dejavnosti niti ni bilo težko dobiti, čeprav so v Avstriji precej strožji pogoji in zahtevan večji ustanovitveni vložek, to je 500 tisoč šilingov.

Zdaj pa je nastal problem, ker nama občina ne pusti, da bi izobesila napis. Pri nas je predpis, da ga moraš imeti, in si kaznovan, če ga nimaš, tu pa... kaj jaz vem. Že od 1.12. 1992 imava na občini prošnjo.

Po mojem – in jaz sem jim to že tudi povedal – zaradi tega, ker smo Slovenci. Kajti vsi se z vsemi štirimi borijo, da ne bi mi prihajali sem in tukaj ustanavljali podjetij. Mislim pa tudi, da tega niso krivi tisti, ki delajo na občini, ampak bolj trgovci. ***Več š- jev in ž-jev imajo v priimku, bolj so proti nam. Do sedaj mi je trgovska zbornica šla na roko, zdaj pa mi ne dovoli registracije za servisiranje in montažo dodatnih stvari, ki bi jih bilo mogoče pripeljati sem iz Slovenije. Torej so morali vmes ti trgovci pritisniti na zbornico. Moral bom iti vse do zbornice v Gradcu,«*** **je povedal Franc Roškar.**

Ivanka Roškar dela v trgovini z mešanim blagom, za katero pa ne smejo izobesiti table.

Nerazumljivo! Se bojijo konkurence, ki je pravzaprav glede na množico slovenskih kupcev, ki zahajajo v avstrijske trgovine, le kapljica v morje, ali pa se bojijo, da če bodo popustili enemu, bodo za njimi prišli tudi drugi, tretji, četrti... in jim odžrli kruh. Tudi radgonski trgovci ne bodo večno živeli kot ribe v vodi; doslej se jim ni bilo potrebno posebej truditi za promet, dovolj je bilo le narediti trgovine, nabrati blago in slovenski ter hrvaški kupci so kar sami prihiteli – cene in menjalna razlika so bile pač na njihovi strani. Z onemogočanjem drugih, svojega položaja ne bodo mogli ohraniti.

Roškarjeva si pač iščeta posel tam, kjer je zanju najugodnejše. To je smisel tržnega poslovanja in demokratičnih držav. Tako kot je za naše podjetje ugodno, da posluje s posredniškim, ki ima poslovne prostore na drugi strani meje, tako bo tudi za naročnike izdelkov QUELLE finančno ugodneje, da bodo prišli iskat naročeno v avstrijski Radgono in dobili izplačan prometni davek. Izdelki bodo zanje dvakrat cenejši. In to je tudi nadaljnji načrt Franca Roškarja: odpreti agenturo za QUELLE in sprejemati naročila za tapete, tekstil in obutev.

BERNARDA B.PEČEK
FOTO: NATAŠA JUHNOV

BOSANSKA ZIMA

Pismo iz Ljubljane

Kradi in laži in smej se

Vsa Ljubljana je le ena črna gradnja, bi lahko dejali potem, ko se je iztekel čas za prijavo in plačilo depozita za črne gradnje. Ni kaj, minister Miha Jazbinšek je edini, ki ve, kja je posel. Najprej je prodal družbena stanovanja zasebnikom, zdaj je pobiral davek na črno gradnjo. Največji junaki v Ljubljani živijo v moji občini, na Viču, kjer je kar 1.611 črnograditeljev prijavilo svoje hiše, dozidave in prezidave. Celo tako je bilo, da zamudnikov niso niti več registrirali, kajti potrebno je rušiti. Seveda je v tej občini tudi črna gradnja predsednika ljubljanskega izvršnega sveta Marjana Vidmarja, pardon – njegove žene, vendar pa se ne ve, če jo je prijavil tudi on. Kdor je pač prijavil črno gradnjo, se je rešil izvršbe rušenja do sprejema prostorskih dokumentov. Si lahko predstavljate rušenje 1.600 objektov samo v eni občini? Da mislijo zares, so politiki in inšpektorji pokazali, ko so po roku za prijavo porušili nekaj novonastalih objektov. Seveda to niso bile vile; spravili so se nad barake vrtičkarjev v predmestjih Ljubljane. Nekdo bo rekel tudi zaradi varnosti, kajti Ljubljani se približuje stota obletnica katastrofalnega potresa. Prerokba pa pravi, da Ljubljano vsakih sto let zadene velik potres.

Seveda, pretekli teden je za senzacijo in (po)smeh poskrbel sam prevzvišeni Marjan Vidmar na televiziji, ko je izjavil, da so samo trije ljudje v Sloveniji v zadnjih letih nekaj naredili. V tej veliki trojici so Janez Janša, Franc Arhar in – Marjan Vidmar. Morda bo ta njegov uspeh ugotovila preiskovalna komisija, ki se bo spustila v domnevne nezakonite dejavnosti ljubljanskega izvršnega sveta. Toda do obstoja le-te bo morala pomagati sama republika, kajti skoraj ni verjetno, da se bo uspelo sestati do novega leta ljubljanskemu parlamentu. Najbrž celo do lokalnih volitev ne in do tedaj je čas, da bog vzame, kar je božjega, njihovi zemeljski nadomestki pa kar ostane. Niti priprave na decembrske prireditve niso minile brez afer in sporov; najbolj kratko je potegnil Miklavž, ki bo skromen in brez denarja, božično-novoletni sejem pa je po 20 letih ušel z vajeti Ljubljanskega turističnega društva v roke zasebne firme, jasno. Kot je tudi jasno, da ima Ljubljansko turistično društvo v rokah »rdeča naveza«. Medtem pa je Mreža za Metelkovo spet brez elektrike. Vložena nezaupnica Marjanu Vidmarju s tem mnenjem nima zveze, pravi vodja krščanskih demokratov Nace Polajner, in dodaja, da je potrebno še enkrat pregledati, če je bil predlog za nezaupnico pravilno vložen.

Sneg ni presenetil nikogar, saj je bil napovedan. Tako je bil ob prvem snežnem koncu tedna pred tednom dni, pa tudi bo sedanjem. Toda kljub temu Ljubljana ni bila čista in ne splužena, zato pa je bila vsaj nekaj zgodnjih sobotnih ur bela. Komunalci celo do 12. ure niso začeli čistiti najvažnejših delov Ljubljane, kot so mostovi, glavna križišča in nekatere cestne prehode. Inšpektorji so prijavili prekrške večje kršitelje, za manjše ni bilo časa, kajti novi sneg je namučil tudi inšpektorje. Zato pa niso odpovedali Prekmurci v Ljubljani, ki za prihodnji teden pripravljajo dve bujti repi. Študentje v študentskem naselju, akademiki pa v hotelu Slon. To bo velik praznik, kajti mineva namreč natančno 15 let od takrat, ko so se eni in drugi dogovarjali za skupno (NAD)bujtorepovanje v Soboti. To je bilo še v času, ko sta bila oba Gezeka 1N.

Zdaj pa je marsikaj OUT; tako tudi SMELT, ki mu po desetletju kraljevanja prvič lahko kriminalisti dokazujejo kriminal. Ob gradnji World Trade Centra naj bi se pokradlo na tone denarja, ljudje iz Smelta, ki so bili pri koritu, so si v tej samoti na imena sorodnikov pokupili tudi do štiri poslovne prostore. Vse se je delalo s fiktivnimi pogodbami z podizvajalci, ki so v kuvertah plačevali posamezniku hvaležnost za posel. Koliko počitniških hišic iz bilo zgrajenih iz cementa, namenjenega za World Trade Center? Koliko podobnega se je dogajalo v preteklosti ob gradnjah raznih elektrarn in prodaji raznih (lendavskih) rafinerij, ne bomo nikoli izvedeli, tudi zaradi tega ne, ker slovenskega Smelta v bistvu ni več, obstaja le švicarski, kjer je direktor nekdanji ljubljanski šef Žagar, znan tudi po tem, da je odobril hčerki Milana Kučana štipendijo za študij v Ameriki. Toda hvala bogu, World Trade Center deluje s polno paro; zdaj je v njem prodajna razstava 2000 preprog iz 14 držav. Če imate nekaj tisoč z mali drobiža, pohitite, kajti prodaja traja le do 30. novembra. Krpenjač ni!

MARJAN HORVAT

Čolnarji na Murskem valu

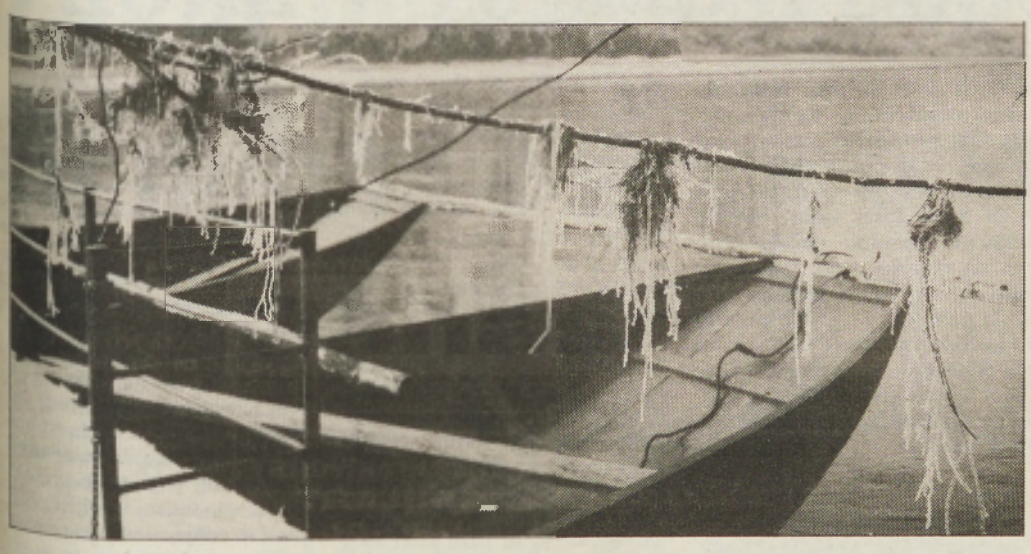

Radio Murski val je star petintrideset let. Nekdaj, to je moralo biti kaj kmalu po tistem, ko je začel oddajati, si je nekdo dal po njem sam voščiti za god. O tem se je razvedelo in bilo je veliko posmeha. Po krivem, saj je človek s tem početjem opredelil eno bistvenih določil radia. To je samonanašanje.

V nobenem časopisu, ki spremlja delovanje medijev, ne boste našli stalne rubrike o radijskem mediju, če seveda odštejemo radijske programe, vendar je to nekaj drugega. To je informacija, ne pa tematsko spremljanje tega medija. Piše se o televiziji, časopisih, revijah, mesečnikih, tednikih, nikjer pa o radiu. Radio je tako izmuzljiv, da se da sicer pisati o kaki njegovi oddaji, ne pa o njegovi specifični naravi. Prav zaradi te samonanašajoče se narave, se na radiu pogosto ukvarjajo sami s sabo.

Ta jubilejni spis o sobškem Murskem valu je še dodatno opredeljen s samonanašanjem. Murski val –član iste družine kot Vestnik. Drug drugemu eno alter ego. Zato s pisanjem o radiu v Vestniku opravljamo samorefleksijo, skozi naše dojemanje in razumevanje Murskega vala se kažejo naši lastni pomisleki, naš lasten koncept, naše lastno dopolnjevanje. Takole si mislimo včasih, ko kakšega dogodka ne gremo »pokrivat«, kot se to reče v novinarskem žargonu: bodo to že radijci naredili, kaj naj drugega. Radio mora biti tam, če ga ni tam, ni radio, kot pravi direktorica naše skupne hiše Zavoda za informiranje Irma Benko.

Radio je medij. Medij je tisto, kar je vmes: Je posredovanje med mestom oziroma akterjem oddajanja ter tistimi, ki posredovanje sprejmejo. Elektronski mediji, kot sta radio in televizija, sta funkcionalistična medija, ker obstajata kot medija samo, dokler obstaja posredovanje, oziroma dokler je to posredovanje čutno zaznavano. Njuna medijska dejavnost je toliko bolj ekvivalentna njuni naravi, čim manj je razmika med dejanjem, o katerem poročata, in poročanjem. Najbolje delujeta, ko delujeta v živo, na kraju samem. Tako imenovana sprotnost je vgrajena v njuno naravo, predvsem velja to za radio. Z radiem je podobno kot s Heraklitovo definicijo reke. Rekel je, da v eno reko vstopamo in ne vstopamo, smo in nismo. Takoj ko vstopimo v reko, to ni več tista reka, v katero smo vstopali. Pritekle so že druge vode. Če se tako vzame, ima Murski val ime, ki čisto ustreza posebnostim radia, njegovi dinamiki. S časopisom je drugače. Lahko ga kupiš sredi tedna in odložiš za branje ob koncu tedna. Njegova posredovalna funkcija se da zamrzniti. Lahko bi se reklo, da velja to tudi za elektronske medije, saj si lahko oddajo posnamemo na magnetofonski ali filmski trak in jo poslušamo, ko imamo čas, recimo prav tako ob koncu tedna. To je sicer mogoče, toda to ni njuna imanentna funkcija. Tedaj nista več posrednika v strogem informacijskem smislu, tako kakor za knjigo ali film ne pravimo, da sta medija, marveč učilo oziroma razvedrilo.

Vsak posamezni radio se definira sproti in lahko bi rekli, da sta edini razlikovalni merili pri definiranju njegova reklama, v kateri reklamira samega sebe, in do neke mere tudi programska shema. »Težko je povedati, kaj je specifičnio za naš radio,« pravi Benkova, »vse je že zajeto v njegovih sloganih.« Slogan je (medijska) ustavitev časa. Pri časopisu je ustavitev časa natiskana na papir. Napisano ostaja in ni vam potrebno kupiti še naslednje številke časopisa, da bi ugotovili, za kakšno vrsto tiska gre. Njegovo uredniško politiko lahko spoznate že ob enem samem primerku.

Radio, to so tisti, ki ga delajo. Druge definicije Murskega vala ni. V njegovih izvajalcih je njegova specifična narava, njegova differentia specifica. Čim bolj postaja medijskin prostor komunikativen, povedano preprosto, čim več je telefonov, tem bolj je radio tudi tak, kot so njegovi poslušalci, ki ga kličejo in s predlogi ter željami oblikujejo. Notranji krog radijskega samonanašanja se tukaj ovije še z enim samonanašalnim krogom in morebitna razlika med enim in drugim je naperjena k temu, da se ukine. Radijska (populistična) maksima je: Mi smo vaši in vi ste naši, mi smo vaš radio. Človek je bitje, ki izvorno komunicira ustno. Radio vstopa v praznino, ki nastaja, ko izginja ustna komunikacija. V tem je razlog radijske poznejše navzočnosti, ki torej ni samo v tem, da radio lahko poslušaš, tudi ko delaš še kaj drugega, marveč tudi ta, da si nekako sam svoj radio. Iz tega se tudi vidi, zakaj je radio običajno tako nagnjen k populizmu. Popularnost, to je hkratnost med referenčno osebo ali skupino oseb ter tistimi, ki so jim pri srcu. Radio omogoča to hkratnost, ker je njegovo poslušanje kompatibilno z drugimi aktivnostmi. Od tod tudim njegova familiarnost, ki se izraža v pogosti izjavi »naš radio«.

Kdo torej dela vaš in naš radio? Kdo so čolnarji na reki, ki nosi Murske valove? Vaš in naš radio, to so redno zaposleni: **Bojan Peček, Lidija Kosi, Silva Öri, Dušan Loparnik, Marjan Maučec, Danila Hradil Kupljen, Smilja Baranja, Feri Kupljen, Feri Horvat in pripravnica Simona Špindler.** Zunanji sodelavci, napovedovalci in moderatorji, so: **Milan Zrinski, Veronika Smrke, Boris Jaušovec, Ljubo Kralj, Nevenka Emri, Milan Petauer, Anica Kološa in Vlado Pejčič**; v glasbeni redakciji so »zunanji« **Stanko Kramar, Bojan Kous, Štefan Černela**; »zunanji« tehniki pa so **Andrej Novak, Flavio Dotto, Jani Hanč, Boštjan Rous in Dejan Fujs**. To je Murski vaaaAaal. O radiju se ve vse in on naj bi vedel vse, edino, kar se tačas ne ve, je to, kdo bo glavni urednik.

ŠTEFAN SMEJ

Kaj se je potrebno naučiti od letošnje poplave v občini Ljutomer?

Več primerne opreme in resnosti

V ljutomerski občini je bil najbolj kritičen čas med letošnjimi poplavami Mure in Ščavnice od 22. do 25. oktobra. Tedaj so morali aktivirati štabe civilne zaščite v KS Križevci in Veržej ter povečati stopnjo pripravljenosti štabov v KS Cven in Razkrižje. V Vučji vasi so aktivirali osem gasilskih operativnih enot (110 pripadnikov) za popravilo nasipa v dolžini okrog 300 metrov, v Veržeju so prav tako aktivirali operativno enoto za zajezitev magistralne ceste Ljutomer- Murska Sobota in podobno so morali storiti na Razkrižju, kjer je grozilo, da se bo razlila Ščavnica ter poplavila spodnji del naselja.

V vseh akcijah je sodelovalo 11 operativnih enot oziroma 138 članov, ki so opravili 1.430 ur nujnega dela. V akciji je sodelovalo tudi 10 vozil in 2 traktorja. Račun za vse to pa je kar velik, saj znaša skoraj milijon tolarjev.

In kaj je ta akcija pokazala? Nujno bi potrebovali okrog 15 prenosnih radijskih postaj, 25 luči za osvetljevanje, 200 parov gumijastih škornjev in 200 deževnih plaščev. Prav tako je potrebno imeti v zalogi zadostno količino jutastih vreč, peska in orodja. V občinskem štabu tudi ugotavljajo, da se posamezniki iz operativnih gasilskih enot niso dovolj zavedali resnosti oziroma nevarnosti, ki je pretila, pogrešali pa so tudi ustreznejše oznake za zapore poplavljenih cest.

Kdo pa naj plača račune? Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora (direkcija v M. Soboti) naj bi zagotovilo denar za nadomestila plač, stroške kilometrine in strojne ure, prehrano in porabni material, v občini pa bi zagotovili sredstva za delovne ure članov operativnih gasilskih enot, krajevnih štabov CZ in občinskega štaba CZ.

Potrebno bo tudi postaviti barako, v kateri bo material za reševanje v primeru poplav, povišati nasip ob Ščavnici na Razkrižju in dvigniti cesto za višino nasipa v Veržeju. Za to morajo dolgoročno poskrbeti cestarji. Vodnogospodarsko podjetje pa mora namestiti merilne table ob kritičnih točkah.

Vse to bo prispevalo k večji varnosti pred poplavami v prihodnje.

J. G.

AVTOBUSNI PROMET Murska Sobota p.o.

HYUNDAI

KO SANJE POSTANEJO RESNIČNOST...

MODEL 94

HYUNDAI pony 1,5 LSI

V zalogi tudi druga vozila iz programa HYUNDAI. Možnost nakupa na posojilo, lizing in po sistemu »staro za novo«.

katalizator, el. vbrizg goriva
CENA do registracije 16.900 DEM

Dobava takoj!

Velika izbira avtomobilskih preprog, prevlek in avtokozmetike

Obiščite nas – svetovali vam bomo!

Avtosalon HYUNDAI v avli kina Park M. Sobota, tel.: 21 222.

Skupščinsko zasedanje v Gornji Radgoni vedno bolj podobno tekmovanju najbolj domiselnih dovtipov

Onemogočanje skupščinskega dela?

Tudi na četrtkovem skupščinskem zasedanju v Gornji Radgoni (18.novembra) se je ponovila znana zadeva: najprej je bilo potrebno čakati na enega poslanca, da so zagotovili sklepčnost vseh treh zborov, nato pa prav zaradi enega nasprotujočega glasu niso sprejeli predlaganih osnutkov odlokov.

Tokrat sta se zasedanja udeležila tudi poslanca v državnem zboru Feri Horvat in Jože Kocovan, ki so ju mnogi pogrešali na javni obravnavi predlogov lokalne samouprave in gradnje avtoceste. Čakajoč na sklepčnost sta oba poslanca gornjeradgonskemu parlamentu predstavila svoje delo v Ljubljani in odgovarjala na vprašanja občinskih poslancev. **Dr. Franc Antolič** je na primer vprašal, zakaj državni zbor nima interesa za rešitev problema igralništva, **Alojza Vogrinčiča** je zanimalo, kakšne so možnosti, da bi vse sedanje občine postali okraji, **Jože Čuš** je opozoril na problem iskanja nadomestnih zemljišč tistim kmetom, ki bodo morali odstopiti rodovitne in meliorirane parcele za gradnjo avtoceste, **Vinka Rousa** pa je zanimalo, kdaj bo končno sprejet zakon o predšolski vzgoji in varstvu otrok, saj je v proceduri že dve leti.

Čeprav se je večina občinskih skupščin v Sloveniji že spremenila v enodomne, s čimer so rešili nenehni problem sklepčnosti v posameznih zborih, bo skupščina v Gornji Radgoni zaradi nasprotovanja treh še vedno delovala v obliki treh zborov.

Feri Horvat je pojasnil, da rešitev problema igralništva zadržuje vlada in ne državni zbor, pravzaprav neusklajenost finančnega ministrstva, SDK-ja, nekaterih poslancev in igralniškega lobija; sicer pa ni toliko pomembno lastništvo, pomembno je, da ima država nadzor. »Danes nisem več prepričan, da bi bilo prav, če bi prehitro sprejeli zakon o lastninjenju in preširoko odprli vrasta tujcem. Madžarom je danes že žal; pravičnost in učinkovitost sta pri lastninjenju pomembna kriterija,« je povedal Horvat. Poslanci pa so tudi izvedeli, da razmišljanje o velikem številu okrajev ne vodi nikamor, saj to ne bo pocenilo, ampak podražilo lokalne uprave; zanimivo je, da je dobil amandma, po katerem naj bi bilo v Sloveniji le 11 okrajev, v državnemm zboru veliko glasov. Gornjeradgonska skupščina je podprla pobudo o pospešenem sprejetju zakona o razvoju razvojno šibkih območij (namesto demografsko ogroženih območij).

Amandma, po katerem naj bi bilo v Sloveniji le 11 okrajev, je dobil v državnem zboru veliko število glasov.

Največ delegatskih vprašanj, pobud in predlogov je postavil prejšnji predsednik izvršnega sveta v Gornji Radgoni **Anton Tropenauer**. Tako bi rad vedel, kaj je z načrtovano brezcarinsko cono v Gornji Radgoni, kaj s sporazumom obmejnih občin (tesneje naj bi sodelovale občine Nova Gorica in Gorica ter Gornja Radgona in Radgona), kaj z neizkoriščenimi objekti, katerih seznam je bil narejen še za časa prejšnje vlade, kako napredujejo načrti glede skupne deželne razstave, kdaj bodo realizirani rezultati plačanih projektov o razvoju podeželja ter prostorski ureditvi Slovenskih goric, kdaj bodo končno razseljeni prašiči s farme v Podgradu, kako rešujejo problem deponije, kako in kdaj bodo uredili mestno jedro, cesto do mejnega prehoda in skozi Podgrad ter kakšen je odnos občine Gornja Radgona do Elrada ter do problematike sejmišča. Čeprav so številna vprašanja prejšnjega predsednika izvršnega sveta bolj nagajanje kot resna poslanska zaskrbljenost, pa bi bilo kljub temu dobro slišati odgovore na vsaj nekatera. Kdaj bodo dobili odgovore na svoja vprašanja, je bilo tudi eno od delegatskih vprašanj? **Jožeta Čuša** je zanimala usoda projekta razvoja Stare Gore, **Petra Krefta** pa še vedno žulijo sredstva, ki jih je prejel prejšnji »kmetijski minister« Kaučič. Koliko je dobil vsega skupaj, bi radi vedeli mnogi v Ščavniški dolini? Kreft pa bi rad slišal tudi poročilo g. Slaviča o »svinjskih sredstvih«, ki so šla za gradnje številnih novih hlevov v občini Gornja Radgona. **Andrej Fišinger** je predlagal prestavitev znaka z napisom Gornja Radgona, **Ivo Lukič** pa v imenu krajanov zahteva boljšo prometno ureditev v Radencih.

Kar precej besed je bilo izgovorjenih zaradi predlagane spremembe odloka o proračunu občine za leto 1993, ki je bil sprejet 13. maja letos, čeprav višanje prihodkov ne bi smelo biti problem; veseli bi morali biti, da je poslancem v Ljubljani uspelo »iztržiti« nekaj dodatnega denarja. Obseg proračunske porabe tako znaša 590.100.000,00 tolarjev ali 78.900.000,00 več kot maja sprejeti proračun. Burna razprava pa je bila tudi o predlaganem osnutku odloka, ki naj bi uredil plakatiranje in postavljanje reklamnih tabel; člani posameznih vaških društev se pač bojijo, da bodo v prihodnje morali vse plakate voziti v Gornjo Radgono, vendar pa je po besedah snovalca **Zvonka Brenčiča** bistvo predlaganega odloka, določiti nekoga, ki bo skrbel za plakatirna mesta, predvsem pa nadzorovati postavljanje velikih reklamnih tabel. Zaradi mejnega števila poslancev in enega nasprotujočega glasu v posameznem zboru predlaganih osnutkov niso sprejeli, prav tako niso sprejeli osnutka o ustanovitvi javnega zavoda Pomurske lekarne (čeprav v Gornji Radgoni prav zdaj gradijo lekarno) ter niti predloga o spremembi skupščine v enodomno, s čimer bi se delovanje skupščine poenostavilo in pocenilo.

BERNARDA B. PEČEK

Člani Izvršnega sveta SO Ljutomer so proti temu, da bi njihove seje postale strankarski debatni klub

Muhe lovimo, orli pa letijo?

Predsednik občinske vlade v Ljutomeru LUDVIK BRATUŠA je na zadnji seji najprej (pretekli torek) nekoliko presenetil svoje sodelavce z vprašanjem, kaj mislijo o pobudi, da bi na seje vabili *tudi predstavnike strank in jim prav tako pošiljali gradiva*, ki jih obravnavajo. Večina jih je menila, da to ne bi bilo dobro, ker bi s tem njihove seje postale strankarski debatni klub. Prav tako strankam ne kaže pošiljati gradiv, dokler se o njih ne opredeli občinska vlada, saj so to le teze, razmišljanja ali predlogi posameznikov oziroma delovnih skupin. Občinska vlada jih lahko sprejme takšne, kot jih dobi v obravnavo, bistveno spremeni ali pa tudi zavrne. Glede na takšno večinsko mnenje (proti samo en glas) so sklenili, da bodo strankam sicer poslali vabila z dnevnim redom za seje izvršnega sveta, in to samo v vednost; če pa bo interes, se bo pred zasedanjem občinske vlade s predstavniki strank srečal njen predsednik.

Po tem uvodnem ‚ogrevanju' so se seznanili s **pripravami na začetek gradnje nove šole z vrtcem pri Mali Nedelji**, o čemer so ravno tisti dan podpisali pogodbo z glavnim izvajalcem GP Gradis iz Maribora in soizvajalcem PGP Ljutomer. Pogodbena vrednost del na ključ je 123 milijonov tolarjev.

Najprej je kazalo, da bodo **Poročilo Uprave za inšpekcijske službe občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota** sprejeli bolj ‚po hitrem postopku', saj se tistega, kar se je že zgodilo, ne da več spremeniti. In ko je MILAN KOREN dejal, da je po njegovem mnenju program dela te službe dokaj resna stvar in da ima izvršni svet prav zdaj priložnost povedati, kaj pričakuje od inšpekcijskih služb, se je razvila živahna razprava. Inšpektorji naj bolj zavarujejo potrošnika, bdeti je potrebno nad neoporečnostjo pitne vode zlasti iz krajevnih črpališč, kontrolirati odpadne vode pri odlagališčih komunalnih odpadkov, nadzorovati prevoz živine itd. FRANC ŠONAJA je med drugim povedal, da ga zelo skrbi prevoz živine, ki jo vozijo tudi čez ljutomersko občino. Nikjer ni ustreznih počivališč za tovornjake, zato le-ti stojijo kjer koli. Ob občasnih kontrolah se je pokazalo, da je bilo od 100 vzorcev 78 pozitivnih z živalskimi obolenji. »Ne daj bog, da dobimo parkljevko!« je posvaril. Predlagal je tudi, da bi morali inšpektorji zapreti cesto Razkrižje–Veržej, saj jo težki tovornjaki s sladkorno peso preveč uničujejo. Zakaj pese ne vozijo v Ormož z železnico? Policija hitro ulovi in kaznuje kmetovalce, ki se pripeljejo na cesto z blatno mehanizacijo, »muhe torej lovimo, orli pa letijo«.

Občinska vlada naj bi med drugim sprejela tudi odločitev, ali naj **Lekarna Ljutomer še naprej ostane v sestavi Pomurskih lekarn ali pa ustanovijo lasten javni zavod**. Odbor za družbene dejavnosti je bil za osamosvojitev, in to brez strokovnih argumentov (ekonomsko- organizacijsko-pravnega vidika), pa tudi brez upoštevanja mnenja zaposlenih v lekarni. Je bila torej to le politična odločitev? Se za vsako ceno ločiti od Prekmurja? V Gornji Radgoni in Lendavi so z določenimi pripombami osnutek odloka o ustanovitvi javnega zavoda Pomurske lekarne že podprli. Res pa je, da je to vprašanje možno rešiti tudi s koncesijo, tako kot so to že storili v Križevcih pri Ljutomeru. Izvršni svet odločitve ni sprejel, ampak je naložil odboru za družbene dejavnosti, da pripravi predloge vseh možnih rešitev, ki bodo vsebovali ekonomske, pravne in organizacijske vidike.

JOŽE GRAJ

Po izločitvi iz Marlesa v ljutomerskem Muralesu uspešno uresničujejo cilje

Dve tretjini izdelkov v izvoz

Sodeč tudi po lastnih izkušjah, bi si skorajda upal trditi, da ljutomerskemu Muralesu poslov vsaj zaenkrat ne manjka. Na dogovorjeno srečanje z direktorjem sem sicer prišel nekaj minut pred napovedano uro, pa bi bilo bolje, če bi prišel vsaj pol ure prepozno, saj je prav ob mojem obisku gostil poslovne partnerje iz Ljubljane. Čeprav nenapovedan, je dobrodošel vsak poslovni obisk, zato tudi tega, da sem moral pač nekoliko počakati, ne pišem zaradi kritike. Je pač tako, da morajo znati v podjetju izkoristiti vsako ponujeno priložnost, in prav to je Murales tudi obdržalo na površju. Spomnim se, da pred leti, ko je bil takratni ljutomerski tozd še pod okriljem Marlesa, tudi temu delovnemu kolektivu ni bilo lahko, saj je bila slovenska lesnopredelovalna industrija že takrat v krizi. Ta se je z izgubo nekdanjega jugoslovanskega tržišča še poglobila, zato ne preseneča, da so v zadnjih letih nekateri slovenski lesarji tudi propadli.

V ljutomerskem Marlesovem tozdu so že pred petimi leti spoznali, da jim položaj, v kakršnem so se znašli, ne zagotavlja prihodnosti. Obveznosti, ki so jih imeli do Marketinga, ki je bil skupna organizacija, so bile prevelike, koristi od njega pa jih niso odtehtale. Čeprav je bil tudi ljutomerski kolektiv v težavah, je prevladala odločitev, da se izločijo iz Marlesa in se podajo na lastno pot. Za nekatere je bila to negotova odločitev, vendar se je pokazalo, da so imeli prav tisti, ki so predlagali takšno pot.

Spoznali smo, da je bil takratni sistem Marles neučinkovit, pravi sedanji direktor Muralesa **Stanko Škalič**, ki je bil takrat že nekaj časa tudi prvi mož Marlesovega tozda v Ljutomeru. Sam je sodelował pri vseh pomembnejših odločitvah v sistemu Marles, poznal je razmere na tržišču, proizvodni program, ki so ga imeli v Ljutomeru, je bil obetaven, zato odločitev o izločitvi ni bila preveč tvegana. Zdaj se je to potrdilo tudi s poslovnimi rezultati. Prva leta, ko je Murales stopal po lastni poti, niso bila lahka, saj so jih bremenile obveznosti iz preteklosti. Za okoli 2 milijona nemških mark vrednosti je bilo starih dolgov, ki so se jih do zdaj v glavnem že znebili, in zdaj začenjajo ponovno vlagati v posodobitev proizvodnje. 1,7 milijona nemških mark so vložili v obdelovalni center in dograditev proizvodne hale, najpomembnejše ob vsem pa je, da tudi zaloge in tekočo proizvodnjo financirajo z lastnimi sredstvi. Prav posojila in obresti, ki jih morajo plačevati zanje, so namreč največje breme prenekateri firmi, zato tudi za akumulacijo sredstva ne ostajajo. Za Murales lahko rečemo, da je akumulativen, in čeprav procesov lastninjenja še niso izpeljali, razmišljajo o novih vlaganjih. V načrtih imajo posodobitev tehnologije, ki naj bi prispevala k še večji kakovosti njihovih izdelkov, med prednostnimi naložbami pa je obnova in posodobitev lakirnice, kjer naj bi ročno delo pri lakiranju nadomestili roboti.

Kot pravi direktor **Stanko Škalič**, o širitvi proizvodnje ne razmišljajo, pač pa je njihova glavna naloga povečevanje kakovosti. Ta je zdaj, ko dobršen del proizvodnje preusmerjajo v izvoz, še kako pomembna, saj se zavedajo, da so na tujih trgih lahko konkurečni le s kakovostjo in ceno. Če so še pred leti od 80 do 90 odstotkov vseh izdelkov, ki so prišli iz ljutomerske tovarne, prodali na jugoslovanskem tržišču, jih zdaj tu (največ v Sloveniji) prodajo le od 30 do 40 odstotkov. Preusmeritev v izvoz jim je uspela v razmeroma kratkem času, saj so si nekaj izkušenj z izvozom pridobili še v tistih časih, ko so poslovali v okviru Marlesa. Takrat je delež izvoza predstavljal le od 10 do 20 odstotkov proizvodnje, največ v skandinavske države, zdaj pa so se preusmerili pretežno na nemško tržišče, kamor prodajo kar 90 odstotkov vseh izvoženih izdelkov. Murales je največji slovenski izdelovalec modernih mizarskih stolov in prav po teh je na tujih trgih precejšnje povpraševanje. Konkurenca je tu sicer vse hujša, to se kaže predvsem v pritiskih na cene njihovih izdelkov. Cene, ki jih dosegajo v izvozu, so sicer za 10 do 15 odstotkov nižje kot na domačem trgu, vendar se jim še vedno splača.

Po vseh dosedanjih rezultatih in po napovedih za prihodnje leto bi lahko zapisali, da usoda tega 280-članskega delovnega kolektiva ni negotova. Kljub recesiji na vseh področjih jim je uspevalo doslej zagotavljati delo za vse delavce, saj se je njihovo število v zadnjih petih letih zmanjšalo le za 25. Med delavci tudi ni bilo posebnega nezadovoljstva, saj so povprečne plače okoli 530 nemških mark mesečno, nimajo pa tudi težav z izplačili. Najpomembnejše pa je seveda, da imajo posel in da delavcev ni potrebno pošiljati na prisilne dopuste. Izvozne posle za prihodnje leto so že sklenili, novembra pa so v tovarni prešli tudi na enoizmensko delo, razen v lakirnici, kjer je še »ozko grlo«.

Tovarna mora v korak s časom, če želi imeti prihodnost, pravijo v Muralesu, kjer se že pripravljajo tudi na lastninjenje. Otvoritvena bilanca je narejena, po njej je vrednost premoženja 8,5 milijona nemških mark, v tej vsoti pa je prevelik delež vrednost zemljišč. Čeprav se zanje zanimajo tudi nekateri tuji partnerji, so v podjetju ugotovili, da prodaja tujcem v tem trenutku ne bi bila pametna. Skoraj zagotovo je, da se bodo lastninili notranje s certifikati in z notranjim odkupom, morebiti pa se bodo odločili tudi za javni razpis delnic. V podjetju, ki uspešno gospodari in ima prihodnost, namreč ni bojazni, da ne bi bilo povpraševanja po njegovi lastnini.

LUDVIK KOVAČ

Vsak četrtek
Vestnik

Vlada – optimistična

Boljši časi, konec recesije?

Gospodarstvo je v vzponu, toda preveč optimizma nam lahko škodi. Tako je na tiskovni konferenci vlade razložil optimistične ugotovitve strokovnih služb minister za ekonomske odnose in razvoj Davorin Kračun. Toda takoj ob tem je dejal, da ni nujno, da se bo ta optimizem izpolnil do konca leta. Optimizem temelji med drugim tudi na dejstvu, da smo letos za 3 odstotke več vlagali v naložbe, trenuten rahel deficit v trgovinski bilanci pa bo ob koncu leta pozitiven.

Glavni vzrok za nekajletno recesijo slovenskega gospodarstva je bila izguba jugoslovanskih trgov, ki pa smo jo zdaj presegli, ker se pač več, kot smo izgubili, ne da izgubiti. Jugoslovanski trg je torej za slovensko gospodarstvo že zgodovina. Napredku gospodarstva naj bi tudi pripomoglo lastninjenje podjetij, ki bo uspešno kljub številnim aferam, ki se pojavljajo v zadnjem času. Minister Davorin Kračun pravi, da so pravila lastninjenja zdaj jasna, in to naj bi prineslo sveži kapital v podjetja in novo voljo do dela. Prav tako naj bi po ugotovitvah vlade naraščala zaposlenost, oziroma naj bi vsaj hitreje prihajali do novih delovnih mest, kot delavci izgubljajo stara. Tudi evropska tržišča se odpirajo slovenskemu gospodarstvu; vsaj na institucionalni ravni je tako. Po mnenju vlade in njenih analiz tudi ni res, da bi izvoz padal. Glavne negativnosti pa so še vedno plače, ki so večje, kot bi lahko bile in od predvidenih, zato je tudi poraba večja. Največ zradi tega trpi narodnogospodarsko varčevanje. Toda vlada (zaenkrat) ne razmišlja o zamrznitvi plač in upa, da bo s sindikati in delavci našla skupni jezik, vsaj računajo na njihovo zavest.

Vodja strokovne vladne komisije, ki je pripravila gospodarsko analizo, mag. Andrej Hartman, je mnenja, da se prvič po petih letih utegne zgoditi, da bruto domači proizvod ne bo nižji kot v letu prej. Dokončno naj bi tudi izginjal visok presežek menjave s preostalim svetom, saj se je uvozni bum končal. Največji napredek je seveda opaziti v storitvenih dejavnostih. Letna stopnja inflacije je najnižja v zadnjih enajstih letih, mesečna inflacija pa razen v januarju in oktobru, ko je na večjo inflacijo vplival prehod na višjo zimsko tarifo električne energije, ni presegel 2 odstotka. V prihodnjem letu naj bi se na račun zmanjšanja osebne porabe za 3 odstotke in javne porabe za 1 odstotek povečal bruto družbeni proizvod za en odstotek. Vlada bo redno spremljala gospodarsko rast in tudi zato je podprla strategijo nacionalnega razvoja Slovenije in program dela pri pripravi strategije gospodarskega razvoja, ki jo pripravljajo prof. dr. Franjo Stiblar, prof. dr. Marjan Senjur in dr. Janez Potočnik.

Državni sekretar za energetiko Boris Sovič pa je državljane razveselil z eno dobro in eno slabo novico. Zavrnili so zahtevo za povišanje cene bencina, sprejeli pa zahtevek elektrogospodarstva za višjo ceno električke. S 1. decembrom bo elektrika dražja za 9,6 odstotka, elektrogospodarstvo pa si je želelo za 40 odstotkov dražjo elektriko.

MARJAN HORVAT

Podjetniki iz Pomurja in Porabja na povabilo Območne gospodarske zbornice že drugič na srečanju, tokrat v Murski Soboti

Mešane družbe s sedežem v dveh regijah

Kakšni bodo rezultati petkovega srečanja pomurskih in porabskih podjetnikov (točneje srednjih in majhnih podjetnikov iz Monoštra ter Sombotela), bomo ugotovili šele čez nekaj mesecev, dejstvo pa je, da se je potrebno na takšno srečanje zares dobro pripraviti. Poleg 20 slovenskih podjetnikov, ki so zainteresirani za gospodarsko sodelovanje z Madžarsko, je bilo povabljenih tudi 18 madžarskih podjetnikov. Ko so prosili, če bi lahko dobili referat Franca Pucka o slovenskih predpisih v gospodarstvu tudi v pisni obliki, so dobili odgovor, da lahko le v slovenskem jeziku; prav tako ni bilo nikogar iz carinske službe, ki bi jim lahko odgovoril na vprašanja o carinskih zadevah. Po predstavitvi slovenskih in madžarskih sistemskih in pravnih možnostih so se podjetniki seznanili še s poslovno borzo.

Vsekakor je velik napredek pri gospodarskem sodelovanju med Slovenijo in Madžarsko sprejetje trgovinskega sporazuma, ki pa po mnenju predsednika Območne gospodarske zbornice za Pomurje Kolomana Cigüta ni prinesel željenih koristi za obe obmejni pokrajini, zato morajo še naprej podpirati že najavljeni **sporazum o obmejnem gospodarskem sodelovanju**. Predsednik soboške občine je poudaril, da so med Prekmurjem in Porabjem že vrsto let uspešni politični, kulturni in športni stiki, ne pa tudi gospodarski, ki so osnova vsega. Po njegovem mnenju bi morali obe strani od držav Slovenije in Madžarske zahtevati ureditev komunikacijskih poti: telefonske zveze, dobro cestno in železniško povezavo ter usposobitev mejnih prehodov v Martinju in na Hodošu za večji potniški in tovorni promet. Kakšen mejni prehod je to, če je prek njega prepovedano potovati z avtobusi (v Martinju)?

V okviru celotne obojestranske blagovne menjave med Slovenijo in Madžarsko ima občina Murska Sobota 4,3 milijona dolarjev pri manjkljaja, Pomurje pa 7,2 milijona dolarjev.

Seveda je kolege iz sosednje pokrajine na Madžarskem najbolj zanimalo, kakšne so možnosti ustanovitve mešanih družb in kakšne obdavčitve. Kakor je poudaril predstavnik srednjih in malih podjetij iz Sombotela, imajo madžarska podjetja pri ustanavljanju mešanih podjetij že veliko prakse (pri njih se je lastninjenje začelo 1989 leta). **konkretno pa podjetnike zanima, kakšne so možnosti administrativnega vpisa teh mešanih družb tako na Madžarskem kot v Sloveniji ter sodelovanje s skupnimi posli v tretji državi.** Madžarski gostje so še povprašali, kaj pomeni »demografsko ogroženo območje«; ugotovili so, da je to enako kot madžarsko označevanje manj razvitih območij.

V okviru podjetniškega sodelovanja načrtujejo tesnejše stike tudi pri informacijah, in sicer računalništvu, kabelski televiziji, lokalnem časopisju in plasiranju informacij potencialnim uporabnikom.

BERNARDA B.PEČEK

Prednovoletna akcijska prodaja pohištva

v decembru v tovarniški prodajalni

– dodaten popust
– prodaja na čeke
– brezplačen prevoz do 50 km

Kupcem ponujamo:
spalnice, otroške sobe, predsobe, sestavljivi program, HI-FI omarice, računalniške mize

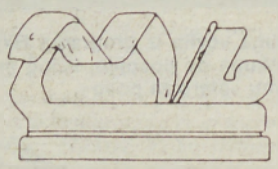

Tovarna pohištva
MIZARSTVO p.o.
69240 Ljutomer, Ul. Rade Pušenjaka 1

Odprto imamo ob delavnikih od 7. do 15.
in ob sobotah od 8. do 13. ure

• Pridite, ne bo vam žal!

Intervju z direktorjem družbe A.S.A. SLOVENICA, ki se ukvarja z ekološkim inženiringom in ravnanjem z odpadki

Zakaj delamo smeti, če jih potem mečemo vstran?

Stavek, ki smo si ga izbrali za naslov tega intervjuja, bo po besedah našega sogovornika nekakšen slogan družbe A.S.A. V njem je skrito bistvo delovanja družbe za ekološki inženiring in ravnanje z odpadki: ni dovolj le odstranjevati odpadke, ampak je potrebno skrbeti, da jih bodo ljudje in industrija naredili čim manj. Kratica A.S.A. pomeni ABFALL SERVIC AVSTRIJA, ustanovljena je bila 1988. leta pod imenom »SEH Sonderabfall - Entsorgung Holdinggesellschaft G.m.b.H.« kot 100- odstotno hčerinsko podjetje krovne organizacije avstrijskih državnih podjetij. Država se je torej odločila, da obvladuje ekološko problematiko na organiziran način. V zadnjih letih se je podjetje zelo hitro razvijalo, danes je v njem zaposlenih 650 delavcev in je edino v okviru avstrijskih podržavljenih pojetij, ki je pozitivno poslovalo. Družba A.S.A., ki je bila že prej mednarodna (družbe so ustanovljene tudi v Češki, Slovaški, Madžarski, južni Nemčiji in Sloveniji), je danes last francoskega koncerna TIRU, finančno močne firme, ki se ukvarja z odstranjevanjem odpadkov.

V Sloveniji se je ime A.S.A. pojavilo pred letom; v začetku leta 1992 se je družba A.S.A. ...UG (odgovorna je za salzburško, koroško, štajersko in slovensko območje) odločila, da ...di v Sloveniji ustanovi sestrsko družbo, še prej pa je skupaj z Inštitutom za ekološki inženiring iz Maribora sodelovala pri ...nem natečaju projekta ...KROS. Skupaj s firmo Saubermacher Süd iz Lenarta so ...delili glavno nagrado. Direktor A.S.A. SLOVENICA Miro Mele je odgovoril na ...ej vprašanj.

A.S.A. je v Sloveniji sodelovala najprej s programom, inženiringom, šele potem je ustanovila družbo; kakšni so nadaljnji načrti?

»Zbiranje odpadkov naša ...nalna podjetja zelo dobro obvladujejo, A.S.A. se vključi ...takrat, ko so potrebne tehnične izboljšave, dokapitalizacije, vendar se v glavnem tru... okrog naprav za varstvo okolja. Mi se ukvarjamo z de...sko tehnologijo. Nekoč je bila deponija jama, v katero so metali odpadke. Danes je deponija tehnično in tehnološko ...ta. A.S.A. je kupila skupino v Gradcu (Komunal-Service Graz), ki se je že 15 let ukvarjala z deponijami. Ta skupina je potem vključila še druge strokovnjake, ki so odgovorni za posamezna področja (na primer tehnike sortiranja, odplinjevanja, čiščenja izcednih voda in podobno), ki so potrebna, da deponija deluje. Danes obvladujemo deponije kot kompleksno napravo in ne več kot jamo za smeti, kot je to še ponekod v Sloveniji.«

Lahko navedete kakšno deponijo, katero upravljate?

»Tu v soseščini je deponija Halbenrain, ki je v Avstriji ...rna, in moram povedati, da bo aprila 1994 pridobila standard 9001, ki bo prvi za kakovost poslovanja deponij v Evropi. Ugotovili smo, da je za upravljanja deponije od... kako uspešni bodo preo... dejavniki – od odplinjevanja, kakovosti, vode, do vpliva na okolje. Trenutno upravljamo štiri deponije, med njimi tudi deponijo posebnih odpadkov in eno podzemnih odpadkov, kjer smo tudi kapitalsko udeleženi, in ugotavljamo, da je obratovanje deponij ...potrebno spraviti v neke standardne okvire; tako se obrečeno ... okolja bistveno ...jša. Tudi mi ločeno zbiramo odpadke, kot počne Komunala-Saubermacher. Bistveno vprašanje je, kako kakovostno pospraviti ostanek odpadkov, da ne bo v daljnji prihodnosti povzročal v okolju nevarnih problemov, kot tudi vprašanje plasiranje koristnih odpadkov.«

Verjetno veste, kakšni problemi se pojavljajo z iskanjem primerne lokacije za deponije, zadnji primer je iz Grabonoša?

»Vem, toda mi smo vedno pripravljeni ljudem, ki se čutijo na neki način ogrožene zaradi načrtovane deponije, prikazati delujoče deponije, tudi tiste, ki so integrirane v okolje že več kot deset let; na mestu, kjer so deponije, bodo lahko podrobno izvedeli, kako ljudje tam živijo, delajo, kaj jih moti, kaj je dobro, kakšne ukrepe sprejema naša firma pri projektiranju in zgraditvi deponij, da je okolje čim manj obremenjeno. Še vedno pa menimo, da je osnovna naloga vseh, ki se ukvarjajo s to problematiko, redno in sprotno obveščanje.

Naša izkušnja sodelovanja pri projektih v Sloveniji je prav ta: pomanjkanje informacij. Zaradi tega nezaupanje v Gornji Radgoni, na Ptuju, v Mariboru.«

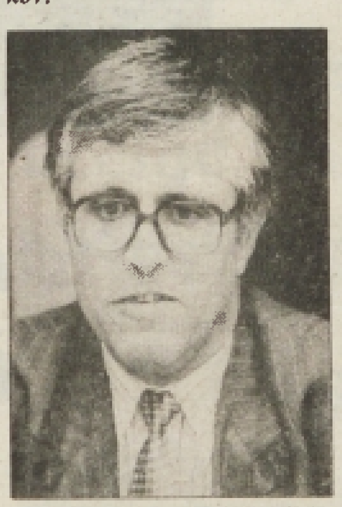

Miro Mele, direktor A.S.A. SLOVENICA

»Mi imamo kakovostno podzemno deponijo v Nemčiji, katere zmogljivosti so nam dostopne, in imamo ekskluzivno pravico za zbiranje in uničevanje teh odpadkov iz Avstrije in Slovenije. Tu lahko shranimo dotrajane elektronaprave in tako naprej. Naša firma opravlja v Avstriji tudi reciklažo plastike; to storitev bomo verjetno že v kmalu ponudili slovenskim zbiralcem plastike. V Sloveniji se bomo morali odločiti, da bomo odstranili ogromne količine, ki nastajajo na deponijah zaradi plastike. Za deponijo ni vseeno, če sprejema odpadke dvajset, trideset ali petdeset let, kajti gradnja je draga. Velik del zbrane plastike je danes možno sistematično reciklirati.«

Zgled pobočnega odlagališča - presek sistema

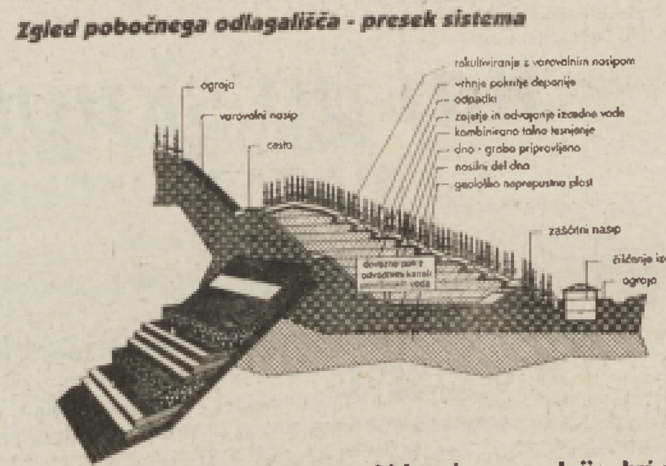

Sodobna deponija naključnemu obiskovalcu ne razkrije, kaj vse se kriva pod rastočo travo in drevesi. Večja je doponija, bolj je smiselna, poleg tega pa se ponuja tudi možnost izrabe deponijskega plina.

Na kakšen način sodelujete pri konkretnem reševanju problemov, z načrtovanjem, organiziranjem, drugačno pomočjo?

»Mi želimo z vsakim potencialnim partnerjem doseči najprej dogovor, da se pripravi koncept, kako bomo ravnali na določenem območju. To lahko naredi tudi kakšna pooblaščena institucija, kajti preden se lotiš neke zadeve, moraš natančno vedeti, kaj hočeš narediti, koliko bo to stalo, kakšne bodo posledice. Najbolj si želimo, da bi izpeljali celotno zadevo vse od idejnega projekta do realizacije, vključno z obveščanjem javnosti. Pri projektih, ki jih ponujamo, ponujamo tudi obveščanje javnosti.«

Kdo bi moral biti po vašem mnenju upravljalec deponij?

»Glede na prakso v Avstriji je upravljalec mesto ali kraj, kjer je deponija zgrajena. Pogosto je upravljanje preneseno na neko firmo, v našem primeru na A.S.A. in tudi Saubermacher. Ta skrbi, da deponija posluje rentabilno in v skladu z ekološkimi zakoni. Lastnik deponije ima interes, da posluje pravilno, kajti ve, da jo bo moral v dvajsetih letih zapreti in v tistem času poskrbeti za ureditev nove. Končno to pomeni, da bo moral zbrati tudi denar, ki ne more biti zbran samo z davki.«

Bolj problematično kot zbiranje komunalnih je zbiranje in uničevanje posebnih odpadkov!

Ali bo mogoče še dolgo voziti v Avstrijo plastične in v Nemčijo posebne odpadke? To se čedalje bolj omejuje!

»Razmere so take, da se kakovostno zbrane sekundarne surovine danes iščejo. Mi imamo sedaj paradoksalno stanje, ko po eni strani steklo mečemo vstran in ne vemo, kam z njim, po drugi pa ga iščejo in tudi relativno drago plačujejo. Relativno drago zato, ker zanj ni treba nič plačati, normalno pa je za steklo potrebno plačati, ker ga drugače ne bo nihče zbiral.

Zavest ljudi se zvišuje. Tudi v Sloveniji je ekološka kultura ljudi vedno višja, čeprav je tačas malce napačno usmerjena, usmerjena je v delovanje proti. Nihče ni usmerjen v to, da bo odpadkov čim manj, v to, če že sežigamo smeti, da ne bo škodljivih emisij, če že moramo graditi deponijo, da bo urejena.«

Z novo lokalno samoupravo bo vsaka občina prisiljena, da bo resneje razmišljala o teh zadevah!

»V Sloveniji to počasi prihaja v zavest. Sprejeti so določeni zakonski predpisi, ki nam omogočajo, da bomo lahko mi tukaj normalno delovali – seveda v konkurenci z drugimi zainteresiranimi. In to bo prineslo zdrav napredek, ki bo omogočal, da se bomo teh problemov hitreje znebili. Seveda pa se bo politika morala začeti obnašati odgovorno in ne samo trošiti.«

Kdo bo nadzoroval podjetja s tega področja, ali dobro opravljajo delo in skrbijo za čisto okolje ali pa hočejo le zaslužiti?

»Prav gotovo nobeno podjetje ne bo delalo, ne da bi pri tem tudi kaj zaslužilo. Druga stvar pa je: za dobro delo – dobro plačilo. V Sloveniji se že pripravljajo kriteriji o kakovosti dela, posebej za podjetja, ki se ukvarjajo z odpadki. Za delo z nevarnimi odpadki morate že po sedanjih predpisih skozi vso proceduro, v katero so vključeni tako republiški organi za varstvo okolja kakor tudi republiški sanitarni organi. Tukaj je procedura že dovolj stroga.«

Vseeno pa: kaj nam pomaga ločeno zbiranje odpadkov in plačevanje višje cene za odvoz smeti, če pa vemo, da potem tistih ločeno zbranih odpadkov ni mogoče prodati in ponovno uporabiti?

»V Sloveniji je trg sekundarnih surovin sorazmerno nerazvit; v Avstriji je na primer zakonodaja taka, da ne morete kupiti niti kilograma tujega papirja, dokler ne porabite svojega. V Slovenijo vozijo Italijani ogromne količine papirja, ki so ga dobili plačanega. Ta papir mi predelujemo, našega pa ne moremo predelati. To so problemi, s katerimi se bo morala spopasti oblast. Saubermacher v Murski Soboti ima probleme s plasmajem stekla in papirja. Oni kompostirajo vse biološke odpadke, in to ne majhne količine. Tudi to je prispevek Saubermacherja k temu, da bo deponija še nekaj časa živela, da bodo ljudje sposobni v dveh, treh letih sprejeti rešitev za kakovostno deponijo. V tem jaz vidim smisel ločenega zbiranja odpadkov. Saubermacher ima prav tako kot mi probeme, ko ne more plasirati določenih produktov, ki jih dejansko uspe brez problema zbrati. Razpad jugoslovanskega trga je tudi prispeval k sedanjim razmeram; mi bi brez problema lahko plasirali steklo v Stražo, če bi bila na naši strani meje. Zdaj pač to ni mogoče oziroma je težko, slovenske steklarne pa so tako specializirane, da izredno težko odjemajo staro steklo. Kljub vsemu moramo podpirati ločeno zbiranje odpadkov, saj se s tem sistemom dejansko zmanjša pritisk na deponije, količinsko pa je odpadkov skoraj za 60 odstotkov manj. Neprestana odstranjevanja divjih odlagališč tudi niso zastonj.«

BERNARDA B.PEČEK

Lastninjenje

Odkup podjetij na začetku

V ponedeljek sta predstavila državni sekretar mag. Tone Rop in dr. Rino Simoneti iz Gospodarske zbornice rezultate ankete o lastninskem preoblikovanju podjetij. Iz nje so bila izločena javna podjetja, gozdarstvo, igre na srečo ter podjetja, ki so v lasti sklada, in železarne. Tako je anketa zajela od 2.475 podjetij 1.743 s 43,8 odstotka vrednosti družbenega kapitala. Po vrednosti je v anketi zajetih 895 malih s 65,3 milijarde tolarjev, 579 srednjih s 183,3 milijarde in 269 velikih podjetij s 395 milijardami tolarjev družbenega kapitala. Na anketo se je odzvalo 1.160 podjetij ali 67 odstotkov po številu in 76 odstotkov po vrednosti družbenega kapitala.

Rezultati kažejo, da se je lastniško preoblikovanje podjetij začelo, saj v 746 že potekajo priprave na lastninjenje, od tega v 54 odstotkih malih, v 70 srednjih in 77 odstotkih velikih podjetij. Ministrstvo pričakuje, da se bo intenzivnost lastniskega preoblikovanja stopnjevala v decembru in se nadaljevala nekje do marca. V večini omenjenih podjetij (58 odstotkov) je v pripravi otvoritvena bilanca z dodatno ocenitvijo premoženja, v 17 odstotkih podjetij pa pripravljajo otvoritveno bilanco brez dodatne ocenitve vrednosti družbenega kapitala. Model o lastninskem preoblikovanju so sprejeli v 7,5 odstotka podjetij, program pa jih je predložilo 5 odstokov. In če spremljamo rezultate ankete, potem vidimo, da so za 38,5 odstotka ali 447 podjetij vloženi denacionalizacijski zahtevki. Revizijski postopek je v slabi tretjini ali 341 podjetjih.

Pri lastninskem preoblikovanju prevladuje interes za notranje lastništvo, ki je v kombinaciji notranji odkup, interna razdelitev in prenos na sklade. Za notranje lastništvo se je odločilo 507 podjetij, za notranje lastništvo z dokapitalizacijo 58, za notranje in zunanje lastništvo 50 ter notranje in zunanje lastništvo z dokapitalizacijo 14 podjetij. Certifikate za razliko neizpalačanih plač namerava izdati 533 podjetij. Neposredno s tem vprašanjem je povezan tudi interes za tuji kapital. Če bi se odločali zanj, bi se v 43 odstotkih podjetij odločili za manjšinski delež (in to predvsem v velikih in srednjih podjetjih) in le 5 odstotkov bi se jih odločilo za večinski delež (prevladujejo mala in srednja podjetja).

Kljub tem ugotovitvam pa položaj podjetij pri lastninjenju le ni tako rožnat, kot kažejo podatki, saj so le–ta omenila celo vrsto problemov, s katerimi se srečujejo pri pripravi programov lastninjenja. Po besedah Toneta Ropa in Rina Simonetija se te težave kažejo pri pripravi otvoritvene bilance. Problem je sicer premalo definiran, vendar je kot razlog možna uveljavitev novih računovodskih standardov. Problem so tudi ocenjevalci in visoke cene le–teh. Poleg cen se pretežni del podjetij srečuje tudi s pomanjkanjem ustreznih informacij. Podjetja pa imajo tudi celo vrsto drugih problemov zaradi zakonodaje, saj ugotavljajo njeno nejasnost in zapletenost ter neusklajenost z drugimi lastninskimi predpisi. Glede na ugotovitve, je Tone Rop napovedal nekatere vladne ukrepe, ki so nujni za pospešitev lastninjenja.

J. VOTEK

Kako smo polnili blagajne javnih porabnikov

Javna poraba po naše

Predsednik vlade Janez Drnovšek je vsebino predlagane makroekonomske politike ob razpravah o proračunskem memorandumu opisal z zniževanjem narodnogospodarskih stroškov. Vlada želi zmanjšati delež prihodkov in odhodkov javnega sektorja v bruto domačem proizvodu, spremeniti sestavo prihodkov tako, da se zmanša delež prihodkov za socialno varnost in poveča delež posebnih davkov. Ob povedanem pa so zanimivi podatki, kakšna so sploh »videti« vplačila in razporeditev denarja za javne porabnike.

Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva je bila mesečna stopnja prispevkov za javno porabo v septembru že drugi mesec nižja od stopnje inflacije, vplačila pa so ostala skoraj na ravni avgustovskih. Bolj kot prihodki javnega sektorja pa so se povečali zunajproračunski prihodki, torej prispevki za pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje. Kljub skromnejšemu prilivu v proračun v zadnjih dveh mesecih pa imajo celotna letošnja devetmesečna vplačila prihodkov javnega sektorja še vedno precej višjo rast kot cene na drobno. V devetih mesecih je bilo namreč vplačanih 490 milijard 309 milijonov tolarjev prihodkov za javno porabo. Če sta dobila pokojninski in zdravstveni sklad avgusta in septembra v deležu več denarja kot proračun, pa se je slednji obilno polnil prejšnje mesece. Vplačila proračunskih prihodkov so bila namreč v primerjavi z lanskim povprečjem višja kar za 51,2 odstotka predvsem zaradi povečanja prometnega davka, prihodkov dohodnine ter prihodkov od carin in uvoznih dajatev. Primerjava z lanskim letom torej kaže, da se je proračun letos bolje polnil kot lani, manjši pa so bili prihodki občinskih oziroma mestnih proračunov. Republiški proračun se je skoraj v celoti (93-odstotno) polnil s plačili: prometnega davka (51,5-odstotno), dohodnine (17,8), carin in uvoznih dajatev (16,1) ter prispevki za zaposlovanje (7,7 odstotka). Občinske in mestne blagajne pa so se polnile predvsem z vplačili dohodnin (85,1 odstotka).

Kako (dobro) smo republiško in občinske blagajne ter sklade polnili z nakazili iz pomurskih občin?

Zaradi skupnega vodenja prihodkov od vplačil prometnega davka na Službi družbenega knjigovodstva v Ljubljani – ta nakazujejo neposredno v Ljubljano – za regije ali občine ni mogoče dobiti pomembnega podatka o višini vplačil prometnega davka, ki je med vplačili za javno porabo najvišji znesek. Na voljo pa so podatki o nakazilih za javno porabo, ki jih zbirajo na soboški enoti Službe družbenega knjigovodstva.

V devetih mesecih tega leta je bilo iz pomurskih občin vplačanih za javno porabo (brez prometnega davka) 15 milijard 500 milijonov tolarjev. Od tega je največji delež (86 odstotkov) pripadel republiškemu proračunu ali uporabnikom na ravni republike, in to 13 milijard 327 milijonov. Občinske blagajne so dobile milijardo in 729 milijonov (11 odstotkov) ter skladi 332 milijonov.

Na soboški enoti knjigovodske službe imajo že tudi podatke o vplačilih za javno porabo za mesec oktober oziroma za deset mesecev tega leta. Samo oktobra je bila za javno porabo (brez prometnega davka) iz pomurskih občin nakazana milijarda 770 milijonov tolarjev.

MH

Dogajanja na Ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oziroma na trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom 16. 11. 1993 in ponedeljkom 22. 11. 1993.

Uvrščena kotacija I – obveznice

16. 11. je enotni tečaj obveznice RSL 1 porasel iz 98,8 na 99,5, ko je bilo za 10320 lotov prometa, naslednjega dne padel na 99,0 pri 8955 lotov prometa, v četrtek pa se je vrnil na 98,8 (7287 lotov prometa). Neznatno je njen enotni tečaj padel tudi v petek in sicer na 98,7, ko je bilo za 12387 lotov prometa in se na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek pri kar 59587 lotih prometa.

Enotnih tečaj obveznice RSL 1 z davčno olajšavo je 17. 11. poskočil iz 95,8 na 96,4 pri prometu 86 lotov naslednjega dne na 96,7, ko je bilo za 160 lotov prometa, v petek pa padel na 96,2 (44 lotov prometa). V ponedeljek so bili po istem tečaju sklenjeni aplikacijski posli z 18 loti.

Tudi enotni tečaj obveznice RSL 2 je 16. 11. porasel in sicer iz 98,3 na 98,6 (324 lotov prometa), naslednjega dne neznatno padel na 98,5 pri 1570 lotih prometa, v četrtek pa se je vrnil na izhodiščnih 98,3, ko je bilo za 2129 lotov prometa. V petek je njen enotni tečaj ponovno rahlo porasel na 98,5 pri 1033 lotih prometa, v ponedeljek pa na 98,6 (1189 lotov).

16. 11. je enotni tečaj RSL 8 padel iz 87,5 na 86,0 pri prometu 516 lotov, naslednjega dne pa na 84,6, ko je bilo za 154 lotov prometa. v četrtek so investitorji sicer povpraševali po tej obveznici vendar po tečaju 83,0, imetniki pa so jo bili pripravljeni prodati po tečaju 85,0, zato do sklenitve poslov ni prišlo. Za investitorje s padanjem tečaja te obveznice raste zanimanje zanje, saj se tako veča njena donosnost do zapadlosti, ki se že krepko približuje donosnosti ostalih dveh republiških obveznic, poleg tega pa je izplačljiva v tuji valuti in morebitni razkorak med revalorizacijo in dvigom tečaja tujih valut ne prizadene investitorjev, saj ne dobijo izplačane tolarske protivrednosti, temveč tujo valuto in tako lahko počakajo na izničenje tega razkoraka ali vsaj njegovo zmanjšanje. V ponedeljek, ko se je ponovno trgovalo s to obveznico, je njen enotni tečaj rahlo porasel na 84,8, prometa pa je bilo za 837 lotov.

Uvrščena kotacija II – obveznice

Enotni tečaj obveznice Mesto Ljubljana je 16. 11. porasel iz 96,6 na 96,7, ko je bilo za 260 lotov prometa, v četrtek padel na 95,8 pri 25 lotih prometa, v petek pa nekoliko porasel na 96,1 (134 lotov prometa).

Z obveznico Mesto Ljubljana z izkoriščeno davčno olajšavo so bili sklenjeni aplikacijski posli s 5 loti po nespremenjenem tečaju 85,5.

Prosti trg – obveznice

V tem tednu je enotni tečaj obveznice Gorenje nekoliko nihal. Tako je 16. 11. poskočil iz 99,9 na 100,7 (1100 lotov prometa), naslednjega dne so bili sklenjeni aplikacijski posli z 209 loti, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 101,4 in na istem nivoju ostal tudi v četrtek, ko je bilo za 382 lotov prometa. V petek je njen enotni tečaj padel na 100,8 pri prometu 232 lotov, v ponedeljek pa na 100,3, ko je bilo za 305 lotov prometa.

Po skoraj treh tednih je bilo 16. 11. za 20 lotov prometa z obveznico LEK 1, njen enotni tečaj pa je ostal nespremenjen (100,0). Z obveznico LEK 2 so bili 17. 11. sklenjeni aplikacijski posli s 6 loti, njen enotni tečaj pa je padel za 1,0 odstotno točko na 99,0.

V zadnjih treh tednih se vsaj enkrat tedensko trguje tudi z obveznico Lesnina. 16 11. je bilo za 10 lotov prometa z njo, njen enotni tečaj pa je poskočil iz 1,0 na 5,0.

Enotni tečaj obveznice Občina Laško je 16. 11. poskočil iz 66,4 na 68,0 (60 lotov prometa), v četrtek na 68,4 pri 60 lotih prometa in se v petek zadržal na istem nivoju, ko je bilo za 59 lotov aplikacijskih poslov. V tem tednu je imela dokaj stabilen tečaj obveznica občine Šmarje in sicer 75,0 z izjemo v torek, ko je bil 74,8, skupno pa je bilo le za 11 lotov prometa. V tem tednu pa je nihal enotni tečaj občine Zagorje. Ta je 16. 11. sicer poskočil za dovoljenih 10 odstotkov iz 48,3 na 53,1, ko je bilo za 60 lotov prometa, naslednjega dne pa nekoliko padel na 52,5 (220 lotov prometa), posamezni posli so bili sklenjeni tako po minimalno (47,8) kot po maksimalno dovoljenih tečajih (56,5). V četrtek je njen enotni tečaj ponovno poskočil, tokrat na 55,7, ko je bilo za 420 lotov prometa, v petek nekoliko padel na 55,1 pri 610 lotih prometa, v ponedeljek pa na 55,9 (500 lotov prometa).

Obveznica PTT Celje je 16. 11. porasla iz 105,8 na 106,1 (4 loti prometa), v petek pa so bili z 58 loti sklenjeni aplikacijski posli po tečaju 105,6. Enotni tečaj obveznice PTT Nova Gorica je 16. 11. poskočil iz 103,7 na 104,4 pri 80 lotih prometa, v četrtek pa na 104,6, ko je bilo za 52 lotov prometa. Tudi enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana je 16. 11. porasel in sicer iz 103,3 na 104,0 pri 20 lotih prometa, naslednjega dne so bili sklenjeni aplikacijski posli s 4 loti po tečaju 102,3, v četrtek pa je porasel na 104,9 (151 lotov prometa). Na tem nivoju se je nato zadržal še v petek, ko je bilo za 190 lotov prometa in v ponedeljek (11 lotov aplikacijskih poslov).

Enotni tečaj obveznice Rogaška 1 je 18. 11. ostal nespremenjen (83,7), ko je bilo za 7 lotov aplikacijskih poslov, v petek poskočil na 84,5 pri 60 lotih prometa, v ponedeljek pa so bili s 50 loti prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 84,0. Z obveznico Rogaška 2 so tudi tokrat bili sklenjeni le aplikacijski posli in sicer s 4 loti, njen enotni tečaj pa je ostal nespremenjen (31,0).

Prosti trg – delnice

16. 11. enotni tečaj delnice Dadas porasel iz 149663 na 149980, ko je bilo za 156 lotov prometa, naslednjega dne na 150265 pri 69 lotih prometa, v četrtek pa neznatno padel na 150208 (66 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj ponovno porasel, tokrat na 152126 pri 25 lotih prometa, vendar je v ponedeljek padel na 151862 (411 lotov prometa).

Enotni tečaj redne denice Finmedia je 16. 11. padel iz 81955 na 81652, ko je bilo za 134 lotov prometa, naslednjega dne pa na 81100 pri 16 lotih prometa. V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 81481, ko je bilo za 312 lotov prometa, v petek na 81661 pri 107 lotih prometa, v ponedeljek pa ponovno pristal na 81100 (40 lotov prometa).

Redna delnica Hipotekarne banke Brežice je v tem tednu rahlo a vztrajno naraščala, 16. 11. je tako njen enotni tečaj porasle iz 3704 na 3710, ko je bilo za 400 lotov prometa, v četrtek na 3715 pri 847 lotih prometa, v ponedeljek pa so bili po enakem tečaju sklenjeni aplikacijski posli z 39 loti.

Tudi enotni tečaj prednostne delnice Hipotekarne banke Brežice je 16. 11. porasel in sicer iz 3695 na 3708, ko je bilo za 746 lotov prometa, naslednjega dne padel na 3701 pri 109 lotih aplikacijskih poslov, v četrtek pa porasel na 3715 (1938 lotov prometa). V petek so bili po nespremenjenem tečaju sklenjeni aplikacijski posli s 664 loti, v ponedeljek pa še z 18 loti.

Prednostna delnica KBT je 16. 11. sicer porasla iz 42986 na 43038, ko je bilo za 860 lotov prometa, naslednjega dne so bili sklenjeni aplikacijski posli z 212 loti po enotnem tečaju 43096, vendar je v četrtek močno padla na 40143 (140 lotov prometa), posamezni posli pa so bili sklenjeni po tečajih od 39000 do 43000. V petek so bili z 28 loti sklenjeni aplikacijski posli, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 40936, v ponedeljek pa je bilo za 4 lot prometa po tečaju 41000.

Enotni tečaj delnice LEK je v tem tednu nihal, globalno gledano pa padal. Tako je 16. 11. padel iz 16018 na 15411, ko je bilo za 360 lotov prometa, naslednjega dne so bili sicer sklenjeni aplikacijski posli s 57 loti po tečaju 16190, v četrtek pa je njen enotni tečaj padel za 10 odstotkov na 14571 (20 lotov prometa). S tem padcem je tudi presegla 30 odstotni padec, zato je LEK d. d. morala objaviti sporočilo za javnost. Le to je objavil v sredstvih javnega obveščanja 20. 11. Po njihovem mnenju je na padec cene njihovih delnic vplivala neupravičeno visoka tržna premija zaradi pomanjkanja vseh vrst papirjev na borzi in velikega povpraševanja po njih in tudi želja po trgovanju. Prav tako menijo, da je na padec cene vplivala tudi izločitev njihovih delnic iz uvrščene kotacije II, saj le ta pomeni določeno boniteto papirja, večjo varnost in večji donos. V ponedeljek je bilo za 60 lotov prometa s to delnico, njen enotni tečaj pa je ponovno krepko padel na 13178.

16. 11. je padel enotni tečaj delnice MK Založba iz 5960 na 5600, prometa pa je bilo za 200 lotov.

V tem tednu je v glavnem padal enotni tečaj delnice NIKA 16. 11. je tako padel iz 86573 na 85132, ko je bilo za 240 lotov prometa, naslednjega dne sicer porasel na 85678 pri 1013 lotih prometa, v četrtek pa padel na 84934 (225 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj neznatno padel na 84917, prometa pa je bilo le za 12 lotov, v ponedeljek pa na 84714, ko je bilo za 42 lotov prometa.

Konstantno je v tem tednu padal enotni tečaj delnice Probanke. 16. 11. je tako padel iz 23541 na 23483, ko je bilo za 1126 lotov prometa, naslednjega dne na 23327 pri 320 lotih prometa, v četrtek pa na 22661 (2670). V petek je njen enotni tečaj padel na 21856 pri 1828 lotih prometa, v ponedeljek pa na 21746, ko je bilo za 2395 lotov prometa.

Prednostna delnica Rogaške je v tem tednu nihala. Tako je 16. 11. njen enotni tečaj porasel iz 2503 na 2567 (300 lotov prometa), naslednjega dne na 2587 pri 120 lotih prometa, v četrtek padel na 2570 (1316 lotov prometa), v ponedeljek pa na 2500, ko je bilo za 830 lotov prometa.

16. 11. je enotni tečaj delnice Salus po 10 odstotnem padcu prejšnjega dne (najverjetneje posledica izločitve tega papirja iz uradne kotacije II), rahlo porasel iz 6660 na 6690, prometa pa je bilo za 30 lotov.

Enotni tečaj redne delnice SKB je 16. 11. porasel iz 25777 na 25928, ko je bilo za 360 lotov prometa, naslednjega dne rahlo padel na 25902 pri 682 lotih prometa, v četrtek pa porasel na 26009 (1520 lotov prometa). Tudi v petek je njen enotni tečaj porasel in sicer na 26598, ko je bilo za 518 lotov prometa.

TONČKA BOŽINOVIĆ

NIKA
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA d.d.
Cesta prvih borcev 8, Brežice 68250
☎ 0608 62-236, Telefaks: 0608 62-852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
☎ 061 131-155, Telefaks: 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
☎ 062 29-460, Telefaks: 062 29-460

PLAČILNI PROMET S TUJINO

CREDITANSTALT-NOVA BANKA, d.d., hitro in učinkovito opravlja vse posle plačilnega prometa s tujino:
- nakazila,
- poslovanje – akreditiv in inkaso
- plačilni promet prek nerezidenčnih računov
- izdaja garancije,
- vsi drugi običajni posli, vezani na plačilni promet s tujino.

Domače pravne osebe in zasebniki se lahko preko naše banke zelo enostavno vključijo v plačilni promet s tujino.

Prepričajte se sami v naši enoti v Lendavski 11 v M. Soboti.

Creditanstalt - Nova banka d.d.
Z nami do uspeha

Podjetniki, obrtniki!

Prihodnost je vaša in naša,

MDCCCLXXXIV

SLOVENICA
zavarovalniška hiša d.d.

naj bo skupna!

Zato smo pripravili program za drobno gospodarstvo, imenovan Paket za zavarovanje podjetnikov in obrtnikov. Ob sklenitvi tega zavarovalnega paketa vam omogočamo:

- možnost najetja kredita;
- 2% do 25% popust na premijo pri zavarovanjih premoženja, zaščitenega z napravami za javljanje ali gašenje požara oziroma s protivlomnimi napravami;
- 50% popusta pri kolektivnih nezgodnih zavarovanjih glede na posamična;
- 5% oziroma 10% popusta na 5-letno ali 10-letno zavarovanje;
- dodatni komercialni popust zavarovancem, ki ne želijo kredita.

Vedno smo vam na voljo v vseh naših filialah:
Ljubljana, Celovška 91, tel. (061) 159 50 32
Koper, Ljubljanska 3, tel. (066) 32 541
Nova Gorica, Gregorčičeva 11, tel. (065) 27 070
Maribor, Slovenska 21, tel. (062) 23 781
in v vseh agencijah po Sloveniji:
Kranj, Izola, Portorož, Ilirska Bistrica, Postojna, Sežana, Tolmin, Idrija, Ajdovščina, Murska Sobota, Lendava

Ko previdnost postane modrost!

PTT
PTT PODJETJE SLOVENIJE, p.o.
POSLOVNA ENOTA MURSKA SOBOTA
Trg zmage 6, MURSKA SOBOTA

Skladno s strategijo podjetja vabimo vse potencialne podjetnike k

NAJEMU POSLOVNIH PROSTOROV

naših enot v Klavniški ul. 4, 69000 Murska Sobota (I. enota nadstropna zgradba, 222,77 m²; II. enota, del dvoriščne zgradbe, 88,37 m², in III. enota, del dvoriščne zgradbe, 95,39 m².
Poslovni prostori so primerni za:
- trgovinsko dejavnost
- obrt
- storitveno dejavnost
- drugo

Na voljo je vsa infrastruktura, potrebna za normalno poslovanje. Ogled in informacije o objektu vsak dan po dogovoru, telefon 069 32 522.

PODJETNIKI, VABLJENI!

Vsak četrtek Vestnik

Soboško načrtovanje mreže osnovnega zdravstva

Za bližino zdravnika

Čeprav načrt zdravstvenega varstva za Slovenijo, z njim pa tudi standardi in kadrovski normativi še niso sprejeti in zdravstveno ministrstvo o mreži osnovnega zdravstva ni reklo še nič določnega, se je soboška vlada lotila vprašanja mreže osnovnega zdravstva v občini. Prav zato ker zdravstveno ministrstvo zaenkrat sprejema mrežo osnovnega zdravstva takšno, kot je, ter jo je zdravstvena zavarovalnica tako pripravljena plačati, je bila obravnava mreže zdravstvenega varstva morda prehitevanje stvari ali pa izraz zavzetosti občinske vlade pri vzpostavljanju mreže osnovnega zdravstva v občini. Vsekakor pa je vprašanje mreže osnovnega zdravstva kljub temu zanimivo in aktualno zato, ker o njem imamo različna, tudi nasprotujoča si stališča in mnenja.

»Odbor zdravniške zbornice za Pomurje je od izvršnega sveta želel, naj poda stališče glede mreže. Ker bi mi lahko podali le stališče, ki bi lahko bilo samo politično, smo Zdravstveni dom v Murski Soboti, ki je pristojen za organizacijo osnovne zdravstvene mreže, zaprosili, da nam poda sedanje stanje in pripravi podatke o gravitaciji prebivalstva v posamezne zdravstvene domove ter pomanjkanje glede na potrebe in upoštevajoč načrt zdravstvenega varstva. Pred postavitvijo mreže bi namreč radi imeli natančne podatke o gravitaciji ljudi in potrebah, šele potem se bomo o mreži dokončno odločali.« (Brigita Bavčar, podpredsednica soboškega izvršnega sveta)

Soboška vlada se je torej vprašanja mreže osnovnega zdravstva lotila zaradi pričakovanja regijskega odbora Zdravniške zbornice, da v zvezi s tem poda stališče občinske vlade. Zdravniška zbornica Slovenije se je namreč lotila prav vprašanja mreže osnovnega zdravstva. O tem, ali to sploh sodi v njeno pristojnost, so mnenja povsem različna in prav zaradi te akcije, pa tudi drugih, je bilo zdravniške zbornice kritizirano tudi iz vrst nekaterih zdravniških krogov.

»Mreža je stvar izvršnega sveta skupaj z zavodom, ki ga je občina ustanovila. Mreža nikakor ni stvar Zdravniške zbornice ali drugih organov.« (Mnenje direktorja soboškega zdravstvenega doma, Ignaca Geriča.)

In kaj o mreži pravijo na zdravstvenem ministrstvu? Na pogovoru z direktorji zdravstvenih domov so povedali, da imajo izračune, upoštevajoč vse standarde in kriterije v slovenskem prostoru. Te naj bi sprejel parlament, nato pa bi jih poslali kot izhodišče izvršnim svetom, ki bodo skupaj z zdravstvenimi domovi izdelali mrežo. Do tačas pa ministrstvo sprejema obstoječo mrežo.

»Ministrstvo nima izdelanega nobenega koncepta, nimajo dokončne vizije. Od nas bi morali pobrati informacije in sugestije, potem pa bi se na nekem nivoju operativna skupina morala lotiti priprave izhodišč.« (Nace Gerič)

Četudi zdravstveno ministrstvo še nima pripravljenega koncepta nacionalne mreže zdravstvenega varstva, to še ne pomeni, da si ga ne bi smeli pripraviti po občinah, torej občinskega, katerega osnova bodo predvsem potrebe. Soboški zdravstveni dom namreč že pripravlja osnutek načrta, o katerem bo seveda svoje povedal tudi ustanovitelj.

»Dejstvo je, da je v mreži javnega zdravstva bolnišnično zdravstvo takšno, kot je, v osnovnem zdravstvu pa je pomanjkanje. To sem izjavila, ker je regijski odbor Zdravniške zbornice ugotovil, da je status quo ustrezen tako za bolnišnico kot za osnovno zdravstvo. Kot ustanovitelji smo si drznili to oceno strokovno podkrepiti. Mene osebno motijo ocene, da je tako, kot je, dobro, zato smo želeli podkrepiti stališče in ugotoviti, ali je res tako ali pa ni. Ugotovljeno je bilo, da niti po obstoječi mreži osnovno zdravstvo ni pokrito, torej je mreža nepopolna. Tu je vprašanje Rogašovec, Prosenjakovec.« (Brigita Bavčar)

V mreži osnovnega zdravstva pa je, kot pravijo na občini, pomembno tudi vprašanje priročne prodaje zdravil. Bila naj bi tam, kjer dela zdravnik, torej pri zdravstvenih postajah. Kajti če bolnik obišče zdravnika v najbližji zdravstveni postaji, po zdravilo pa se mora odpraviti na primer v lekarno v Mursko Soboto, je to le delna usluga.

MAJDA HORVAT

Najboljšim pri slovenskem jeziku podelili Košičeve štipendije

Spodbuda za učenje slovenščine

Iz nastopa štipendistov OŠ Števanovci (fotografija: J. G.)

Morda je slišati nekoliko čudno, da je v Porabju možno dobiti štipendijo tudi za to, če se nekdo uči v osnovni ali srednji šoli slovenski jezik. Za nepoznavalca razmer naj bi bilo to nekaj samoumevnega, tako kot se pri nas na narodnostno mešanem območju v soboški in lendavski občini vsi morajo učiti tudi madžarščino, oziroma je v osemletkah dvojezični pouk pri vseh predmetih in poseben model dvojezičnosti uresničujejo tudi na srednji šoli v Lendavi.

V Porabju o dvojezičnosti sploh ne moremo govoriti. Slovenski jezik poučujejo podobno kot kakšen tuji jezik, poleg tega pa se učenci (njihovi starši) lahko odločijo namesto slovenščine za nemščino (na gornjeseniški osemletki) ali pa za kakšen drug izbirni predmet (v Monoštru). Glede na vse to je še kako spodbudno in potrebno, da se je našel nekdo (STJEPAN LUKAČ iz Budimpešte, poročen s porabsko Slovenko Marijo Bajzek), ki je predlagal ustanovitev Košičevega sklada (formalno je on tudi ustanovitelj), namenjen predvsem za spodbujanje mladih pri izobraževanju v maternem (slovenskem) jeziku. V ta namen so ustanovili tudi kuratorij Košičevega sklada, ki mu predseduje glavni urednik TV-Slovenije Janez Lombergar, sklad pa so gmotno podprli posamezniki in ustanove oziroma podjetja z obeh strani meje.

V petek so pripravili v Monoštru slovesno podelitev Košičevih štipendij (po 500 forintov mesečno za učence nižjih razredov in po 1000 forintov za osnovnošolce od 5. razreda ter za srednješolce), in sicer 47 osnovnošolcem ter nekaterim srednješolcem, ki so posebej prizadevni pri pouku slovenskega jezika. Nagrajenci so v ta namen pripravili dokaj pester kulturni program v slovenskem jeziku, ki ga je na zanimiv način povezoval član kuratorija in učitelj slovenščine v Števanovcih LACI DOMJAN.

Če bi vsi tako lepo govorili (tudi peli) v slovenskem jeziku v vsakdanjem življenju, potem nikomur ne bi bilo treba biti v skrbeh za obstoj Slovencev v Porabju na Madžarskem.

Kaže, da je to res ena od spodbudnih oblik za učenje slovenskega jezika med mladimi v Porabju. Zato bi jo v Sloveniji lahko še bolj podprli, in sicer z denarnimi prispevki za Košičev sklad. Njegova številka je 510-047270-0, OTP Bank Rt, Kossics Alanpítvány.

JOŽE GRAJ

V Muri predavala psihologinja in logoterapevtka

Kolektivne odgovornosti ni, lahko je le osebna

Zaposlene v Muri so povabili na predavanje psihologinje mag. Zdenke Zalokar, specialistke logoterapije in sodelavke dr. Trstenjaka. Vabilo prevateljici so naslovili v obratni ambulanti skupaj s kadrovsko službo in sindikatom, povod pa je bil, ker se veliko ljudi zateka k zdravniku in pri njem išče pomoč, vendar so vzroki težav, čeprav se le-te kažejo kot bolezen, večkrat drugje.

Zatekanje k pijači, hrani in zdravilom ni izhod iz težav, začaranega kroga pa ni mogoče prestopiti brez lastnega angažiranja. Preveč smo razvajeni in pričakujemo, da v težavah nekdo drug nekaj naredi za nas, ugotavljajo v službah podjetja, ki so povabile predavateljico. Gostja je odgovorila tudi na nekaj naših vprašanj.

Iz predavanja

Družina je prostor za učenje in vajo o smislu v življenju. Logoterapevtsko načelo do življenja je v spoznavanju smisla, smiselna vsebina družine pa mora biti, da obstaja in dela za svoje člane, člani pa skrbijo drug za drugega. Čeprav v tem času logoterapevtska usmeritev, da so osebni in poklicni interesi drugotnega pomena, ne zveni moderno, vendar se vse, kar se zgodi tragičnega, zgodi v družini. Le družina je tisti prostor, kjer človek lahko ima svojo identiteto, je tisto, kar je in je tak tudi sprejet. To je najbolj pomembno za otroka, da občuti to samoumevnost družine v sprejemanju družinskih članov takih, kot so. Če otrok izgubi ta prostor, nima več kam iti, kajti povsod drugje je lahko le gost. Logoterapija se torej zavzema za ohranjanje družine in se ne ukvarja toliko z vprašanji, zakaj, ampak kako iz začaranega kroga razrvanih medsebojnih odnosov. V to pa je treba nekaj vložiti, in to v tej psihološki veji imenujejo ljubezen na predujem. Narediti nekaj, prvi korak, ne da bi ga pogojevali, jaz bom tak, če bo tudi ON postal drugačen. To, ali bo on to storil ali ne, v tistem trenutku ni pomembno, pomembno je, da sem se jaz tako odločil. Logoterapija torej poudarja osebno, svobodno odločitev v odnosu do soljudi, ne da bi osebni odnos pogojevali s predhodnim odnosom. S tem odnosom ali ljubeznijo na predujem se poveča verjetnost za izboljšanje medsebojnih odnosov, v drugem primeru pa se vse vrti v začaranem krogu.

Logoterapije kolektivne odgovornosti torej ne priznava, je ne pozna. Svobodna odločitev za človeka vedno obstaja, zato za nobeno človeško dejanje ni izgovora v kolektivni odgovornosti.

»Če bi gledali dejansko stanje v družbi – vsi govorijo o slabem materialnem stanju – jaz mislim, da je na duhovnem področju veliko slabše, da so ljudje v gonji za materialnimi dobrinami; zaradi imeti čim več, so prišli do duhovne praznine, ki se veliko težje pozdravi ali spremeni, kot pa reši vprašanje, kako preživeti. Mene veliko bolj skrbi, kako danes ohraniti družino, vzgajati otroke za vrednote, kot so dobrota, ljubezen, poštenje, kot pa obdržati delovno mesto ali odpreti podjetje.«

– Tisti, ki so izgubili zaposlitev, in vsi, ki se ubadajo s preživetjem, se z vami ne bi strinjali, saj jih vprašanje preživetja zelo prizadeva?

»Z njimi bi delila razmišljanje, da je gotovo za njih najpomembnejše eksistecialno vprašanje, vem pa, da si vsak človek, če je seveda zdrav, lahko najde možnost dela. Mi smo navajeni gledati delo kot zaslužek, da za to dobiš denar. Veliko hujše pa je brezdelje in imeti zaslužek. Če gledate danes Ameriko, kjer imajo ljudje denar, idealne uspehe in vse možnosti za življenje, pa ni zadovoljstva, so pa droga, socialna delikvenca in samomori. V kriznih obdobjih, ko je človek prisiljen nekaj narediti za preživetje, ko ve, da mora preživeti, da mora poskrbeti za svoje otroke in ženo, na drugo ne misli. In to je čisto pozitivno.«

– V zadnjem času se pojavljajo številne psihološke smeri, pa tudi skupine in posamezniki, ki obljubljajo, da bodo človeka pripeljali v duhovni, duševni mir, da bo z njimi spoznal svoj smisel in dosegel cilj življenja. Kaj izbrati ali kje je tu mesto logoterapije?

Logoterapija je znanstvena veja psihologije, ki se ukvarja s smislom življenja, temelji pa na eksistencialni analizi, ki opredeljuje človeka kot telesno, duševno in duhovno bitje. Duhovnost pa pomeni svobodo človeka, odgovornost za smisel, ki ga more uresničiti.

»O teh drugih poizkusih za človeka jaz gotovo ne bom rekla nič kritičnega. Rekla bom tako, kot je logoterapevtsko, da je človek svoboden in vsak si bo za svoje dobro poiskal tisto pot, ki njemu najbolj ustreza. Za mene je gotovo merilo to, da se živi po vrednotah, poštenih, človeških, humanih, potem načini oz. tehnike niso pomembni. Važen je cilj, kaj hočemo narediti.« MAJDA HORVAT

SGP POMGRAD VISOKOGRADNJE d.o.o.

POSLOVNO-TRGOVSKI OBJEKT
V GORNJI RADGONI (središče mesta)

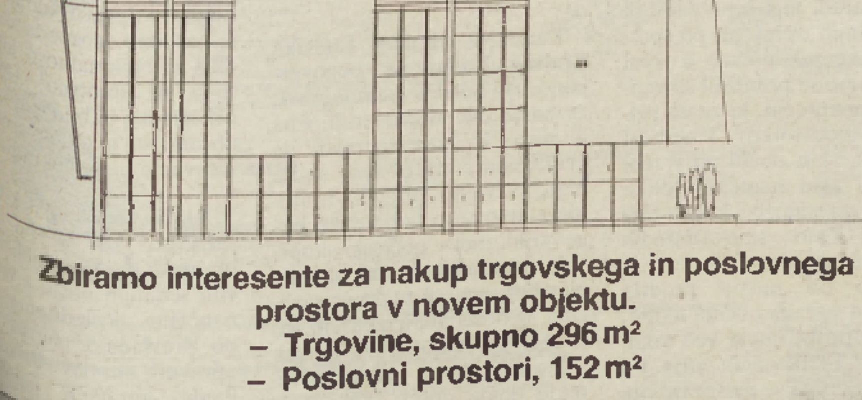

Zbiramo interesente za nakup trgovskega in poslovnega prostora v novem objektu.
– Trgovine, skupno 296 m²
– Poslovni prostori, 152 m²

POSLOVNO-STANOVANJSKI CENTER
V RADENCIH/II. faza

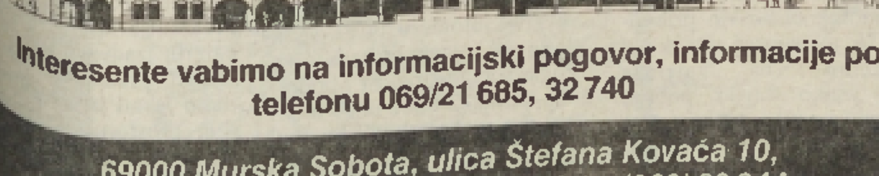

Interesente vabimo na informacijski pogovor, informacije po telefonu 069/21 685, 32 740

69000 Murska Sobota, ulica Štefana Kovača 10,
telefon: (069) 32 740, 21 685, telefaks (069) 32 244

MATERINSKI DOM

Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, štev. 50101-603-43533 HVALA!

Okrogla miza o regionalizmu in lokalni samoupravi

Premajhni, da ne bi iskali zavezništev

Murski val in Vestnik sta konec tedna organizirala okroglo mizo na temo Regionalizem in lokalna samouprava. Sodelovali so: državni poslanci Feri Horvat, Ciril Pucko in Drago Šiftar, državni svetnik Andrej Hrastelj, predsednik Skupščine občine Lendava Štefan Cigut, predsednik izvršnega sveta Skupščine občine Ljutomer Ludvik Bratuša in pomočnik sekretarja za občo upravo Skupščine občine Murska Sobota Franc Cipot.

Še nič dokončnega

Najprej nas je seveda zanimalo, kako daleč so priprave na sprejem zakona o lokalni samoupravi, ki naj bi vnesel vrsto sprememb v organiziranje novih občin, pokrajin in upravnih okrajev. »V tem trenutku ne more nihče povedati kaj dokončnega. Vsi vemo, kakšen je sedaj postopek v državnem zboru, ko pričakujemo že tretje branje zakona o lokalni samoupravi, vsa zadeva pa se lahko še obrne, kajti nekateri spremljajoči zakoni so pripravljeni šele za prvo branje. O tej problematiki pa ne moremo govoriti celostno, dokler ne bodo imeli vse potrebne zakonodaje. Tako si npr. ne morem zamisliti zakona o ustanovitvi občin, ne da bi imeli zakon o njihovem financiranju ali referendumu. Ljudi na terenu, med katerimi sem bil, pa najbolj zanima, kako bo potekalo financiranje prihodnjih občin in kaj bodo s tem pridobili občani. Ravno o tem pa še ni nič dorečenega, pa tudi ne o določitvi območij občin itd.,« je povedal **Drago Šiftar.**

V pat poziciji

Zadeve, v katerih se je znašel državni zbor, je skušal pojasniti **Ciril Pucko.** »V koalicijski pogodbi je o lokalni samoupravi zelo jasno napisano, da je sprejem zakonodaje za oblikovanje lokalnih skupnosti, razmejitev med funkcijami države in lokalnimi zadevami ter določitev financiranja lokalnih skupnosti v letu 1993 ogromnega pomena. Poleg tega je posebej poudarjeno uveljavljanje lokalne samouprave in spodbujevalne vloge pokrajin za enakomernejši razvoj Slovenije. Kako lepo se sliši! Toda komisija za lokalno samoupravo, ki ima pripravljen del te zakonodaje in je tudi njen predlagatel, je bila v bistvu imenovana potem, ko vlada meseca maja z ničemer ni prišla pred državni zbor. Ravno maj pa je bil zadnji mesec za lovljenje časa, da bi se lahko vsaj približali zapisanemu v koalicijski pogodbi. In zdaj se dogaja, da nekateri roki za sprejem ustrezne zakonodaje niso usklajeni, bojim pa se, da je tudi slabo usklajevanje med predlagatelji posameznih zakonov. To povzroča, da smo v pat poziciji, kajti nad nami «visi» 31. december, sprememba ustavnega zakona, o čigar vsebini – vsaj tistega dela, ki se navezuje na uveljavljanje lokalne samouprave – ni potrebnega soglasja. Po mojem mnenju ne bi mogli biti v slabšem položaju, kot smo.«

Neodgovorno je hiteti na račun boljših rešitev

Gospodarski vidik, brez katerega si ne moremo zamisliti učinkovitega delovanja lokalne samouprave, je poskušal osvetliti **Feri Horvat.** »Čeprav so nekateri že nestrpni zaradi sprejetja zakonov, mislim, da je ob tako zahtevnem organizacijskem, političnem in finančnem projektu neodgovorno hiteti na račun boljših rešitev. Zato je boljše delati temeljiteje, čeprav bolj počasi. Mislim, da tako pomembnih odločitev ni možno sprejeti brez visoke stopnje političnega soglasja strank v parlamentu, ne le koalicijskih, ampak tudi drugih. Te zadeve sprejemati z majhno večino bi bilo zelo tvegano, ker potem tudi izvajanje tega projekta ne bo dolgo v praksi. Vzporedno pa je treba pripraviti projekte o lokalni samoupravi in državni upravi ter spremljajoče akte v paketu. Pri tem je izjemno pomemben finančni vidik. Zdaj še nimamo niti približne ocene, koliko bo ta projekt stal. Zato smo na sestanku odbora za finance, ko smo govorili o zakonu o referendumu, od vlade ponovno zahtevali, da predloži finančno oceno tega projekta. V zvezi s tem je tudi reševanje gmotnega položaja novih občin. Če to vprašanje ne bo rešeno, bodo velika razočaranja in bodo zvodeneli osnovni cilji reorganizacije občin.«

Brez finančne avtonomije občin ne bo šlo

Ob vsem tem je gotovo velikega pomena določanje vsaj enega izvirnega prihodka občine, kajti brez finančne avtonomije si je nemogoče zamišljati učinkovito delovanje novih občin! To je bilo naslednje izhodišče za pogovor. »V okviru komisije za lokalno samoupravo je imenovana posebna skupina, ki se izključno ukvarja s tem vprašanjem. So na dobri poti, toda vprašanje je, v kolikšnem času bodo sposobni izdelati prave kriterije. To pa je v mnogočem odvisno tudi od politične pripravljenosti. Če je pripravljenost za politične spremembe, se lahko zadeva hitro uredi in predstavi javnosti. Pri tem pa je gotovo velikega pomena, kako doseči visoko stopnjo političnega konsenza,« pravi **Ciril Pucko.** Po mnenju **Andreja Hrastelja** ne bi bilo treba iskati lastnih modelov, ampak prevzeti preverjene modele od drugod, ki bi se jih dalo prilagoditi našim razmeram. »Ne vidim težav, da se zadeva ne bi mogla v najkrajšem času izpeljati. Poleg tega pa vsak zakon, ki ga sprejme državni zbor, ni statična zadeva, kajti lahko jo dopolnjujemo. Glede stroškov pa se ne strinjam, saj v ustavi piše, da moramo zadeve izpeljati, zakoni se napišejo in stalo bo, kolikor bo pač stalo. Da pa bi bili ti stroški čim manjši, je odvisno od reševanja tega vprašanja.« Takoj je sledila replika **Ferija Horvata**: »Govoriti, naj stane, kolikor pač stane, si Slovenija ne more privoščiti. Slovenija je danes med državami, ki ima največji delež stroškov javne porabe in v bruto domačem proizvodu. Ne smemo videti le uvajanja, ampak tudi nadaljnjega delovanja sistema.«

Od spodaj navzgor in ne obratno

Vsekakor je lokalna samouprava zelo pomembna za graditev države navznoter. To pomeni, da se uspešna država lahko gradi le od spodaj navzgor in ne obratno. S to ugotovitvijo so povsem soglašali sogovorniki za okroglo mizo. Strinjali pa so se tudi s tem, da je ob čim večjem številu občin in majhnih enot centralizem močnejši. »Če bomo te majhne občine razbili in če ne bomo prišli do dvostopenjske oblasti, se bo centralizem razbohotil bistveno bolj. Glede politične pripravljenosti si nalijmo čistega vina. Tam kjer imajo politično oblast, nimajo pretirano velike želje, da bi prišlo do sprememb čim hitreje. Tam, kjer nimajo oblasti, računajo, da slabše, kot je, ne more biti. Tu ne moremo stoodstotno trditi, da so na eni in drugi strani povsem za hitre spremembe. Mislim pa, da je premalo, če bi skušali kak projekt v parlamentu izpeljati le z 52 odstotki glasov poslancev,« je povedal **Drago Šiftar.**

POSLANCI IN OBLASTNIKI ZA ISTO MIZO – Pogovor je navrgel vrsto koristnih idej, ki bi jih kazalo dosledneje upoštevati pri njihovem nadaljnjem delu. Fotografija: NATAŠA JUHNOV

Če jemljemo občinam, jemljemo tudi gospodarstvu

Naslednji sklop vprašanj, ki smo se jih dotaknili, je zadeval konkretni položaj občine. »Pobuda za lokalno samoupravo je prišla v glavnem iz središča. Pri tem je nastal problem, da so se obrobne občine začele prebujati in zahtevale izenačitev v Sloveniji. V preteklosti smo dosegali v naši občini, kar velja tudi za celotno regijo, nekaj čez 60 odstotkov povprečne javne porabe na prebivalca v Sloveniji. S tem smo bili v bistvu odrezani od sveta, ker ni bilo možno za naložbe nameniti toliko sredstev, da bi lahko normalno razvili gospodarsko in negospodarsko infrastrukturo. Zaradi tega smo zaostali in v zadnjih treh letih po sprejetju nove zakonodaje o javni porabi smo se približali slovenskemu povprečju, ki znaša približno 90 odstotkov. V nobeni od slovenskih občin pa v tem obdobju niso namenili toliko denarja za naložbe kot v naši občini. Zato smo naredili ogromno projektov. In zdaj je verjetno od nekod prodrla ideja, da se taka občina ukine, s čimer ne bi imela več takih možnosti in finančnih virov. Po drugi strani pa se mesto razvija drugače kot podeželje. In če od najodgovornejšega človeka v državi ne moreš dobiti odgovora o prihodnjem financiranju občin, zlasti o virih zanje, je odločitev toliko težja. V 54. členu predloga zakona sicer piše, kateri naj bi bili ti viri, če pa jih spremenimo v številke, to pomeni v našem proračunu en odstotek občinskih prihodkov. To je namreč davek od premoženja, na katerega mnogi veliko stavijo, pobrali pa ga bomo lahko šele z uvedbo nove davčne politike, to pa naj bi se zgodilo šele konec prihodnjega leta. Če pa že pride do delitve na majhne občine, mora vsekakor priti do pokrajine, ki bo prevzela pretežni del stvari, ki so opredeljene v 75. členu predloga zakona o lokalni samoupravi. Sicer ne vem, kako bo delovala kanalizacija, ki se bo ustavila na robu druge občine. S tem ko siromašimo občine, jim jemljemo vir, jemljemo neposredno tudi našemu gospodarstvu,« navaja **Franc Cipot.**

»Tačas kaj konkretnega na temo reorganizacije lokalne samouprave, razen da se skušamo vključevati v razprave in posredovati svoje pripombe ter imenujemo komisije oziroma odbore in uredimo svojo bilanco premoženja, ne moremo reči. Zdi se, kot da bi vsaka vas hotela imeti svojo občino, po drugi strani pa so mnenja, da se zdajšnje občine ne drobijo. Ena od nalog je tudi gospodarjenje s premoženjem občine. Na hitro se da ugotoviti, da je v zadnjem obdobju kar precej premoženja občin enostavno prešlo na državo. V naši občini je to okrog 8 tisoč hektarov kmetijskih zemljišč. Zamišljamo si, da bi del rent od teh kmetijskih zemljišč vendarle moral biti izvirni prihodek občine. Da ne govorim posebej o zahtevah, da bi se ta zemljišča enostavno vrnila v upravljanje občine in bi država dobila le manjši delež. S tem bi novim občinam omogočili normalno življenje, sicer bodo same sebi namen in bomo čez nekaj let začeli spreminjati zakone in sistemsko politiko,« je dejal **Štefan Cigut.**

Najslabše so umetne tvorbe

Zanimive so misli **Ludvika Bratuše**:»Kadar se pogovarjamo o lokalni samoupravi, zaznamo dve močni struji. Ena je tista, ki hoče vztrajati na preživelem, druga pa skuša najti razvojno pot. V Ljutomeru smo se o tem veliko pogovarjali tudi v občinski skupščini in krajevnih skupnostih. Navdušujemo se za drugo različico. Iz dosedanjih izkušenj, ko je lokalna samouprava funkcionirala, vidimo, da so stvari tekle dokaj dobro. Seveda je bil nekak politični interes, da se je to spremenilo. Splošno mnenje je, da nikakor ne smemo privoliti, da bi se nekaj zgodilo v paketu in od zgoraj navzdol. Država mora biti v službi lokalne samouprave, kajti od tega mora vse drugo navzgor. Če bomo imeli občine v Ljutomeru, Verženju, Križevcih pri Ljutomeru in ne vem, kje še vse, potem mora biti vsa druga organiziranost podrejena temu, da bodo imeli ti občani vse možnosti za prihodnji razvoj. Ko se o tem pogovarjamo, ljudje pogosto začno mešati pojme, kajti uprava je eno, lokalna samouprava pa drugo, čeprav eno brez drugega ne more delovati. Sicer se nam zna spet zgoditi, da napravimo umetne tvorbe, ki spet ne bodo nikomur koristile, ampak močno podražile vso zadevo. Zavedati se moramo, da država nikoli ne bo tako organizirana, da bi dobro gospodarila vse tja do osnovne celice lokalne skupnosti. Pri tem morajo biti ljudje zelo dobro in pravočasno obveščeni, hkrati pa tudi osveščeni o lokalni samoupravi.«

Sedež okraja ni ključno vprašanje

Na izziv, da se politiki v Ljutomeru in Gornji Radgoni ne kregajo o sedežu prihodnjega upravnega okraja, odgovarja **Ludvik Bratuša** takole: »Upoštevati je treba zelo pomembne zgodovinske, etnološke, etične, gospodarske in kulturne vidike, zaradi katerih lahko pride do kakovostnih oblik take organiziranosti. Menimo, da je pristop državnih poslancev, po katerem je treba upoštevati predvsem to, kar je že bilo, in to, kar je možno nadgrajevati, po mojem zelo pragmatičen in najmanj konflikten. Po prvi različici je predviden skupni okraj Ljutomera in Gornje Radgone, s tem da so naši dogovori z Murskim možem in Ptujem danes na ravni, da se bomo v Prekmurju znali zelo dobro organizirati v okraj, ki bo kot organska celota dovolj velik in povezan, kot je nekoč že bil. Pa ne bom rekel ljutomerski srez, ker je to nekoliko predaleč nazaj, ampak pak ljutomerski okraj, ki je tudi funkcioniral. Pri tem je vprašanje sedeža lahko tema razprave, ne gre pa za ključno vprašanje. Če si bomo stvari znali urediti, tako da se bo Prekmurje ponovno identificiralo, gospodarsko medsebojno povezala, potem ne sme biti sporno vprašanje, kako si bomo uredili upravne funkcije med sosednjimi občinami. Kot model smo vzeli zvezo občin, zato kot povezovanje interesnih sfer, ki lahko kot celota nastopajo navzven.«

Pa še mnenje **Štefana Cigута**: »Če bomo pristali na 21 upravnih okrajev, je to skoraj polovica sedanjih občin. S to različico so povezane številne razprave v tistih občinah, ki niso zajete kot upravni okraji. Tudi v naši občini so se pojavile take razprave. Vprašal sem se, zakaj ne bi bila tudi občina Lendava upravni okraj, čeprav iz narodno- gospodarskega vidika in racionalnosti to za državo ni smotrno. Upravni okrajev naj bi bilo čim manj, občanu naj je omogočeno uveljavljanje njegovih pravic.«

Ali bo prevladala ekstremna različica, ko se bo število upravnih okrajev približalo sedanjim občin z vsemi finančnimi posledicami, ali pa bo prevladalo manjše število upravnih okrajev? Pri ustanavljanju upravnih okrajev je treba videti dvoje; eno so stroški, drugo pa, kaj se da upravljati. Z vidika te celote je možno obvladati vseh okrajev iz Ljubljane. Čim več občin bo, tem manj vpliva bodo lahko imele na oblikovanje slovenske politike. Mi smo celo zaj kot regija štirih občin pri nekaterih projektih nastopali ločeno kot Prekmurje in Prekmurje, pri katerih zadevah pa smo ob skupaj premajhni, zato moramo iskati zaveznike v širšem prostoru. Razvojno zelo pomembne pa bodo vsekakor gospodarske, infrastrukturne in mednarodne povezave.

MILAN JERAS

POSEZONSKA AKCIJA AGROOSKRBE MARIBOR

OD NOVEMBRA 1993 DO JANUARJA 1994 PRODAJAMO SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN PO UGODNIH CENAH

DROBNOPRODAJNA CENA BREZ DAVKA		DROBNOPRODAJNA CENA BREZ DAVKA	
ANTRACOL 70 Wp 1/1	1.084,65	PYRAMIN FL 1/1	1.764,00
ANTRACOL CU 1/1	905,00	PROMEPIN 1/1	883,05
ANTRACOL COMBI 1/1	1.703,10	RONILAN FL 1/1	4.410,00
APOLLO 50 SC 1/1	8.481,90	REGLONE 14 1/1	1.361,85
BAYCOR,WP 25 1/1	5.123,00	SENCOR 1/1	7.479,15
BAYLETON SP & 1/1	1.249,50	SENCOR 0,10	1.197,00
BASAGRAN 1/1 DP	1.337,70	STOMP E 1/1	866,25
BASAGRAN 600 1/1	2.940,00	SIMAPIN T-50 1/1	586,95
BOOMEFEKT 1/1	1.302,00	TAROT 25 g	4.247,25
CUPRABLAU 1/1	418,70	USTINEX SP& 1/1	2.639,70
CALIXIN 1/1	2.572,50	VOLATON G-5 1/1	300,30
CAPTAN WP 50 1/1		BELO OGLJE 1/1	436,50
PINUS	1.048,95	CHROMOREL P 1/1	338,00
DITHANE M 45 1/1	998,55	CIATRAL CSZ 1/1	1.246,00
DIPTERX SL 80 1/1	1.478,40	DICUFLOUID MPC 1/1	1.150,00
DELAN SC 0,10	831,60	DIKOCID 1/1	689,75
DODINE S 65 1/1	2.839,20	EKALUX EC 1/1	1.865,00
EUPAREN WP 1/1	2.871,75	EKALUX EC 0,2	451,40
EUPAREN CU 1/1	2.174,55	MOČLJIVO	
FOLICUR 250 1/1	6.002,85	ŽVEPLO 1/1	247,70
GOLTIX 1/1	3.334,80	PRIMEXTRA 500 1/1	996,45
GESAPRIM WP 50 1/1	737,10	PRIMEXTRA 500 20/1	947,10
HARMONY 75 DF 15 gr.	1.899,45	PROHELAN T 1/1	1.029,00
KARATHANE WP 1/1	1.627,50	RADAZIN WP 50 1/1	867,30
KARATE EC 1/1	3.297,00	RIDOMIL MZ 1/1	2.036,60
IMPAKT 1/1	3.003,00	SYSTHANE FLO 6 1/1	2.872,80
LEBAYCID 1/1	1.774,50	SYSTHANE E 12 1/1	4.361,30
LADDOK 1/1	2.278,50	SANDOFAN F 1/1	3.651,50
MESUROL FS 1/1	6.268,50	SYSTHANE E 0,10	567,00
MESUROL FS 0,2	1.880,50	SANDOFAN Z 1/1	1.867,30
PIRIMOR 1/1	7.608,30	TREFLAN EC 1/1	1.575,70
		VITAVAX 200 0,2	487,60

ZA VSAK DAN PLAČILA PRED IZTEKOM AKCIJE DAJEMO 0,18% BLAGAJNIŠKI POPUST. TO POMENI, DA DOBITE OB TAKOJŠNJEM PLAČILU NA ZGORNJE CENE PRIBL. 14% POPUST. VIŠINA POPUSTA SE DO 31. 1. 1994 ZMANJŠUJE ZA 0,18% NA DAN.

NA VAŠO ŽELJO VAM BOMO KUPLJENA ŠKROPIVA DOSTAVILI NA DOM.

AGROOSKRBA MARIBOR p.o.

62000 MARIBOR, VODOVODNA UL. 7
TEL. 062/303-738, 301-781 h.c.
FAKS 062/303-435

AGROOSKRBA, VAŠ ZANESLJIVI SPREMLJEVALEC

Predelava teče, plačila zamujajo

Letošnja zima, ki je nepričakovano zgodaj pokazala zobe, je presenetila tudi kmetijce. Ti so glavnino načrtovanih jesenskih del sicer opravili, vendar nekaterim le ni uspelo pospraviti vsega pridelka. Pomurski pridelovalci so letošnji pridelek sladkorne pese sicer pospravili, vendar je je veliko ostalo na deponijah. Kot so nam povedali v tovarni sladkorja v Ormožu, je zadnje sneženje oviralo predvsem prevoz sladkorne pese v tovarno, vendar zagotavljajo, da bodo predelali ves letošnji pridelek. Trenutno je nepredelanega le še okoli 15 odstotkov letošnjega pridelka, medtem ko so doslej predelali že 180 tisoč ton sladkorne pese. Strah pridelovalcev, da bi pesa, ki je ostala pod snegom, propadla, je odveč, saj pripeljane količine v tovarni sproti predelujejo.

Že pred spravilom letošnjega pridelka so napovedovali, da bo pridelek nekoliko slabši, predvsem po kakovosti, saj je suša tudi na tej poljščini opravila svoje. Nekaj čez 40 ton so je pridelali v povprečju na hektar, nekoliko slabša pa je bila digestija. Zlasti na površinah, ki niso bile pravilno poškropljene in jih je prizadela cerkospora, se je vsebnost sladkorja precej zmanjšala, do zmanjšanja pa je prišlo tudi zaradi ponovne vegetacije, saj je sladkorna pesa po jesenskem deževju začela ponovno rasti in rast je trajala vse do prvega snega. Količinsko smo tako sicer pridelali nekoliko več sladkorne pese, vendar pridelek sladkorja zaradi tega ne bo večji. Pesa, ki so jo pospravili nekoliko prej, je namreč vsebovala več sladkorja, pri poznejšem spravilu pa se je vsebnost zmanjšala in tako v povprečju ne dosega niti 15 odstotkov.

Tisti, ki so se letos odločili za pridelavo sladkorne pese, pa navkljub vsemu niso razočarani, saj je to poljščina, ki zagotavlja primeren dohodek, najpomembnejše ob vsem pa je, da s prodajo ni težav. Tudi plačila so doslej prihajala redno, nekoliko pa se je zataknilo v zadnjem času, ko je prišlo do krajših zamud. Ob začetku spravila so v tovarni obljubljali, da bodo pridelovalci prvi del plačila prejeli v 15 dneh po oddaji pridelka, v zadnjem času pa je prišlo do krajših zastojev in plačilo zamuja za kakšnih 10 dni. Izključne krivde za to v tovarni ne prevzemajo, saj se zatika pri zagotavljanju bančnih sredstev, pa tudi državne rezerve niso pravočasno prevzele sladkorja.

Da bi v tovarni sladkorja v Ormožu kar najbolj izkoristili predelovalne zmogljivosti, bodo po končani predelavi sladkorne pese ponovno predelovali rjavi sladkor iz uvoza.

L. KOVAČ

Podpore zelenjadarstvu

Za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter pridelave hrane so v Sloveniji namenjena posebna intervencijska sredstva. Eden od namenov teh sredstev je tudi spodbujanje deficitarnih dejavnosti, med katere prav gotovo spada tudi zelenjadarstvo. Pridelava vrtnin je v Sloveniji še vedno preveč ekstenzivna, saj je tržna pridelava organizirana le na okoli 1.000 hektarjih, pa še ta je največkrat kot njivska pridelava brez ustrezne tehnologije in odvisna od vremenskih razmer. Da bi spodbudili organizirano in tehnološko izpopolnjeno pridelavo, so v ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo pripravili predlog za uvedbo finančnih intervencij tudi pri pridelavi povrtnin. Podpore bodo namenjene za gradnjo objektov za pridelavo vrtnin ter za nabavo ustrezne opreme. Namenjene bodo le objektom s pokrito površino od 200 do 1.000 kvadratnih metrov, pomoč naj bi znašala 400 tolarjev po kvadratnem metru, medtem ko naj bi nakup strojev in opreme sofinancirali do 50 odstotkov predračunske vrednosti.

L. K.

Dovoljenje za namakanje kmetijskih zemljišč

V zadnjem času se veliko govori o namakanju. O tem razmišljajo posamezniki in tudi država, ki pripravlja zakon o namakanju. Namakanje ni samo ukrep proti suši, je predvsem tehnološki in ekonomski ukrep, ki zagotavlja zanesljivo in kakovostno pridelavo. Namakanje posega tudi v prostor – okolje, zato moramo imeti (si pridobiti) dovoljenje za namakanje. Ker se zanj zanima vedno več kmetijskih pridelovalcev, želim na kratko opisati postopek, ki je potreben za izdelavo in pridobitev potrebne dokumentacije za namakanje.

Kmetje, ki že namakajo ali ki bodo namakali kmetijske rastline, bodo slej ali prej morali imeti za namakanje LOKACIJSKO, GRADBENO IN UPORABNO DOVOLJENJE, ki ga izda občinski upravni organ, pristojen za urejanje prostora. Dovoljenje bo potrebno zato, ker jemljemo vodo iz okolja (podtalnica, vodotoki) in je poraba vode omejena. Dovoljenje je potrebno za gradnjo vodnjakov, črpališč, akumulacij, pa tudi za namakalni sistem.

Če bo država sofinancirala namakanje, je za pridobitev finančnih sredstev potrebno predložiti recenzijski komisiji načrt, ki vsebuje tehnično izvedbo, tehnologijo in ekonomski izračun. Praktično pa je najprimerneje, da se najprej izdela in pošlje v recenzijo idejna zasnova (tehnična zasnova, izvedba, tehnološka in ekonomska utemeljitev in predhodno vodnogospodarsko mnenje). Idejno zasnovo in tudi projekt za namakanje izdela za to dejavnost registrirana projektantska firma skupaj s kmetijsko svetovalno službo (ali drugimi strokovnjaki agronomi), ki projekt (načrt) tudi pošlje v recenzijo. Ker so postopki za pridobivanje in izdelavo potrebne dokumentacije zahtevni in tudi dragi, priporočam, da posamezni kmetje na določenem območju naročijo skupno izdelavo projekta (naložbene in tehnične dokumentacije). V prihodnosti, če bomo seveda intenzivneje namakali, velja razmišljati o t.i. namakalnih skupnostih.

Iz dosedanjih izkušenj pa moram opozoriti, da projekta za namakanje ni enostavno narediti, ker zahteva veliko tehničnega in tehnološkega znanja in izkušenj ter je uporaben le malokateri. Zato priporočam, da naročite projekt pri za to usposobljenih projektantskih podjetjih, ki tovrstne načrte že izdelujejo, to so predvsem vodnogospodarska podjetja.

Nekaj izvlečkov, kaj mora vsebovati naložbena in tehnična dokumentacija:

pregled dosedanje kmetijske pridelave,
vrsta in obseg pridelave,
podatki o zemljiščih, predvidenih za namakanje,
predvidena kmetijska pridelava,
kolobar,
tehnologija pridelave,
lokacija melioracijskega območja,
lastninska sestava kmetijskih zemljišč,
potrebna pripravljalna dela pred začetkom namakanja,
načrt namakanja,
utemeljitev za izvedbo namakanja,
opis lokacije predvidenega območja,
opis že izvedenih vodnogospodarskih ukrepov na melioracijskem območju,
prikaz stanja možnosti odtoka pri velikih in majhnih vodah,
prikaz vodnih virov za namakanje,
opis tehnične rešitve za predvideno melioracijsko območje,
vodnogospodarske smernice,
analiza podnebnih razmer,
hidrološko in pedološki elaborat,
hidrološke značilnosti poljščin (evapotranspiracija),
vodna bilanca za sušno in povprečno padavinsko leto,
predvideno obdobje obratovanja namakalnega sistema,
turnus namakanja,
zmogljivost vodnega zajetja,
načrt razvodne mreže,
dimenzioniranje namakalnega sistema,
zasnova del (tehnologija dela in material) ob upoštevanju razpoložljive mehanizacije in fizikalnih razmer v tleh,
opis del s predizmerami in predračuni.

Specialistka za poljedelstvo Zita Flisar Novak, dipl.inž. agr.

NOVO NOVO BEBB NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO
d.o.o. Strukovci 23a, 69265 Bodonci, tel. 069/49 195
Podjetje za proizvodnjo drobne kmetijske mehanizacije, servis in prodajo
PONUDBA MESECA
PRODAJA NA VELIKO IN DROBNO
- vrtne kosilnice (s košaro, samohodne ...)
- kosilnice na nitko (Jonsered, Stihl, Kawasaki, Husquarna, ...)
- motorne škropilnice (Stihl, Solo, Ideal, PAN-AGRA...)
- motorne žage (Jonsered, Stihl, Sachs, Dolmar, Tomos...)
- motokultivatorji (Gorenje Muta, BCS ...)
- traktorski priključki
- rezervni deli za vse vrste strojev
- verige za motorne žage Oregon
- vodila verig za motorne žage Oregon
- rezalni program (Oregon, Felco, ARS, Lowe ...)
- škropilni in zalivalni program (Garden, GDM ...)
- črpalke za pretok vina in skarje za obiranje grozdja
SMO NAJCENEJŠI IN NAJBOLJŠI PRI NAS SE DOBI VSE
SERVIS MOTORNIH ŽAG: Jonsered, Stihl, Tomos, Sachs Dolmar in drugih
SERVIS MOTOKULTIVATORJEV: Gorenje Muta, Goldoni, Honda, BCS in drugih
SERVIS MOTORNIH ŠKROPILNIC: Stihl, Solo, PAN-AGRA, Ideal
SERVIS VRTNIH KOSILNIC: PAN-AGRA, Murray, Briggs, Aspera, Tekomze
SERVIS KOSILNIC NA NITKO: Jonsered, Stihl, Kawasaki, Husquarna, Humelite
Poleg tega opravljamo še servisne storitve naslednjih izdelovalcev kmetijske mehanizacije: PAN-AGRA, SIP, BATUJE itd...
Zastopstvo vseh za novo, obnova in prodaja rabljene male kmetijske mehanizacije
MOŽNOSTI PLAČILA
- ob gotovinskem nakupu od 5 do 10% popusta
- možnost plačila na tri čeke
- kreditno odplačevanje od 3 do 15 mesecev
Jonsered
NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

FRANCEKOVO PREMISLJEVANJE
Še dobro, da Ravenci pridelujemo sladkorno peso, saj bi secer morali zdaj našo deco poslati na Pohorje.
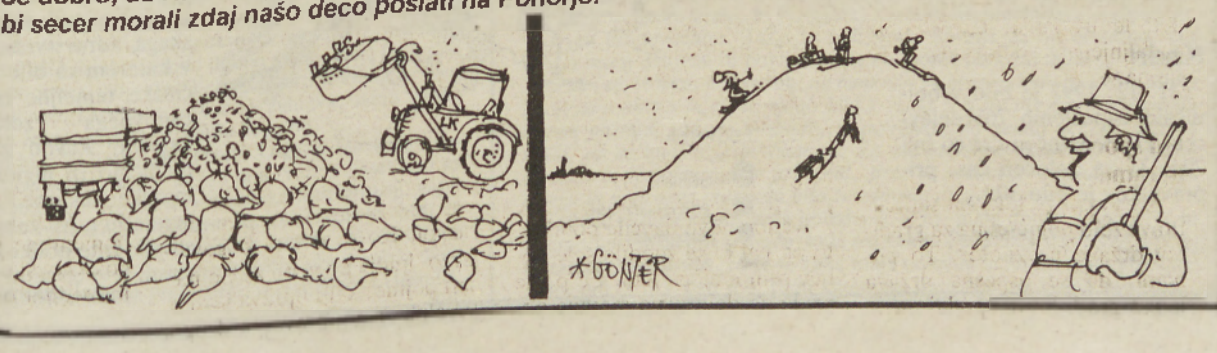

Meliorativno ali založno gnojenje

Marsikateri vinogradnik se kljub težkim časom za vinogradništvo odloča za obnovo starega vinograda oziroma za nov nasad. Odločitev je v večini primerov že sprejeta, čaka nas še samo založno gnojenje in rigolanje. Ker trenutne vremenske razmere rigolanja ne omogočajo, lahko samo upamo, da bomo ta pomemben ukrep opravili vsaj tri mesece pred sajenjem.

Koreninski sistem vinske trte je razvit v globljih plasteh, kjer je preskrba z rudninskimi (mineralnimi) gnojili otežena. Vinska trta je dolgoletna rastlina, ki raste vrsto let na enem mestu, zato ji moramo zagotoviti že prej ugodne razmere za rast in rodnost v njenem celotnem življenjskem obdobju. Trta potrebuje za normalen razvoj in kakovosten pridelek največ kalija in fosforja. Prav ta gnojila pa v tla slabo prodirajo. Edinstvena priložnost, da spravimo fosforna in kalijeva gnojila v območje kasnejših korenin, je pri rigolanju zemljišča pred obnovo. Izkušnje kažejo, da je najučinkovitejše trosenje gnojil neposredno pri rigolanju na odprto brazdo. Skrbeti moramo, da bodo gnojila enakomerno porazdeljena. Poznejše gnojenje, je tudi možno, in sicer z raznimi globinskimi dozatorji in podrahljalniki, vendar je tako vnašanje gnojil dosti dražje in neenakomerno. Pri obnovi vinograda je pomembno, da potrosimo celotno količino potrebnih gnojil pred rigolanjem. Količina pa je odvisna od založenosti tal, ki pa jo ugotovimo na podlagi kemične analize tal. Dobra založenost, seveda odvisna tudi od tipa zemlje, naj bi bila za vinograd naslednja: fosforja P 205 15–25 mg/100 g tal, kalija K 20 25–40 mg/100 g tal in magnezija MgO 11–18 mg/100 g. Apnenje opravimo po rigolanju, seveda le tam, kjer so tla preveč kisla. Optimalni ph za vinsko trto je 6–7. Tam kjer je potrebno apnenje z večjimi količinami apnenih komponent, priporočamo apnenje v dveh ali več obrokih. Apnimo po rigolanju in res po potrebi.

Rigolanje zemlje bi moralo biti opravljeno vsaj tri mesece pred sajenjem, predvsem na težjih zemljah in tam, kjer je obnova na istem zemljišču, je pomembno, da rigolanje opravimo čim prej, da potem zimski mraz in temperaturne razlike bolje razgradijo zemljo. Težka glinasta tla rigolamo, ko niso premokra, drugače še bolj pokvarimo sestavo zemlje. Ne rigolamo zasneženih oziroma premokrih tal, ker se taka tla spomladi počasneje ogrevajo. Rigolamo lahko z rigolnim plugom v kombinaciji s podrahljanjem. Globina rigolanja je odvisna od tipa tal in tudi od življenjskega prostora trte. Pri večjih medvrstnih razdaljah nad 2,2 m je rigolanje lahko plitvejše, pri gostejšem sajenju pa globlje. V glavnem so te globine 40–70 cm.

ERNEST NOVAK, dipl. inž.

Bela omela uničila 388 m³ lesa

Gozdarska inšpekcija je skupaj z občinsko komisijo pregledala razširjenost bele omele v k.o. Čentiba, Dolina, Lendava in Dolga vas, pri čemer so ugotovili, da se je bela omela najprej pojavila in naselila na sadnem drevju, ki je izvirno izhodišče za okužbo gozdnega drevja, predvsem akacije. Sadno drevje, ki ga je napadla bela omela, preživi dvajset in več let. Ko pa bela omela »napade« akacijo, se le-ta posuši in propade v petih letih. Ugotovili so, da obstajajo skupine posameznih sadnih dreves, ki so še vedno vir okužbe za okolico. Take skupine sadnega drevja so v Lendavskih goricah pri hišni številki 110, pri vaškem domu v Goricah pri Lendavi, v Čentibi pri hiši 257 in v Dolini pri hišah od 188 do 229. Gozdna gospodarska organizacija je v letošnjem letu odkazala in posekala dobršno količino napadenih akacij. V Čentibi so posekali 266 m³, v Dolini 77 m³, v Lendavi 20 m³ in v Dolgi vasi 25 m³ dreves. Omenimo, da se je bela omela v lendavski občini precej močno razširila v gozdovih zasebnega sektorja. V prihodnje se bo potrebno odločiti, kakšna količina lesne mase, ki jo je napadla bela omela, se lahko poseka, da posamezni gozdni lastniki ne bi imeli občutne gospodarske škode.

J.Ž.

Dodatna pojasnila o lastniških certifikatih

1. Če državljan ni prejel obvestila o odprtju evidenčnega računa lastniškega certifikata, se mora, če želi pridobiti potrdilo o številki evidenčnega računa in znesku, ki je na računu knjižen, obrniti na občinski upravni organ, pristojen za notranje zadeve v mestu stalnega prebivališča oz. na Mestni sekretariat za notranje zadeve mesta Ljubljane, če ima stalno prebivališče na območju mesta Ljubljane, ter vložiti zahtevo za preverbo podatkov. V primeru, da je državljan upravičenec do lastniškega certifikata, bo obvestilo o številki evidenčnega računa in znesku, ki je na računu knjižen, dobil po pošti na naslov, naveden v zahtevku za preverbo podatkov.

Državljani lahko dobijo izpisek o stanju na evidenčnem računu lastniškega certifikata tudi na podružnicah SDK Republike Slovenije. Cena navedene storitve je 100,00 SIT.

2. V primeru smrti državljana, so upravičenci do lastniškega certifikata njegovi dediči, na podlagi pravnomočnega sklepa o dedovanju. Če zapuščinska obravnava še ni končana, bodo sodišča po uradni dolžnosti priskrbela podatek, ali je bil umrlemu izdan lastniški certifikat. Če je zapuščinska obravnava že končana oziroma se ni opravila, morajo dediči, če želijo pridobiti pravico do uporabe lastniškega certifikata umrlega, pri temeljnem sodišču vložiti predlog za izdajo dodatnega sklepa o dedovanju oziroma predlog za zapuščinsko obravnavo.

3. Državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v tujini morajo, če želijo dobiti obvestilo o tem, ali so upravičenci do lastniškega certifikata, vložiti pri najbližjem veleposlaništvu oz. konzularnem predstavništvu Republike Slovenije v tujini zahtevek za izdajo navedenega obvestila. Obvestilo o izdanem certifikatu bodo prejeli po pošti.

Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj

Ali veste?

(Nagrajuje Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)

Če verjamete ali ne, s prostim očesom lahko vidimo z Zemlje okrog 100.000 zvezd. Ta podatek smo seveda povzeli iz leksikona, kajti za štetje bi porabili preveč časa. Morda je to počela RENATA KOROŠEC iz Ljutomera (Užička 3), kajti le ona je napisala številko, ki smo jo pričakovali. Čestitamo! Nagrado ji bomo poslali po pošti.

KUPON št. 12

Ali veste, kateri so trije največji otoki? Odgovore (s kuponi, če bi radi sodelovali v nagradnem žrebanju) pošljite najkasneje do 1. decembra na naš naslov in pripišite »ALI VESTE«.

Jesen

Jeseni listje rumeni,
kostanj z veje se smeji,
grozdje na trti dozori
pa v klet zbeži.

Sonce vse manj se smeji,
ker moč svojo gubi,
megla v dolino prihiti,
ker se snega boji.

DARKO LIPOVEC
OŠ Stročja vas

***

Dežek orehe po strehah trklja,
seveda, jesen je v deželo prišla.
Pisane liste po gozdu nam nosi
pa kostanje, žir in želod trosi.
Ptice pripravljajo se na polet,
saj gredo v Afriko na dolg izlet.

SAŠO FIJAVŽ, 5. r.
OŠ Stročja vas

Prisluškujem tišini

Domače pokopališče. Spreminja se... Tako kot se spreminjajo ljudje in čas, v katerem živimo.

November. Mesec, ki tako spominja na minljivost življenja. Toliko je bilo že napisanega o dnevu mrtvih. Tržnice so bile zopet polne rož, pri svečarjih je bila velika izbira raznovrstnih sveč.

Da, tudi jaz sem kupila rože in sveče, čeprav mama vse leto skrbi za grob. To je nekako poseben dan v letu, ko se vsi zberemo in odidemo na grobove ter nekoliko globlje razmišljamo o mrtvih svojcih. Živeti moramo s tem, kar nam je dano. Življenje je trdo, neizprosno.

Obstala sem ob grobu prababice. Bilo mi je, kot da bi čutila njeno ljubezen, resnično in živo. Morda pa je bilo to zaradi teme in sveč?!

Tisto kar daje življenju začetek, smisel, kar ostane na koncu, je dokončen odgovor na vse – ljubezen, ki vedno premaga smrt!

SONJA ŠKRABAN, 8. b
OŠ II M. Sobota

Pilov žur

Prvo sredo po jesenskih počitnicah smo nestrpno pričakovali. Napovedan je bil Pilov žur. Tega dne je bila šola oblepljena s plakati, ki smo jih sami naredili. Ob desetih smo se zbrali v kinodvorani in jo napolnili s svojim upanjem. Nastopala je glasbena skupina Čuki, nekaj več smo zvedeli o Pilu in poskrbljeno je bilo tudi za smeh. Pripravljene so imeli tudi nagrade za tiste, ki so se najbolj potrudili pri plakatih.

Pesmi smo spremljali s ploskanjem. Ker pa pri takšni glasbi ne moreš sedeti pri miru, smo vstali, se gibali in ploskali v ritmu glasbe. Bilo je zelo živahno in zdelo se nam je prekratko. Dvorano smo zapuščali v upanju, da se bo kaj takega še ponovilo.

MAJA KAVAŠ, 7. b
OŠ I M. Sobota

Dedek in babica

Dedek in babica krasen sta par!
Ob zimskih večerih se z mano igrata
in vmes veselo klepetata.
Babica skuha si sladkega čaja,
dedek pa raje se z vinom pogreje.

MATEJA PODLESEK, 3. r
OŠ Puconci

***

Hitro so leta minila,
polna so sonca in lepih spominov.
Je dolgo življenje,
polno trpljenja,
polno veselja in hrepenja.
Lasje so že sivi,
je zguban obraz,
polno je vnučkov
prišlo že med nas.
Bodite še zdravi,
trenutke trpljenja pustite drugje,
sreča v prihodnje naj spremlja vas le!

KLAVDIJA SUKIČ, 6. b
OŠ Grad

Pravljice so tudi za odrasle

Zazvonilo je in veselo smo stekli v knjižnico. Najprej smo si ogledali razstavo o bratih Grimm, ki jo je pripravila knjižničarka. Te dni je namreč minila 130. obletnica smrti Jacoba Grimma. Nato nas je učiteljica nas je popeljala v svet pravljic. Prebrala je odlomek o osličku, mi pa smo jo morali nadaljevati sami. Odločila sem se za srečni konec. Ko je zazvonilo, sem pomislila, kako zanimiva je bila današnja ura in kako hitro je minila. Spoznala sem tudi, da pravljice niso le za majhne otroke.

Rada hodim v knjižnico, kajti knjige me zelo zanimajo. Vem, da se lahko iz njih veliko naučim in si obogatim svoj besedni zaklad.

KARMEN NOVIČ, 5. b
OŠ Turnišče

Lep trenutek v naši družini

Najlepši dan v naši družini je bil 17. junij 1991. Takrat se je rodil moj bratec. Dali smo mu ime Samo. Ko so nama z očkom sporočili iz bolnišnice, da se je rodil, sva ga še isti večer šla pogledat. Bil je tako majhen kot kakšen škrat. Nekaj dni je moral ostati v bolnišnici, nato pa sta ga mamica in očka pripeljala domov.

Zdaj je Samo star že dve leti in nekaj mesecev. Za svoja leta je velik. Med samo se v glavnem dobro razumeva, včasih pa se tudi skregava, ker vedno hoče vse imeti. Že precej časa hodi v vrtec in večkrat grem z mamo ponj. Vsak dan gremo tudi na sprehod po mestu ali po parku.

Imam ga zelo rad in vesel sem, da nisem brez brata.

ČRTI JUST, 5. a
OŠ I M. Sobota

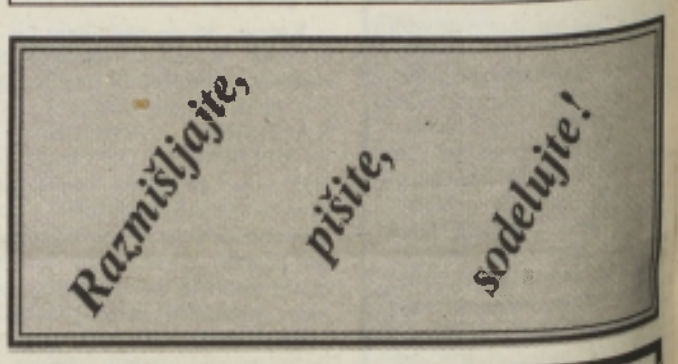

Ob 100-letnici bolnišnice v Murski Soboti

Za zdravje pomurskih ljudi

Prim. dr. Jože Bedernjak, dr. med.

Ob proslavi 10-obletnice bolnišnice leta 1903 je bila izdana tudi brošura, iz katere je razvidna tedanja organizacija bolnišnice s pravili poslovanja in financiranja. Direktor bolnišnice je bil zdravnik, v upravnem odboru so bili dosmrtni člani iz vrst prekmurskih grofov, sodnikov, veterinarjev in drugih veljakov z odločbo szombatheyske županijske oblasti.

Bolnišnica v letu 1993

Bolnišnica ima sedaj 9 oddelkov in skupne medicinske ter tehničnovzdrževalne službe.

Oddelki so razporejeni v štirih stavbah: v kirurškem bloku sta v kleti fizioterapija in sterilizacija, v pritličju so specialistične ambulante za kirurški oddelek z ortopedijo in urologijo ter očesni in ušesni oddelek s sprejemnimi prostori in urgentnim delom, med operacijskim blokom z anesteziologijo in reanimacijo v I. nadstropju je lekarna, nad njo je v dveh nadstropjih kirurški oddelek, v IV. nadstropju pa sta ušesni in očesni oddelek.

Ginekološki oddelek je v stavbi na jugozahodu bolnišnice. Z veznim hodnikom je povezan z operacijskimi prostori v kirurškem bloku.

V vezni stavbi med kirurškim in internističnim blokom so v kletnih prostorih specialistične internistične ambulante, v pritličju je rentgenski oddelek, v I. nadstropju pa prostor za hemodializo in endoskopijo.

V kletnih prostorih internističnega bloka so laboratoriji in transfuzijski oddelek, v pritličju, v prvem in drugem nadstropju interni oddelek, v tretjem nadstropju pa pljučni. Na jugovzhodu sklene krog bolnišničnih zgradb stavba z otroškim in infekcijskim oddelkom.

Okrog bolnišnice je veliko prostora za njen prihodnji razvoj. Poleg bolnišnice sta šola za zdravstvene delavce in dom oskrbovancev.

Sedanje zmogljivosti bolnišnice in obseg opravljenega dela v letu 1992

oddelek	postelj	število sprejetih bolnikov	število bolniških oskrbnih dni	povprečna ležalna doba v dneh	povprečna letna zasedenost oddelkov v %
1. kirurški	104	4300	34934	8,12	91,8
2. interni	120	3716	40071	10,78	91,2
3. ginekološko-porodniški	84	3842	23496	6,12	76,4
4. pljučni	43	896	12981	14,49	82,5
5. infekcijski	40	1824	13057	7,16	89,2
6. otorinolaringološki	28	1211	8695	7,18	84,8
7. očesni	25	779	6222	7,99	68,0
8. otroški	60	1997	13805	6,91	62,9
9. reanimacija	8	307	1884	6,14	64,3
bolnišnica Skupaj:	512	18872	155140	8,22	82,8

V ambulantni dejavnosti je bilo 54654 prvih in 63886 ponovnih pregledov. Hemodializ je bilo 5816. Leta 1992 je bilo v ambulantah opravljenega dela za 1926628 točk z indeksom 110,7 % glede na leto 1991, v hemodializni dejavnosti pa 542674 z indeksom 112,6 %.

Obseg opravljenega dela je bil v hospitalni dejavnosti v zadnjih letih dokaj stabilen, v specialistični dejavnosti pa ugotavljamo stalno naraščanje.

Kadri

31. 12. 1992 je bilo v bolnišnici zaposlenih 765 delavcev. Za nedoločen čas so bili 704, 31 za določen čas, pripravnikov je bilo 30.

Struktura zaposlenih 31. 12. 1992

	število	%
1. Zdravstveni delavci	474	62,0
– od tega zdravnikov	79	10,3
2. Zdravstveni sodelavci	9	1,2
3. Administrativni delavci	49	6,4
4. Tehnični delavci	233	30,4
Skupaj:	765	100%

Med tehnične delavce so štete strežnice na oddelkih, zaposleni v kuhinji in pralnici ter drugi tehnični delavci. Omejen vpis (numerus clausus) na Medicinski fakulteti v Ljubljani, ki vse obdobje po II. svetovni vojni ni bil usklajen z razvojem zdravstva v Sloveniji, težje delovne razmere ter politično podcenjevanje zdravnika in njegovega dela so imeli katastrofalne posledice za raven zdravstvenega varstva v Pomurju.

Ogromna finančna sredstva, ki smo jih vlagali v zdravnike (4-letne specializacije z 2-letnim bivanjem v Ljubljani), so zaradi njihovega odhajanja sproti odtekala v druge države nekdanje Jugoslavije. Brez določene stalnosti zdravnikov pa je zagotovo težko organizirati in izvajati kakovostno zdravstveno varstvo.

Struktura zaposlenih z načinom vodenja zdravstvenih zavodov v Sloveniji v zadnjih letih je prav tako negativno vplivala na delovanje zdravstvenih zavodov.

Ob koncu sedanjega razvoja bolnišnice bi rad poudaril, da je vsaka bolnišnica zelo živ organizem, ki se mora stalno prilagajati in je težko napovedati razvoj. V tem trenutku bolnišnica še nima razvite lastne patohistološke dejavnosti, ki jo nujno potrebuje. Gradnja skladišč in nekaterih drugih infrastrukturnih objektov pa bo zagotovo morala počakati na boljše gospodarske razmere.

Z zadovoljstvom lahko ugotovim, da so Pomurci ves čas kazali veliko zavzetost in voljo za dograditev svoje bolnišnice, to pa je bil za Pomurje veliko večji finančni napor kot za druge dele Slovenije. Pri gradnji kirurškega bloka je sodelovala tudi Slovenija s sredstvi, ki smo jih združevali za naložbe v zdravstvu v enaki višini kot pri gradnji nekaterih drugih regionalnih bolnišnic.

POMURJE

Organiziranost bolnišnice in pomurskega zdravstva

Med redkimi območnimi bolnišnicami v Sloveniji je naši bolnišnici v obdobju »tozdiranja« uspelo ohraniti organizacijsko celostnost, tako da je bila ena temeljna organizacija, združena v delovno organizacijo Pomurskega zdravstvenega centra, v katerem so bile še štiri občinske temeljne organizacije osnovnega zdravstvenega varstva, Zavod za socialno medicino in higieno ter Pomurske lekarne, ki so ob sprejetju nove zakonodaje izstopile iz te oblike organiziranosti.

(nadaljevanje prihodnji)

Še vedno dobri možje

Štirje pesniki, ki so leta 1953. izdali pesniško zbirko z naslovom Pesmi štirih, založba Mihelač pa jo je letos ponatisnila, so imeli v četrtek, 18. novembra, v grajski dvorani v Soboti literarni večer. Kovič, Zlobec, Menart, Pavček so se pokazali takšni, kakršni so bili in so, kajti poezija je umetnost, brez katere in s katero se ostane tak, kakršen si.

Pavček je pesniško tako poskočen, tako navdušujoč, vesel, kot je v pesniških očeh podeželski fant. Se mu kar pozna, da ima dandanašnji velik vinograd, v rimskem svetu bi pisal vesele pesmi o prevračanju kozličkov na paši, zorenju grozdja in take reči. Edini je, ki je svoje pesmi recitiral na pamet. Včasih je malo pokukal v knjigo, potem pa spet ves v zanosu govoril na izust – če to ni po rimsko!

Pridem na ravno polje,
na ravno polje, kjer žito cvete,
naj mi pod prsti bilke šume,
naj se mi zemlja odpre. (Pesem)

Menart se je vedno nekaj z oblastjo bodel, vsaj v pesmih, iskal jo je, drugača pa je iskrivo hudomušen, včasih skorajda naturalističen. No, ko se reče »skorajda«, je to zgolj efemizem, samo zato se tako pravi, ker naturalizem v pesmih ni ne vem kakšna kvaliteta. Toda pri Menartu ne gre za kak slogovni naturalizem. Njegov naturalizem je vsebinski in sproščujoč, prazprav ozdravilen.

Zapri! Katerikoli val
sprejemec radia pokaže,
povsod je kup surovih šal,
povsod kdo ščuva in kdo laže.
(Balada o radiu)

Zlobec je rekel, da ni lepšega kot pohujševati mladino in je temno in kot lovec gledal izpod čela, lasje pa so mu po preči na sredini glave padali, kakor mu vedno padajo. Ne pripoveduje se zaman, da je Zlobec med vsemi največji osvajalec žensk, ker ima v resnici licentio poetico za ljubezensko poezijo. Nobeden v tej zvrsti ni tako dober.

Lepo je srečati dekle,
le bežno kje na cesti jo spoznati;
Da poželiš si, a roke
ne moreš ji v poznanstvu dati.
(Srečanje)

Kovič je najbolj občutljiv, najbolj ranljiv pa najbrž tudi. Tako po videzu nekako spominja na Jesenina. Če bi v poeziji veljala kaj miljejska teorija – sicer pa mislim, da velja – potem bi se zanj lahko reklo, da je po izvoru pač najbližji panoskemu svetu in da se mu v pesnjenju to pozna. Je to svetobolje?

Za majhen denar je pod oknom zapel
tisto lepo o sinjem galebu.
Za nekaj petakov je lajno vrtel
na tretjerazrednem pogrebu.
(Lajnar)

Imamo razlog, da vztrajamo pri gornji opredelitvi poezije – da je to umetnost, brez katere in s katero se ostane tak, kakršen si. Če povzamemo odgovore, ki so jih skušali na to vprašanje dati pesniki, bo to kratkomalo še najbolj držalo. Kovič je ob izidu zbirke leta 1953 napisal, da si je to sicer lahko zamisliti, »toda teže je odgovoriti in nemogoče je povedati«. Zlobec je menil, da je to dvoje strasti: ljubezen in pesem. Kaj je ljubezen? Odgovor je v njegovi poeziji, kaj je pesem? Odgovor je v njegovi ljubezni. Za Menarta je poezija »tisto neizrekljivo «nekaj», kar se izlije iz srca, otrdi v črke in se spet omehča v svojo prvobitnost, ko pride skozi oči in možgane v drugo srce. «Iskal sem odgovor: kaj je poezija? – in ga nisem našel,» pravi Pavček.

Ob pesmih iz zbirke so brali tudi novejše, tudi najnovejše. Kar seveda nič ne spremeni pri definiciji njihove poezije. Morda se je spremenilo to, da so včasih, ko so tako brali naokrog po deželi, po literarnem večeru ostajali dlje pokonci. S kupico v roki, kot so rekli. Saj to pa je tudi poezija.

ŠTEFAN SMEJ

Za zeleni jezik (50)

V prejšnjem sestavku, ki je nekoliko dlje obležal v predalih uredništva Kulturnih obzorij, smo omenili letošnje zborovanje slavistov v Celju in napovedali, da bomo natančneje osvetlili okroglo mizo o položaju slovenščine danes. Na to temo je bilo v zadnjem času porabljenih kar precej pisalnih in tiskalnih trakov in seveda ni naključje, da o njej govorijo tudi slavisti in da govorijo prav v tem trenutku. Nove politične razmere in novi položaj Slovenije v mednarodni skupnosti so namreč tudi slovenski jezik postavili v nov položaj. Iz tega spoznanja je izhajala tudi voditeljica okrogle mize dr. Breda Pogorelec s Filozofske fakultete v Ljubljani, ki so se ji za omizjem pridružili dr. Dimitrij Rupel, predsednik Odbora za kulturo, šolstvo in šport pri državnem zboru, dr. Slavko Gaber, minister za šolstvo in šport, mag. Inka Štrukelj, predsednica Društva za uporabno jezikoslovje, mag. Majda Kaučič-Baša, sociolingvistka, živeča v Trstu, prof. Samo Pahor, javni delavec iz Trsta, in dr. Domej z avstrijske Koroške.

Pogorelčeva je ugotovila, da se je med Slovenci ponovno obudil občutek ogroženosti slovenščine, in dodala, da takšen občutek ni ustrezen temelj za jezikovno načrtovanje. S stališčem, da takšen občutek ni ustrezen temelj za jezikovno načrtovanje, se je mogoče strinjati, vsekakor pa bi kazalo to sicer iracionalno občutje temeljiteje premisliti, kajti brez dvoma izvira iz premnogokrat nekontroliranega, nerazumnega, celo kaotičnega gospodarskega in siceršnjega slovenskega vključevanja v t.i. Evropo (primer Safti in podobni!).

Naslednja misel iz uvodnika je bila, da bo treba preseči občutek jezikovne neprestižnosti, ki pesti mnoge Slovence in vodi v jezikovno malodušje ter je brat občutku jezikovne manjvrednosti. K temu lahko dodamo še misel, da se tudi vprašanjem mednarodnih pritiskov na jezik (v mednarodni diplomaciji, politiki, gospodarstvu, trgovini itn. slovenščina nima enakega statusa kot npr. nekateri drugi jeziki!) in vprašanjem toleriranja/dopuščanja drugega in drugačnega (poleg avtohtonih manjšin živijo v Sloveniji tudi ekonomski priseljenci, begunci ipd.!) v prihodnosti ne bo mogoče izogniti.

Vsekakor našteto predstavlja dovolj razlogov, da je v strokovnih krogih prevladalo prepričanje, da moramo Slovenci na novo premisliti položaj slovenščine v novih domačih in mednarodnih razmerah. Ali drugače povedano: potrebno je pametno, skrbno in odgovorno **jezikovno načrtovanje ter oblikovanje temu ustrezne jezikovne politike.** To pa seveda ni le stvar jezikoslovcev, ampak je interdisciplinarno področje jezikoslovja, prava, sociologije in drugih ved, tudi jezikovno osveščene širše javnosti.

V naslednjih zapisih bomo podrobneje predstavili najzanimivejše razprave iz okrogle mize in jih pokomentirali, tokrat pa naj zaključimo z drobno opombo k organizaciji le-te. Čeprav njen namen – po zagotovilih voditeljice – ni bil razpravljanje o (jezikovnem) položaju slovenskih manjšin, ker da bi bila za to potrebna posebna okrogla miza, pa je vendarle nenavadno, da so »pozabili« prav na predstavnike porabskih Slovencev. Seveda ne bo nič pomagalo, če to dejstvo pospremimo z dvema retoričnima vprašanjema, pa bomo to le storili. Navsezadnje so retorična vprašanja prav za to. Torej: je skrajni slovenski etnični severovzhod res tako daleč, da ga sama sebe polna središčna zavest ne more zaobjeti? Ali pa bi bila podoba položaja manjšine, ki bi ga predstavili povabljeni porabski Slovenci tako porazna (tudi v primerjavi s Slovenci v Italiji in Avstriji), da bi zahtevala takojšnja **dejanja,** ki pa jih – kakor lepo kaže primer Razkrižja – tam, kjer so vzvodi za to, niso sposobni?

Žal tudi ta primer kaže, da za znatno več Slovencev, kakor običajno mislimo, velja misel iz okrogle mize, da so meje naše nove države postale meje naše zavesti.

FRANCI JUST

Jezične kaše

Del govorečih in pišočih je tako kulturen, da se ne more v celoti prečistiti z izražanjem v slovenskem jeziku, zato se skušajo izgovoriti in izpisati še v tujih jezikih. V tujkah, v latinščini, angleščini, francoščini. Izhajajmo iz ne tako neutemeljene predpostavke, da se vsak govoreč in predvsem pišoč človek izraža iz notranje stiske, če ne gre za bleferja. Zato mu je potrebno dati pravico, da to stisko spravi iz sebe v tistem zvočnem izrazu, ki mu je s svojo onomatopijo v največje olajšanje. Saj ni res, da bi vsi to delali zgolj iz postavljaštva. Prav gotovo pa taki, ki so izražanja v tujkah zmožni, niso največji grobarji slovenščine.

šsm

Evgen Titan **Na svojem mestu**

Veliko sem doslej povedal,
se nikoli nisem sprenevedal,
mnogo sem tudi bral,
ob vsem pa – nesebično delal.
Pa tudi prekipeval
in bil na svojem mestu;
če sem kdaj počival,
sem bil podoben vzhajajočemu testu.
Saj sem hotel z vami skupaj:
naglo, kvišku in naprej,
vendar pa ste nekje zastali
in skesano za mano pogledovali,
ko jaz ustvarjalno in vsestransko
sem dramil svet in vzgajal
mladino božansko.

kulturni koledar

Razstave

MURSKA SOBOTA: V galeriji si lahko ogledate plastike 11. mednarodnega bienala male plastike. Razstava je odprta do 29. novembra.

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih zavarovalnice Triglav razstavlja Jože Horvat-Jaki.

GORNJA RADGONA: V knjižnici pri Ljudski univerzi si lahko ogledate likovno razstavo akademskega slikarja Lojzeta Logarja. Razstava bo odprta do 26. novembra.

RADENCI: V galeriji muzeja Radenske **je na ogled razstava del likovne kolonije fundacije Rembrandt in Radenske. Razstavljajo Marjan Gumilar, Sandi Červek, Zmago Jeraj, Zdenka Žido in Lojze Logar. Ogledate si jo lahko do 20. novembra, vsak dan med 10. in 12. uro ter ob sobotah med 15. in 17. ure. Od novembra je ob nedeljah zaprto.**

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja slikar **Adolf Pen.**

LENDAVA: V grajski galeriji razstavlja svoje fotografije Hagymas Istvan, rojen v Novem Sadu, živi in dela pa v Prekmurju.

LENDAVA: V gradu je na ogled stalna razstava del dosedanjih mednarodnih kolonij. Obenem si lahko ogledate tudi freske Zoltana Gaborja. Na ogled pa je tudi stalna razstava Oloris, ki jo posoja soboški muzej.

LJUTOMER: Akademska slikarka Milena Usenik iz Ljubljane razstavlja svoje slike v galeriji Anteja Trstenjaka. Dela bodo na ogled do 18. decembra.

Kino PARK

HOWARDOV KOT, film, ki je dobil po literarni predlogi oskarja, si lahko ogledate 25. novembra ob 19. **uri.**

Romantičen film **SOMMERSBY** si lahko ogledate **25. novembra ob 17. uri ter 26., 27., 28.in 30. novembra ob 17. in 19. uri.** Igrata Jodie Foster in Richard Gere.

Od 1. do 6. decembra pa si boste lahko ogledali film **PROSTI PAD.** Je zgodba o povsem vsakdanjem človeku, ki stopi na pot nasilja.

Novice iz kulture

• Prejšnji teden je neslišno izšla revija za kulturo **SEPARATIO**, ki je poskušala iziti že celo leto. Izšla je tako neslišno, da za njen izid niso vedeli niti njeni najožji sodelavci oziroma izdajatelji. Malo manj neslišno, kot je izšla, so jo tudi predstavili – kar sredi koncerta iz aranžmaja Glasbene mladine Slovenije (pisano dan pred napovedano predstavitvijo). amr

• V petek, 19. novembra, je bila v soboški palači zavarovalnice Triglav odprta razstava **Jožeta Horvata-Jakija**. Direktor Triglava **Rudi Cipot** je govoril o sopotju podjetnosti in umetnosti, razstava sama pa priča, da so danes zavarovalnice in banke tisto, kar so bile nekoč cerkve in fevdalni dvori. Ker to mecensko, sponzorsko in še kakšno dejavnost mora vedno nekdo opravljati, če je pač ne opravlja država, kakor se je to dogajalo v socializmu, je to čisto v redu. Kaj v redu, to je normalno in nepogrešljivo. Umetnost od tega glavne dobrobiti še ni užila. V čem je namreč prednost, če so pokrovitelji sodobni centri finančne moči namesto nekdanjih, vključno z državo? V tem, da je med bankami, zavarovalnicami in drugimi hišami s polnimi mošnjami konkurenca. Cerkev, fevdalni dvor in država so to delali pokroviteljsko in z intencijo hvaležnosti, da naj vsi lojalni umetniki dobijo nekaj. Zdaj lahko vsi dobijo nekaj in še precej po vrhu, ker donatorji tekmujejo med seboj, kdo bo dal več. Lojalnost se več ne zahteva, samo znano je. O umetniku Jakiju je govoril **Vlado Sagadin**.

• Pretekli teden je izšla knjiga **dr. Tineta Logarja Slovenska narečja.** Knjiga je prav toliko, kot je knjiga tudi sveženj kaset, ker so na primeri narečnega govora, ki so v fonetični transkripciji zapisani v knjigi tudi v priloženem zvočnem zapisu. Logar je zbral 76 narečnih govorov iz več kot 40 slovenskih narečij. Popolnoma nerazumljivo je za ilustracijo prekmurskega narečja izbral govor dveh obrobnih vasi na južnem koncu Prekmurja, iz Nedelice in Gomilic. Kaj pa Goričko? smš

Film za sadilce rožic v zimskem času

Ameriški mornariška pehota (marinci) so najtrši in najelitnejši rod vojske. Ameriška kinematografija se pogosto potrudi, da bi to postalo znano vsemu svetu. Film Zadnji dobri možje, ki so ga pretekli teden prikazovali v soboškem kinu, bi lahko bil zgolj to in nič drugega. Še eden od propagndnih filmov. Pa ni. Ne zato, ker bi bil kljub temu kaj drugega, marveč zaradi dialoga med, recimo jima, militaristom in mirovnikom.

Zgodba je preprosta. Marinci morajo biti hudičevo iztrenirani, imeti morajo do peta globoko vsajen občutek pripadnosti, ker kaj pa se lahko zgodi, če je potrebno pomagati ranjenemu, smrt ti je pa takoj za ritjo! Vojak iz mehega testa bo pobegnil. Vojak Santiago ne zmore napornega vežbanja, zato zaprosi za premestitev. Si mislite! Naj ga kar odpustijo in s tem ogrozijo njegove sovojake v kakem drugem rodu vojske! Ne, to ne gre, raje ga obdelati z »rdečo kodo«. To pomeni, da ga je potrebno trdo prijeti, ga premlatiti in sploh, pa ga bo že minila lenoba. (Mimogrede, zakaj ima ameriški marinec, ki je mevža, latinskoameriški,priimek!?) Pri tem ga po nesreči ubijejo, vendar se to ne sme razvedeti.

Nekajkrat me je imelo, da bi kar šel iz dvorane. Skoraj že dolgočasni filmski citati. Enkrat se v njem med drugim namigne na film Ime rože, v katerem je šlo za raziskovanje nepojasnjenih zločinov v neki samostanski knjižnici v srednjem veku. Na osnovi tega je mogoče pričakovati, da se bo tudi v tem filmu dogajalo dramatično zasliševanje, prepričevananje in tako naprej. To se pozneje v resnici zgodi, a ne tako ostroumno in dialektično kot v Imenu rože, ki je bil pač posnet po istoimenskem Ecovem romanu. Drug filmski citat: Tom Criuse si polaga palico za basebal tako počez po ramenu kot James Dean puško v filmu Gigant. Dialogi stereotipni, mestoma že kar patetični.

Tako gre, dokler ne pride do prizora, ko tožilec mirovnik (Cruise) izzove polkovnika militarista (Nicholson). Potem začne polkovnik govor, ki bi ga morali pokazati vsem zatelebanim mirovnikom. Govor oziroma zagovor, ki ne spremeni izteka filma, polkovnika velja za krivega, ker je dal ukaz za rdečo kodo, ki je vojaški zakonik ne predvideva, nasprotno, velja za prepovedano. Tako je tudi prav. Seveda ga ne obsodijo, ker sistem mora delovati in povrhu resda ne moreš obsoditi države.

O tem se, je sikal polkovnik, *na banketih ne govori, toda za to, da lahko ljudje tam mirno pijejo in sploh lahko vi, ki reči ne poznate oziroma jih nočete poznati, uživate svobodo, je potrebno, da nekdo nekoga drži na muhi, da se ljudi tepe in šikanira. Za vas je vse to surovost, napad na človekovo dostojanstvo in kriminal. Brez te svinjarije v ozadju vsakega lepega in urejenega videza bi bilo že zdavnaj drugače.*

Tožilec je dober fant, toda polkovnik ni nič manj dober. Lepo se je iti tolerantnost in civilne pobude, toda naj nekdo pove, kaj bi naredili tisti, ki so zasedli Metelkovo, če bi se kaka tolpa odločila in jih šlo malo pretepst! Zahtevali bi red, tisti red, proti kateremu nastopajo na svojih banketih.

ŠTEFAN SMEJ

Izšli so Zaletenci in čas je za spor na literarni ravni

Pri Pomurski založbi je izšla knjiga o prekmurskih Butalcih z naslovom Zaletenci. Avtor knjige je Bogdan Novak, ilustriral jo je Franc Mesarič. Predstavitev knjige bo v ponedeljek, 29. novembra, ob 18. uri v sejni sobi zavarovalnice Triglav v Soboti.

Če naj bo izid knjige dogodek, potem mora biti sporen dogodek ali vsaj dogodek, ki napoveduje spor. Zato Beltinčani, pozor! Zdi se, da so Zaletenci tisti, ki niso poznali kose in ne mačke, ki so se kopali v lanu, misleč, da je morje, in ki so počeli še vse druge neumnosti, kar sosedje gozdiča, ki se imenuje Sloparca...

ne zgodi se vsak dan

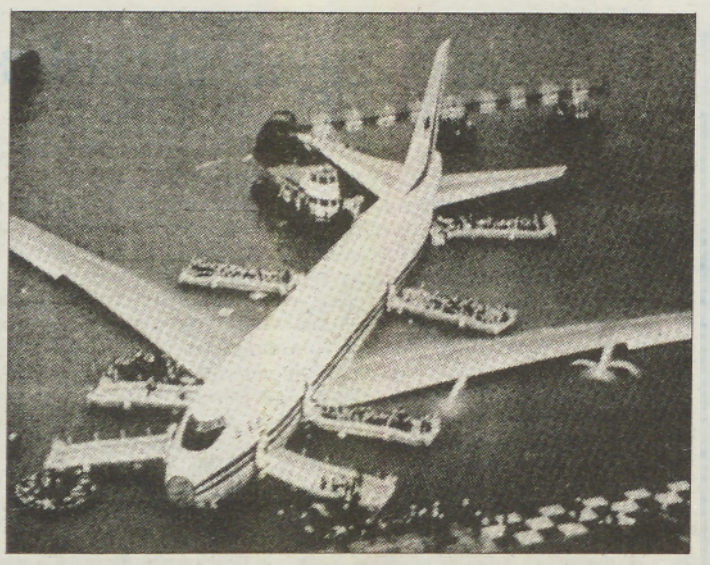

Na letališču Kai Tak v bližini Hongkonga se je zgodil nenavaden dogodek. Letalo tajvanske družbe je namesto na pristajalni stezi končalo polet kar v pristanišču. Pilot je zaradi močnega neurja, ki je divjalo nad mestom, »spregledal« in zgrešil pristajalno stezo. Poročajo, da žrtev ni bilo, nekatere od 292 potnikov pa so morali zaradi poškodb vendarle prepeljati v bolnišnico.

Si lahko predstavljate, da ženska na fotografiji tekmuje za zveneč naslov miss Vietnama. V tej deželi imajo pač svoja merila, kaj vse mora znati lepa ženska, in tako je v okviru tekmovanja za naslov najlepše vsaka udeleženka morala dvigovati tudi uteži. Nimamo podatka, ali je tista, ki je dvignila največ kilogramov, tudi postala miss.

Nej samo sujša, toča, poplava, zdaj njemi je ešče snejg prišo v nepravon časi Belekovemi sousidi, pa ga je prejšnji teden preseneto. Na nepobrano repo njemi je spadno snejg. Njegovo kmetijsko naturo njemi je čista spotro. Tresti centi snega na repi. Telko ga je že dvej zimi nej spadnolo. Viště, Belekof sousid se sekejra. V Černoj gori se ne sekejrajo. Tan pod slive razprestrejo prte, pa čakajo ka fudne veter, ka bi slive stepo. Ka pa či veter ne fudne? so ji pijtali," e onda je slaba letina" pravijo tamo dole.
Mi smo pa preveč haklavi, pa si brige nakaplemo, te nas pa napadajo čiri na dvanajsterniki, pa te mij trpimo, pa želodec trpi, pa zdravstvo je v nevoli, pa vlada se med sebof svajüvle, no pa te išćemo meditacije, pa plajbe, pa z grezilčki sprobavamo v štero smer moremo ležati, pa li mislimo, ka mo navekе živeli. Tudi tisti, ka je najboukše vrastvo jemau je naslednje doj mrou. Lejpa lejta so pa dočakali mnougi penzionisti, štere je, stare nad 70 lejt, prejšnji keden pozvala soboška Krajevna skupnost na slavnostni obid v hotel Diana v Soboti. Jako lipou so za nje vse pripravili, od srećolova, do kulturnoga programa, samo vsakše leto pozabijo organizatori, ka so nej vsi penzionisti gluji. Tak majo sakše leto na glas muziko, pa ozvočenje narihtano, ka se gostje nemrejo med sebof pogučavati, ćiglij ka bi se radi, ker se itak vsakodnevno ne srećavajo. Penzionisti pa na splošno nikdar nemajo časa. Belekof sousid je nači. Un ide predpognjevon na špancejr, ka je té popodne fraj. Gospoud Grlec od plejmuzike pa ma te dni zlato poroko. Njemi pa ženi oba z Belekon čestitava, pa ga pijtava kak je lejko tak dugo zdržo pod jarmon?! Džouži.

Mini humoreska

Premoč mladih

Danes mladina ne ceni odraslih. Radi kritizirajo ali se celo posmehujejo navadam odraslih. Prezirajo njihov način oblačenja, razmišljanja, njim priljubljene zabave in njihovo glasbo. Ne marajo starejšim priljubljenega reda in pravil, ki jih postavljajo.

Toliko raje pa imajo vse razvade in pregrehe odraslih. Radi kadijo, pijejo, preklinjajo, kvartajo, lenarijo, uživajo mamila, priljubile pa so se jim tudi seksualne navade in razvade odraslih.

Tako bodo tudi sami postali nesimpatični odrasli, mladina, ki jim bo sledila, pa bo sprejela le njihove razvade in pregrehe.

Borivoj Repe

Lassie ima petdeset let

Lassie, junakinja številnih televizijskih oddaj, ducata filmov, risank in celo radijske oddaje, je stara 50 let. Okrogel jubilej bodo slavili z novim filmom, ki naj bi v kinematografe prišel spomladi prihodnje leto, nastal pa naj bi tudi kratek življenjepis prijazne škotske ovčarke. V resnici ima dobrodušna Lassie z zvestim pogledom vse možnosti, da dočaka še večjo starost. Seveda slavljena živalska filmska zvezda ni ista psička, ki je leta 1943 nastopala v filmu Lassie se vrača. Vendar pa je slava ostala v družini. Prvi Lassie je bilo v resnici ime Pal in vse druge naslovne junakinje so njene neposredne potomke. Tako je Pal praprababica osme Lassie, zvezde najnovejšega filma.

Tudi tako je mogoče uspavati otroka: položite ga v vrečo, pritrjeno na kolo, in odkolesarite proti cilju. Tej ženski v Šanghaju je uspelo – poskusite še vi.

Sram naj nas bo!

Poročilo o zadnjih raziskavah spolnosti je skorajda nemogoče pisati, če se prej ne soglasimo o nekaterih izrazih. S koitiranjem bomo tukaj poimenovali tisto dejavnost, ki velja od vseh človekovih za najbolj intimno. Opravljata jo ženska in moški, ženska in ženska, moški in moški. Koitiranje med istospolnimi izhaja iz homoerotičnega nagnjenja. Če je med ženskami, se imenuje lezbištvo, med moškimi je pederestija. Vulva je celoten ženski organ. Monogamija je spolna zveza enega moškega in ene ženske. Tabu je tisto, o čemer se ne govori. Avtoerotika je ljubezen s samim seboj. Namišljeni ali virtualni seks je spolni odnos z računalnikom: na zadevnih in drugih vzdražljivih mestih se pritrdijo žice in posredniki dražljajev, od tipalnih do vohalnih in vidnih.

Kratka zgodovina razvoja človeške spolnosti. Naša skupna človeška prednica, tako trdi danes večina strokovnjakov, je bila 106 cm visoka »Lucy«. »Lucy« je drugo ime za Evo. Bila je temnopolta, hodila je pokončno, osramja ni imela zakritega. Bila je prva med sesalci, ki ni imela določenega paritvenega časa. Bila je »stalno pripravljena na seks«, pravi ameriška antropologinja Helen Fisher.

Zakaj je bila stalno za? Zato – tudi to je seveda domneva – ker je svoje potomstvo dojila štiri leta. V teh letih je težko prišla do hrane. Kaj ji je drugega preostalo, kot da je moškega navezala nase tako, da je ves čas kazala znake pripravljenosti za koitiranje.

Spolni nagon, ki se je tudi odtrgal od evolucije – saj vse druge živali koitirajo samo v določenem času – je iskal večstransko zadovoljitev. Začelo se je skakanje čez plot. »Ni jih še bilo sram, niso poznali jezika in ponosa,« pravi Fisherjeva,« zato so se kadarkoli odkradli v grmovje s partnerjem, ki je bil pri roki.«

Takega svobodnega ljubezenskega življenja se je človek v šestih milijonih let odvadil. Tesno se je zahomatal v monogamijo, se obdal s sramom, gnusom in moralo ter iz sebe »pregnal žival«.

Toda ta bolna zgodovina enoženstva, tako pravijo strokovnjaki, se je začela šele pred

Pražena »Lucy« in njen partner. Pri vsaki priložnosti sta skočila v grmovje, tudi z drugimi, če je tako naneslo.

10000 leti. Seks je postal gnusen in skorajda prepovedan. V srednjem veku so na seznam prepovedanih in gnusnih poleg zapisali še riganje, prdenje, mljaskanje in druge gnusne pojave.

Te prepovedi in zatrtja se zdaj začenjajo maščevati. »Samo vsak deseti par je srečen v postelji,« menijo v Inštitutu za racionalno psihologijo v Münchnu. Spolno zadovoljstvo se zmanjšuje. Ljudje se zatekajo v avtoerotiko. Michael Jackson se med nastopom drgne po hlačnem razporku, Madona pa po venerinem hribčku (zunanji del spolovila).

Čedalje pogosteje pa tudi ljudje spolno srečo tudi z naključnimi partnerji, s pomočjo računalnikov. Za partnerja si lahko izbereš kogarkoli...

Po Spe...

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Kje so že tisti časi, ko si z ljubeznijo nisi delala nikakršnih težav? Vendar bo dosežen cilj toliko slajši, kolikor bo težja pot do njega. Pa tudi na zdravje bi lahko malo bolj popazila, saj se ti lahko kaj hitro maščuje.

On: Obeta se ti enkratna priložnost na področju tvojega hobija, zato je nikar ne zamudi. V začetku delovnega tedna pa se raje posveti predvsem denarnim zadevam, ki jih že dalj časa prav nesramno zanemarjaš.

BIK

Ona: Če tako želenega vabila še nekaj časa ne bo, stori prvi korak sama in ne bo ti žal. S partnerjem se boš zapletla v manjši prepir, ki pa bo prinesel tudi nekatere prijetne posledice. Toda vprašanje je, katerih bo več!

On: Poskrbi tudi za svoje prijatelje, saj se ti bodo sicer kaj hitro odtujili. Na posrečeni zabavi konec tedna se ti bo odprla neslutena priložnost pri osebi, ki jo že dalj časa opazuješ.

DVOJČKA

Ona: Z obrekovanjem te bodo poskušali prizadeti predvsem tisti, ki ti zavidajo tvojo srečo, ti pa boš uživala in se v prvi vrsti posvečala sebi in partnerju, ne pa njim. Obeta se ti precejšnje presenečenje na denarnem področju.

On: Poslovna uspešnost ti dviga ugled in položaj, toda ali že ni čas, da poskusiš biti uspešen tudi v ljubezni. Verjetno ne boš imel dovolj moči, da bi se upri skušnjavi, ki jo zate pomeni vsak poslovni izziv.

RAK

Ona: Tvoji namigi bodo preveč pozorni, da bi lahko še vedno ustvarjala vtis, da te resnejša ljubezenska veza sploh ne zanima. Prepusti se čustvom in kaj kmalu se bodo pokazali povsem konkretni rezultati.

On: Nikar si ne delaj odvečnih skrbi, ampak se prepusti svojemu občutku. Finančno stanje se ti lahko samo izboljša, pa najsi narediš še takšen nesmisel. Nekateri imajo pač srečo, zato jo raje izkoristi, dokler je tu!

LEV

Ona: Nikakor ne moreš pozabiti tistega, ki si ga po neumnosti izgubila. Konec tedna boš izvedela informacijo, ki ti bo pomagala do ponovnega zbližanja. Pazi, da ne boš vse skupaj ponovno pripeljala v slepo ulico.

On: Oglasil se ti bo nekdanji prijatelj in ti predlagal zanimivo kupčijo. Nikar preveč ne odlašaj, saj se ti lahko zgodi, da se boš kasneje še pošteno kesal – in to upravičeno.

DEVICA

Ona: Spomnila se boš nekdanje priložnosti in se zamislila nad svojo realnostjo. Dobro bi bilo poskusiti, mogoče je prijatelj še vedno podobno razpoložen kot nekoč. Toda potrebno bo nekaj truda, to pa je odvisno samo od tebe.

On: Zdelo se ti bo, da si nekaj zamudil, v resnici pa pošteno prehitevaš dogodke. Ob koncu tedna se ti obeta prijetno presenečenje, najverjetneje povezano z obiski. Pogovor z znancem ti bo dal dobro idejo.

TEHTNICA

Ona: Nikar se ne uspavaj, saj se ti še vedno ponuja precej zanimiva ljubezenska romanca, za katero ni nobenega razloga, da ti ne bi ugajala. Kdor je zadovoljen s tistim, kar ima, ne bo nikoli dosegel tistega, kar si želi.

On: Imaš srečo, da z lahkoto pozabljaš vse, kar je v tvojem življenju neprijetnega in preživetega. Več pozornosti pa boš posvetil radovednim očem, ki že dalj časa sledijo tvojim včasih celo smešnim avanturam.

ŠKORPIJON

Ona: S sprenevedanjem ne boš dosegla ničesar, zaigrati bo potrebno na povsem druge karte. In predvsem: kdor ni zadovoljen z majhnim, velikega vreden ni. Pričakovano povabilo pa bo prišlo za las prepozno.

On: Odlično se boš počutil, saj ti bo šlo naravnost fantastično. Oglasila se ti bo prijateljica in skupaj bosta preživela karseda nor konec tedna. Nikar ne odlašaj, saj ti lahko v nasprotnem marsikaj uide.

STRELEC

Ona: Pripravi se na resnično presenečenje, ki bo dokaj spremenilo tvoje dosedanje občutke do moškega spola. Nekdo ti bo povedal nekaj zelo lepega, ti pa mu ne boš verjela. Še bolje ti bo.

On: Raje dvakrat premisli, preden se boš odločil za kakšno konkretno dejanje. Poslovni sestanek bo sicer minil brez večjih razburjanj, vendar tudi ne bo prinesel kdove kakšnih pozitivnih rezultatov.

KOZOROG

Ona: Neka novica te bo zelo presenetila, saj bo obenem tako neverjetna kot razburljiva. Družba čaka samo še nate, zato se potrudi in izpelji svoj delež načrta. Nekdo te že dalj časa opazuje.

On: Spoznal boš, da si v bistvu šele na začetku poti, in da je še vse pred tabo. Nekdo ti bo vrnil nekdanjo uslugo in ti s tem veliko pomagal. Potrebno pa bo še veliko dela, preden se boste začeli kazati pravi rezultati.

VODNAR

Ona: Prosti čas boš posvetila svojemu konjičku in zato nekoliko zanemarila prijatelje, predvsem pa svojega partnerja, ki ti bo to le stežka odpustil. Koristilo bi vama krajše počivanje v tujino.

On: Skrajni čas je, že, da se tudi tebi posreči dosegli vsaj majhen uspeh. Nikar se ne prepusti malodušju, temveč glej stvari s pozitivne strani. Poslovni partner te bo rešil iz zagate s kom in kako preživeti prost konec tedna.

RIBI

Ona: Všeč si nekomu, ki je dovolj resen in zrel, da bi te lahko osrečil. Pokaži nekoliko več zanimanja in lahko bo še zelo zanimivo. Osrečila boš tako sebe in osebo, ki ti bo v prihodnosti še marsikaj pomenila.

On: Ni dovolj samo imeti zdravo pamet – potrebno jo je tudi znati uporabljati. Vsi okoli tebe so že zdavnaj obupali, ti pa si vedno vztrajno rineš z glavo skozi zid. Raje se poskusi zbrati in pogledati stvari realneje.

za vsakogar nekaj

Glasbene lestvice

LESTVICA NAJBOLJŠIH SEDEM SKLADB NA MURSKEM VALU
N S T S N M V

1. CRYIN' – Aerosmith
2. HERE WE GO – Stakka Bo
3. TWO STEPS BEHIND – Def Leppard
4. WILD WORLD – Mr. Big
5. GO WEST – Pet Shop Boys
6. THE KEY THE SECRET – Urban Cookie Collective
7. SPACEMAN – 4 Non Blondes

PREDLOGI:
1. **ALL ABOUT SOUL – Billy Joel**
2. **I'D DO ANYTHING FOR LOVE – Meat Loaf**
3. **IF I CAN'T HAVE YOU – Kim Wilde**

MURSKI VAL
LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

1. HIŠA NASPROTI SONCA – Peter Lovšin in Vitezi obložene mize
2. ANGELI ŽIVIJO – Edvin Fliser
3. VINSKA TRTA – Orlek
4. BILA JE NOČ ZA NAJU – Aleksander Jež
5. VSE, KAR ŽELIM – Alenka Godec
6. KRILA METULJA – Metulj
7. VSE, KAR IMAM – Mojca Pavlič

PREDLOGI:
ZVEZDA MOJIH SANJ – Duo Presstige
TECHNO BUM PLANET – Čudežna polja
HEROJA – Pop design

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
S KRSČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. HEJ, DEKLE – Štirje kovači
2. MORNARSKA – Igor in Zlati zvoki
3. SLOVENIJA NAJ BO JUTRI LEPŠA – Ans. Lojzeta Slaka
4. STUDENČEK – Ans. Rudija Bardorferja
5. VETER JE NAPISAL PRAVLJICO – Ans. Tonija Verderberja
6. ČE BLIŽNJEGA RAD IMAŠ – Ans. Avsenik
7. SPOMIN NA PRVO LJUBEZEN – Šaleški fantje

PREDLOGI:
1. **SINKO MOJ – Ans. Franca Miheliča**
2. **ABRAHAMKA – Ans. Prerod**
3. **RODNI KRAJ – Vokalni kvintet Ajda**

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 9. septembra 1993, na naslov: Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 47

Glasujem za skladbo:

- tuja _____
- domača _____
- narodnozabavna _____

Ime in priimek ter naslov

_____

Jesenski gozd kreatorji prenesejo ne samo v barve oblačil, ampak tudi modnih dodatkov, kot so pasovi, nakit. Prvi so običajno usnjeni, lahko pa v kito spleteni iz drobnih trakov. V trakove lahko oblečete tudi že oguljeno leseno zapestnico – prenovljena bo in videti nekaj posebnega.

Čebula – vir zdravja

Ste vedeli, da so stari Egipčani najraje jedli surovo čebulo, Grkom pa je pomenila vrelec zdravilnih moči? Veste, da obstaja na stotine vrst čebule in da lahko s to zelenjavno začimbo obogatite prav vsako jed.

Poznamo suho, rumeno, sladko, rdečo, srebrno, rumeno spomladansko... čebulo, vsaka vrsta zahteva drugačno gojenje in uporabo, vse skupaj pa se v kuhinji podrejajo nekaterim pravilom:

Najdlje bomo ohranili suho čebulo s tanko lupino, ki šelesti kot papir. Če čebulo prerežemo, lahko neuporabljeno polovico premažemo z maslom, zavijemo v alu folijo in spravimo v hladilnik. Dolgo bo ostala sveža, že v enem dnevu pa bo izgubila večino ostrega okusa, dodali jo bomo lahko k omakam in jedem, kjer ta okus ne sme prevladovati, manjkati pa tudi ne.

Svežo, neoprano čebulo lahko shranimo v plastične vrečke in bo v hladilniku trajala kakšnih pet dni. Čebule ne lupimo in ne režemo vnaprej, ker hitro zgubi aromo. Vedno jo tudi sesekljamo ali režemo na posebni deščici. Receptov, kako rezati čebulo, ne da bi pri tem točili solze, je ničkoliko, naj vam zaupamo še tegale: režite jo poleg »živega ognja«, na primer plinskega plamena. Vsak želodec čebule ne prenaša, vendar se ji zato ni treba odreči, ugotovite le, v kakšni obliki vam ne škoduje.

Kako premagati glavobol

Boli nas glava, vendar ne sežemo po tabletah. Bolečino poskušamo premagati drugače, z naravnimi sredstvi, ki zagotovo nimajo nobenih stranskih učinkov.

Timijan. Ta dišavnica blaži bolečine, zlasti glavobol. Šopek timijana položimo na zglavnik, vdihavamo prijeten vonj in bolečina pojenja.

Baldrijan. Kadar nas boli glava zaradi hrupa in preobremenjenosti, si pomagamo z baldrijanovim izvlečkom, ki ga dobimo v lekarni. Pomirimo se in bolečina preneha.

Krompir. Glava nas lahko boli zaradi pomanjkanja vitaminov in mineralov. Proti temu pomaga voda, v kateri se je kuhal krompir. V vodi je zelo veliko vitaminov, mineralov in škroba.

Limona. Kadar se pojavi glavobol nenadoma, v trenutku, si pomagamo z limono in kavo. V skodelico kave zlijemo dve žlički limoninega soka, pomešamo in popijemo. Kava z limono je tudi odlično zdravilo po prekrokani noči.

Nožne kopeli. Slišati je nenavadno, a drži: glavobol lahko hitro preženemo tako, da namočimo noge za tri minute v vročo, nato pa jih polijemo ali oprhamo še z mrzlo vodo. Izmenično kopel ponovimo trikrat, noge nato zdrgnemo s frotirko. Tako poživimo krvni obtok.

Olje poprove mete. Če nam ni do masaže s frotirko, si lahko po prhanju natremo zatilje z nekaj kapljicami eteričnega olja iz poprove mete.

Sivka. Na kocko sladkorja kanemo pet kapljic sivkinega olja. Použijemo. To pomaga proti glavobolu.

Kuhajte z nami

Svinina s svežim zeljem

Potrebujemo: 4 zrezke, najboljše je pleče, lonček (1,8dcl) kisle smetane, 2 čebuli, lovorjev list, ščep kumine, sol, 3 do 4 žlice olja, poper, žlico rdeče sladke paprike.

Zrezke rahlo potolčemo, solimo in popramo. Na vroči maščobi jih naglo popečemo in jih vzamemo iz kozice. Na isto maščobo vržemo drobno sesekljano čebulo in rahlo popražimo. Zrezke položimo na čebulo, prilijemo zajemalko vode in jih pokrite dušimo 15 minut. Očiščeno zelje narežemo na bolj tanke rezance in ga razgrnemo čez meso. Nato solimo in potresemo z rdečo papriko. Prilijemo približno 2dcl vode, dobro pokrijemo in pri nizki temperaturi dušimo toliko časa, da se zmehča. Jedi ne mešamo, le kozico večkrat potresemo, da se jed ne prime dna. Pazimo, da se tekočina ne izsuši. Po potrebi prilivamo malo vode (sicer tudi zelje oddaja tekočino). Ko je meso gotovo in zelje zmehčano, jed premešamo in dodamo lonček kisle smetane. Ko zavre, odstavimo. Jed mora biti gostljata.

Zraven ponudimo krompirjev pire. Namesto svinine lahko pripravimo jed tudi s perutnino ali govedino. Od vrste mesa je odvisen čas dušenja.

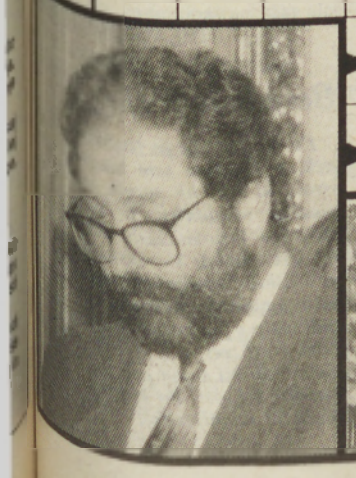

SESTAVIL MARKO NAPAST – KNJIGOVODSKI RAČUN – JOKASTIN SIN IN MOŽ (EDIP) – OBDELOVALNI DEL KMETIJE – ŠAHOVSKA FIGURA (LOVEC) – EDEN OD BANTUJSKIH JEZIKOV – EDINI ZASTOPNIK SESALCEV, KI LETA – OSNOVNA MERA – IBSENOVA SOCIALNA DRAMA – KRATICA TELEVIZIJE

CELINA – RAHLO JAJČNO PECIVO – PRISTANIŠČE V JUŽNI ITALIJI – POSODA ZA PEPEL UMRLEGA, ŽARA – TIRAN – BIKOV GLAS – OLIVER CROMWELL – MENJANJE KONČNIC PRI SAMOSTALNIKIH – KEMIČNA SNOV, REAGENT – PRIPRAVA ZA RAZENJE – MORSKA PENA – ZNAMKA ODLIČNEGA FRANC. KONJAKA – CERKVENI ZBOR – NAGRADNA KRIŽANKA – ODMIK OD NORMALNEGA, PRAVEGA – ANGLEŠKI DRAMATIK – IT. PESNIK (1729—1799) – DELAVEC, KI KOPLJE – REKA V GANI – PANČEVO – OZEK KONEC POLOTOKA – ITALSKI NOVČIČ (ANAGRAM: ESA) – NEKDANJI CITROENOV AVTOMOBIL – LOVLJENJE – AM. FILM. IGRALKA (MARISA) – AVTOMOBILSKA OZNAKA REKE – ANGLEŠKI OSEBNI ZAIMEK (ONA) – ZLITJE – MAMA – ZUNANJI DEL OČESA – OBLIKA RASTLINSKEGA STEBLA – ŠP. ENKLAVA V MAROKU – SOSEDNJI ČRKI – NAKLONJENOST, NAGNJENOST – PRISTAŠ OVENIZMA – ŠPANSKA POKRAJINA – TOVARNE JEKLA – VRSTA MATEMATIČNE KRIVULJE – GRŠKI BOG SONCA (HELIJ) – PROGRES – DARILNA CVETLICA – TUJ DVOGLASNIK – ZASTAREL IZRAZ ZA IMPULZ, SPODBUDO – AMERIŠKI SATIRIK BUCHWALD – SKUPINA, DRUŠČINA – GLAS, ZVOK – ZA POLTON ZNIŽANI TON »E« – GLASBENI ZNAK NAD NOTO – TUJE ŽENSKO IME – STATUA – ŠVEDSKI POLITIK ERLANDER – DAN V TEDNU – BOGOMIR MAGAJNA – SLOVENSKI GLEDALIŠKI IN FILMSKI IGRALEC – RIMSKO ŠTEVILO TISOČ ŠEST – FILMSKA IGRALKA RINA – NEMŠKI PISATELJ (WILHELM) – ZAKOVICA – POROČNIK V ITALIJANSKI VOJSKI – EDEN OD STARŠEV, OČE – EDEN OD SODNIKOV V GR. PODZEMLJU

NAGRADNA KRIŽANKA

GESLO vpišite v nagradni kupon in ga na dopisnici pošljite na naslov: **PODJETJE ZA INFORMIRANJE, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota. Rešitve pošljite najpozneje do 30. novembra 1993.**

NAGRADNI KUPON št. 11:

_____

_____

Pravilne rešitve bomo nagradili:
1. **nagrada,** blago v vrednosti 25.000,00 SIT
2. **nagrada,** blago v vrednosti 10.000,00 SIT
3. **nagrada,** blago v vrednosti 5.000,00 SIT

Pokrovitelj križanke je podjetje VARIS, industrijska cesta 4b, Lendava.

Izdelava vseh vrst radiatorjev in razteznih posod.

podlistki

Iz župnijskih kronik: Hotiza (53)

Rojstev trikrat več kot umrlih

Ko so se okrog 1920. leta v Veliki Polani pripravljali na gradnjo cerkve, so omenjali tudi Hotizo, ki naj bi se priključila novonastalemu občestvu. Hotižani pa so se 1924. leta odločili drugače: sklenili so, da bodo razširili ladjo vaške kapele Srca Jezusovega. Rečeno storjeno in nastala je cerkvica, nekaj let pozneje pa samostojna župnija.

Tloris v obliki križa

Načrte za povečavo kapelice v cerkev, posvečeno apostoloma sv. Petru in sv. Pavlu, je naredil gradbeni mojster Josip Aschlaj iz Lendave. Tloris ima obliko križa, to pa predvsem zaradi dozidave križnega prezbiterija v dolžini 12,5 metra in 4 metre v širino. Tako je cerkev brez stolpa dolga 20 metrov. Zgradili so tudi manjšo zakristijo. Povečava kapele v cerkev 1924. leta se je lepo posrečila. Posebnost cerkvene stavbe so gotski podporniki z romanskim okrasnim vencem okoli strehe. Pokrili so jo z eternitnimi ploščami, zvonik pa s pločevino. Nekaj let je bil glavni oltar tisti, ki so ga imeli prej v kapelici, torej oltar Srca Jezusovega, leta 1927 pa so dali izdelati v delavnici Ivana Sojča v Mariboru nov glavni oltar, ki je še zdaj. Na levi strani oltarja je relief Kristusa, ki izroča ključe sv. Petru, na desni je relief spreobrnenja sv. Pavla, v sredini oltarja pa je slika na platno, na kateri sta upodobljena sv. Peter s ključi in sv. Pavel z mečem in knjigo. Pred tem oltarjem je novejši daritveni oltar, ki je v skladu z novimi liturgičnimi predpisi obrnjen proti ljudstvu. Prejšnji glavni oltar Srca Jezusovega so pozneje dali v desni del cerkvene ladje, v levem delu pa so 1928. leta postavili nov Marijin oltar, ki je v romanskem slogu in z bogato ornamentiko; je iz smrekovega in lipovega lesa ter pozlačen s pristnim zlatom. Hotiška cerkev nima fresk (stenskih slikarij), ima pa v dveh okenskih nišah sliki sv. Florijana in Jožefa delavca. Na koru pa je že od začetka harmonij. Torej ni klasičnih cerkvenih orgel. V cerkvi so postavili prižnico in spovednico v letih pred drugo svetovno vojno. V cerkvenem stolpu so trije zvonovi: 120-kilogramski, ki je ostal od prejšnje kapelice, 226- in 470-kilogramska zvonova pa so kupili 1954. leta od župnije Črmošnjice na Dolenjskem.

Duhovnija postane župnija

Hotiza je spadala do ustanovitve samostojne župnije v lendavsko župnijo sv. Katarine, kjer pa niso »prakticirali« slovenščine, ampak je bilo vse v madžarščini, ki pa je mnogi niso razumeli, zato so ljudje s Hotize rajši obiskovali božje službe pri Sv. Martinu v Medžimurju, saj jim je bila hrvaščina kot slovanski jezik bližja. Pot do tja ni bila kratka, povrh pa je bila vmes še reka Mura, čez katero so se vozili z brodom. Verniki so imeli pri brodarju popust za vožnjo. Nemalo pa jih je hodilo k maši v Črenšovce, kjer naj bi jim »očitali«, da ne vedo, v katero faro spadajo. Zanimivo je, da je idejo o samostojni župniji podpiral tedanji (lendavski?) dekan Straus. Po njegovem naj bi v hotiško župnijo spadali še sosednji vasi Kapca in Kot, ki sta zdaj narodnostno mešani, pred več desetletji pa so tam bolj kot sedaj prevladovali verniki madžarske narodnosti. Toda ljudje iz teh dveh krajev so rajši ostali še naprej v lendavski (zdaj dvojezični) župniji. To je morda dobro, kajti tako je lahko postala Hotiza povsem slovenska župnija. Razumevanje za to je bilo tudi v škofiji, ki so jo predstavniki Hotize oziroma 1.100 tedanjih vernikov obiskali v začetku 1924. leta. Potožili so, da madžarskega jezika ne razumejo, slovensko pridigo pa da slišijo v svojem kraju le enkrat letno, in sicer na dan proščenja v nedeljo po Telovem.

»Po protokolu lavantinske škofije iz leta 1924 naj bi mariborski škof odcepil Hotizo od njene matične župnije sv. Katarine v Lendavi in ustanovil na Hotizi samostojno duhovnijo (ekspozituro), vendar listine o tem ni najti ne v škofijskem ne v dekanijskem ali župnijskem arhivu. V predvojni Jugoslaviji je bilo ustanavljanje župnij in samostojnih duhovnij dokaj zamotano in zamudno, ker so morali upoštevati tudi državne predpise. S tem so bile združene tudi razne dajatve in doklade. Zdi se, da ustanovne listine o hotiški duhovniji sploh niso izstavili. O tem spričuje škofijski dopis 8. februarja 1926. leta. V njem najdemo med drugim tudi stavek: ,Državna oblast doslej še ni rešila tuuradne vloge zastran ustanovne listine za ekspozituro na Hotizi.' Kljub temu so uradni akti vodili Hotizo kot samostojno duhovnijo, še več, nekdo je že 1924. leta nabavil uradni pečat: Župnijski urad Hotiza,« je zapisal Jože Smej.

Hotiza je postala uradno samostojna župnija sv. Petra in sv. Pavla na podlagi ustanovne listine – škofijske odločbe št. 909 – 15. junija 1955. leta, ki jo je podpisal škof Maksimilijan Držečnik in v njej med drugim zapisal: »Nova župnija obsega kraje: Hotizo s hišnimi številkami 1–156, naselje Staro Mirišče s štirimi hišami ter dve novi naselji: Ložič s hišnimi številkami 157–167 in Grede s hišnimi številkami 168–174. Nova župnija šteje 965 prebivalcev.«

Hotiški ekspoziti in duhovniki

Prvi redni duhovnik ekspozit na Hotizi je bil Jože Tivadar iz Turnišča, ki je prišel v ta kraj 1924. leta in ostal do 1926. leta. Njemu gre zahvala, da so nekdanjo kapelico z dozidavo spremenili v lepo vaško cerkev. V letih 1926–1933 je deloval na Hotizi duhovnik ekspozit Matija Zadravec, rojen v Šalovcih pri Središču ob Dravi. Ta duhovnik je učakal visoko starost – več kot 100 let. Umrl je v škofijskem domu za upokojene duhovnike v Mariboru. V času njegovega delovanja so na Hotizi zgradili župnišče, dotlej pa je duhovnik stanoval v šolskem poslopju. Duhovnik Zadravec je zaslužen za postavitev novega glavnega in novega stranskega oltarja. V bogoslužje je uvedel slovenski jezik in ustanovil Marijino družbo. Duhovnik Štefan Bakan je bil doma v Turnišču, na Hotizi pa je bil ekspozit v letih 1933–1934. V njegovem času je cerkev dobila nove klopi. Naslednji hotiški duhovnik ekspozit je bil Jože Berden, rojen v Bogojini. Prišel je 1934. leta in deloval do 1941. leta. V prvem obdobju svojega delovanja je dal postaviti prižnico in spovednico, vpeljal knjižno slovenščino in slovenski obrednik. Pospeševal je širjenje Mohorjevih knjig. Med vojno 1941–1945 pa je bil na Hotizi duhovnik ekspozit Ivan Sukič iz Domanjševec. V njegovem obdobju je bila prva nedeljska maša v madžarskem jeziku, ravno tako petje. V župnijski kroniki so njegovi nasledniki zapisali, da ni bil naklonjen slovenskemu jeziku, a ljudje so rekli drugače, zato domač jezik, čeprav so kraje zasedale madžarske okupacijske sile, ni povsem izginil iz cerkve. Vsekakor pa ne po 1945. letu, ko je

Župnijsko cerkev sv. Petra in sv. Pavla na Hotizi so zgradili 1924. leta s povečavo nekdanje kapelice.

prišla osvoboditev in se je na Hotizo vrnil priljubljeni prejšnji župnik Jože Berden. Tam je ostal do svoje smrti do 1. januarja 1975.

Za prvega župnika na Hotizi (ob nastanku samostojne župnije 1955. leta) je dekan Alojz Šoštarec predlagal svojega sošolca Jožeta Berdena iz naslednjih razlogov: prišel je na Hotizo že 1934. leta kot novomašnik, in sicer na izrecno željo škofa, ker so se drugi starejši duhovniki branili službe hotiškega ekspozita; na Hotizi je ostal ves čas razen med okupacijo; poglobil je versko življenje in povzdignil božjo službo na zavidljivo višino; olepšal je božjo hišo in oskrbel potrebno opremo in zvonove; je med neumeščenimi duhovniki v Prekmurju najstarejši; ker je zelo rahlega zdravja, bi druge večje župnije ne mogel prevzeti; zaradi svoje skromnosti, gostoljubnosti in prijaznosti je splošno priljubljen med verniki in duhovniki.

Slovesna razglasitev in umestitev prvega župnika Jožeta Berdena pa je bila dvanajst dni pozneje – 29. junija 1955. leta na dan farnih zavetnikov sv. Petra in sv. Pavla. Zbralo se je veliko domačih vernikov in vernikov od drugod, bilo je veliko duhovnikov, obred pa je imel dekan Alojz Šoštarec.

Župnik Jože Berden je deloval do 1. januarja 1975. leta, ko je umrl. O njegovem delu je Jožef Smej v Stopinjah za leto 1975 med drugim zapisal:

»Služba kaplana ekspozita na Hotizi ni bila takrat prav nič zavidanja vredna. Ekspozit je visel nekako med Lendavo in Hotizo; včasih je bil bolj kaplan v Lendavi, včasih bolj ekspozit na Hotizi, kakor je pač bolje kazalo njemu ali lendavskemu župniku. Do Berdenovega prihoda na Hotizo je zaradi pravne nejasnosti prišlo večkrat do težav in nesoglasij med verniki, ekspoziti, lendavskim župnikom, dekanom in celo škofijskim ordinariatom. Berden je skušal s svojo dobroto premostiti vse te in podobne nevšečnosti. Toda prišla je vojna 1941–1945. Berden je moral, kakor tudi mnogi drugi prekmurski duhovniki, 'zapustiti svoje službeno mesto v domovini in oditi na Madžarsko. Tam je služboval kot kaplan v Janoshazi in Sarvaru. Medtem je sombotelski škof in apostolski administrator za Prekmurje Aleksander Kovacs 2. februarja 1945 odcepil Hotizo od Lendave in jo povzdignil v samostojno ekspozituro. Takrat je bil tam ekspozit Janez Sukič...

Hotiška srca se bodo svojega prvega župnika še dolgo spominjala. Na jugovzhodu mu poje uspavanko potok Mirica, na jugozahodu Bobovec s staro Muro, na zahodu Hotiško jezero – Džilinjek, kjer po pripovedki kraljična nosi trnovo krono za svoj greh prevzetnosti, ker je hotela biti lepša od Marije; na severni strani pa potok Libovija z gabrovjem in jelševjem. Vse do vstajenja!«

Po smrti župnika Berdena 1975. leta je bil do 1982. leta hotiški župnik Ivan Kolenc iz Gomilice. Po njegovi smrti je prišel 1982. leta na Hotizo za župnika dolgoletni lendavski župnik Štefan Zver in ostal do 1985. leta, ko se je upokojil in nastanil v škofijskem domu za upokojene duhovnike v Mariboru. 15. julija 1985. leta pa je prevzel župnijo sv. Petra in sv. Pavla Hotiza duhovnik in sedanji župnik Viljem Kovač od Grada.

Župnija se pomlaja

Hotiza se s svojimi zaselki širi. Zdaj, v letu 1993, ima že 215 gospodinjstev in 860 vernikov. V letošnjih desetih mesecih je bilo že 19 rojstev oziroma krstov, pogrebov pa le 6, to pomeni, da je bilo rojstev trikrat več kot pogrebov. V tem času je bilo 6 porok. V letu 1992 je bilanca prav tako ugodna, četudi je bilo število rojstev in smrti izenačeno: 8 in 8. Lani je bilo v vsem letu 6 porok. Tudi v letu 1991 ni bilo slabo: 14 rojstev oziroma krstov, 12 umrlih, cerkvene poroke pa so bile 4.

Tako kot prejšnji duhovniki, si tudi sedanji hotiški dušni pastir prizadeva za rast svoje župnije. Ne drži se vzvišenega, ampak je enak enakim, zato se v cerkev vračajo tudi taki, ki s(m)o hodili mimo nje. K verskemu prebujanju prispevajo tudi misijoni, ki so na Hotizi praviloma vsakih deset let. Nazadnje je bil marca 1992. leta, vodila pa sta ga redovnika Štefan Balažic in Stanko Matjašec. Pogovorov in srečanj se je udeleževalo v povprečju 350 ljudi, misijonsko spoved je tedaj opravilo 450 vernikov, v času misijona so razdelili 2.250 obhajil.

V župniji sv. Petra in sv. Pavla na Hotizi so v zadnjih letih povečali in sploh uredili veroučno učilnico. Cerkev so na novo prekrili z eternitnimi ploščami, streho zvonika pa so dali obleči v bakreno pločevino in namestili so bakrene žlebove ter prenovili pročelje zvonika in del cerkvene ladje; notranjost so razsvetlili z novimi lestenci, za katere je denar darovalo deset obrtnikov. Obnovili so notranjost cerkve (stene), vgradili so nova lesena cerkvena okna, postavili so lesen opaž, klopi so dali tapecirati, in sicer je to koristno zlasti pozimi. Ljudje so pripravljeni gmotno in z dobrovoljnim delom prispevati za rast svoje župnije, od posameznikov pa je župnik Kovač posebej omenil deleže mizarskega mojstra Štefana Kolariča, gradbenega mojstra Franca Šumenjaka in cementinarskega obrtnika Vincija Balažica. Ljudje, pripravljeni kaj več storiti za svojo župnijo, pa so se našli tudi, ko so se 1991. leta odločili za obnovo 17-arskega župnijskega vinograda (župniji ga je daroval Ivan Horvat) v Gradišku v Medžimurskih goricah, ki pa zdaj že daje kakovostno kapljico. Do tja pa bližnjica vodi čez Muro, prek katere vozi brod. Tega so 1. septembra 1991. leta blagoslovili. Obred so opravili hotiški župnik Viljem Kovač, lendavski kaplan Jože Rajnar in kaplan od medžimurskega Sv. Martina Stjepan Dukič. Zbrala se je množica ljudi z obeh strani Mure. Dogodek so z nastopom popestrili cerkveni pevci s Hotize, v programu je sodeloval Štefan Lutar iz Žižkov s petjem hvalnice Muri. Priložnosti za prispevke (v tej ali oni obliki) bo še. Verjetno najprej za drugi del obnavljanja cerkvenega pročelja, ki je načrtovano za leto 1994. Potem bo cerkvica, ki stoji v križišču tik ob magistralni cesti, lepša, tudi ponoči, saj jo osvetljujeta dva reflektorja. Še lepše pa bodo uredili okolico cerkve in župnišča. V župniji deluje 9-članski župnijski svet, od 1992. leta pa župnijska Karitas, ki jo vodi Terezija Matajic.

Z območja hotiške župnije je izšlo kar nekaj duhovnih in redovniških poklicev. Nazadnje (1. julija 1979) je novo mašo daroval Martin Horvat, nečak Matije Balažica, dolgoletnega župnika v Dolencih. Ker je bila cerkev premajhna za množico ljudi, so postavili oltar na prostem. Slovesnost je bila nadvse lepa, k čemur je prispevalo tudi lepo vreme. Prisrčna slovesnost v župnijski cerkvi na Hotizi pa je bila tudi letos, ko je Elizabeta Žižek, ki se je odločila za redovnico, [illegible]jala začasne zaobljube.

ŠTEFAN SOBOČAN

Besede avtorja

Po letu dni se je iztekel podlistek, v katerem sem na podlagi virov, ki sem jih sproti omenjal, pisal o nekdanjem in sedanjem življenju v pomurskih, porabskih in deloma tudi slovenskogoriških katoliških župnijah, evangeličanskih gmajnah, prikazal pa sem tudi utrip v prekmurskih krajevnih binkoštnih cerkvah. Glede na to, da sem dobil samo eno pisno pripombo, v kateri mi je pisec očital kleru 53 nadaljevanj!

Š. S.

Spomini na organizacijsko delo v Prekmurju

Vladimir Škerlak

Minister za prosveto je bil – kolikor se spominjam dr. Ilija Šumenković – zelo izobražen in kulturen človek. Rekel je, da zaradi denarnih težav ne more obnoviti niti gimnazije v svojem voljilnem okrožju Ohrid – Makedonija je takrat veljala za »južno Srbijo«. Obljubil je, da se bo »prema mogućnosti« zavzel za našo akcijo.

Čez nekaj časa je prišel odgovor: »Za otvaranje novih razreda niti ima mogućnosti, niti potrebe.«

Klub je akcijo vendar nadaljeval. Jeseni 1935 je bila dovoljena otvoritev samoupravnih višjih razredov. Možnost samoupravne višje gimnazije nam je sicer ponujal že minister za prosveto, toda mi smo zahtevali državno, to je plačano iz državnega proračuna. O tem bomo pa še podrobneje poročali v poglavju Ločitev duhov.

Zemljevid Slovenske krajine

Izdaja je bila mogoča, ker je klub dobil za gimnazijsko akcijo več denarja, kot smo ga potrebovali.

Avtor je bil geograf Jožef Maučec iz Bogojine. Zemljevid je bil

Delegacija Kluba prekmurskih akademikov v Beogradu 2. avgusta 1934: Ludvik Nemec, Vladimir Škerlak, Anton Hajdinjak (poslanec) in Jožef Tivadar.

izdelan v Geografskem institutu univerze v Ljubljani. Tiskan je bil v šestih barvah, natisnila ga je Učiteljska tiskarna v Ljubljani, založil Klub prekmurskih akademikov. Ko sem šel po vrnitvi iz Beograda po prve izvode, so mi v Učiteljski tiskarni očitali nedoslednost: ime »Slovenska krajina«, izdal pa Klub **prekmurskih** akademikov. Pojasnil sem jim, da smo upoštevali voljo avtorja.

Posebnosti zemljevida: Krajevna imena usklajena z domačim govorom, prikazane narodnostne in verske razmere, meje občin zarisane po novi razdelitvi.

Znanstveniki geografske stroke so izjavili o tem zemljevidu, da je »odličen«.

Prodajati so ga začeli 5. avgusta 1934. Bil je kmalu razprodan.

Slovenščina je jezik, ne narečje

5. septembra 1934 je bila prireditev primorskega društva Soča. Kaj se je tam zgodilo, se vidi po dopisu, ki sem ga sestavil po odborovi seji 6. septembra.

»Odboru visokospoštovanega društva Soča v Murski Soboti.

Na Vaši proslavi 5. t. m. je govornik, ki je zastopal g. predsednika Saveza emigranata, ponovno rabil v svojem govoru izraza 'slovenački dijalekat' in 'srpski' od. 'hrvatski jezik'.

Kot reprezentanca prekmurskih akademikov ne moremo mimo dejstva, da se kdo tako omalovažujoče izraža o našem jeziku, ki je ustavno priznan kot enakopraven s srbskim in hrvaškim. Njegovo označevanje kot **narečje** vzporedno z označevanjem srbščine in hrvaščine kot **jezika** štejemo za žalitev narodnega ponosa vsakega Slovenca in vsakega pravičnega Jugoslovana.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

III. LETO — Murska Sobota, 17. junija 1934. — Štev. 33

Prekmurski javnosti.

Za Klub Prekmurskih Akademikov:

TIVADAR JOŽEF cand. phil. tajnik kluba — ŠKERLAK VLADIMIR abs. iur. predsednik kluba

Za akcijski odbor: TIVADAR JOŽEF

ŠAVLI ANDREJ — GUMILAR FRANC

POLIZIKA

Pokret za osvoboditev Primorja in Istre visoko spoštujemo. Vendar pa ne moremo dopuščati, da bi se istočasno odrekale Slovencem najelementarnejše pravice, kajti, **kako naj ima za nas razumevanje inostranstvo, če ga nimajo ostali Jugoslovani?**

Prosimo in pozivamo visoko spoštovano društvo 'Soča' v Soboti, da zavzame v tej zadevi jasno stališče in ga sporoči vsej javnosti, ki je zvedela za omenjene besede na 'Sočini' prireditvi.

Z odličnim spoštovanjem
Za Klub prekmurskih akademikov

Vogrinčič Franc, t. č. tajnik
Vladimir Škrlak, t. č. predsednik«

Ta dopis smo poslali različnim listom. Objavila ga je Slovenija, Ljudska pravica, morda tudi Slovenec. Ob tridesetletnici Ljudske pravice leta 1964 je bil ta dopis ponovno objavljen kot zgled za to, kakšna stališča je zastopal ta list. (Podpisa sta bila, seveda, zakrita – očitno so želeli to pismo pripisati kakemu bolj »zgrajenemu« tovarišu.)

Prekmursko muzejsko društvo

O njem sem sicer pred kratkim pisal v Vestniku, toda z željo, da bi bile akcije KPA – načrtovane že leta 1933 – čim enotneje prikazane, ponavljam glavne podatke.

Gradivo za muzej so zbirali in članke o tem pisali razni Prekmurci že pred prvo svetovno vojno. Leta 1932 sta bogoslovec Ivan Zelko in filozof Vilko Novak priredila razstavo prekmurskega tiska.

Blagajnik Kluba prekmurskih akademikov Ludvik Nemec je našel lepo sekiro, izdelano iz zelenega kamna. O tem smo se pogovarjali na odborovi seji 11. julija 1934 (glej zapisnik v soboškem kulturnem centru). Nato sem šel v Lipovce k šolskemu upravitelju Franju Gumilarju, predstavniku učiteljskega društva iz lendavskega okraja v akcijskem odboru za soboško gimnazijo, in mu omenil, da bi kazalo ustanoviti muzej v Soboti. Gumilar je odgovoril, da moramo **najprej ustanoviti muzejsko** društvo. Ker je torej Gumilar prvi izrekel besede o muzejskem društvu, smo ga določili za predsednika pripravljalnega odbora in pozneje za prvega predsednika društva.

Ker sem vedel, da zbira gradivo tudi moj sošolec Vilko Novak, sem povabil v pripravljalni odbor še njega. Sestavili smo razglas Za prekmurski muzej in ga objavili v Slovencu 4. septembra 1934, v Murski krajini 9. septembra, v Učiteljskem tovarišu itd. Podpisani smo bili: Franjo Gumilar, Viljem Novak in Vladimir Škrlak.

Ustanovni občni zbor smo imeli 23. junija 1935. V prvi odbor so bili izvoljeni: Fr. Gumilar, predsednik, V. Novak, podpredsednik, Vl. Škrlak, tajnik, Rudolf Mušič, blagajnik, Ivan Zelko, knjižničar, Andrej Šavli (predstavnik učiteljskega društva za okraj Sobota pri gimnazijski akciji), arhivar, Janez Nemec, gospodar, Miroslav Kokolj, odbornik brez mandata.

*) Ustanovitelj in ustanovni član ni isto. Ustanovni član je oseba, ki vplača v blagajno društva znesek 500 din.

Za prvo akcijo smo si izbrali izkopavanje gomil na Dolinskem. Pisali smo v Ljubljano, naj pride arheolog, da bo delo strokovno vodil, toda odgovora ni bilo. Zato smo se dela lotili sami. Ker je moral Gumilar dopoldne poučevati, sem dela vodil jaz, popoldne pa je prišel on. Razen majhnih koščkov stekla in ene ostroge nismo našli ničesar. Grobovi so bili že zdavnaj prej izropani. Ko pa je bilo vse končano, smo dobili dopis iz Ljubljane, naj ničesar ne delamo brez strokovnega vodstva. Bilo je prepozno.

(Nadaljevanje)

Intervju z Imrejem Jerebicem, tajnikom slovenske Karitas

Pomoč človeku v stiski

»Danes ne znamo več hoditi počasi. Vedno se nam mudi. Napol [illegible]mo po opravkih, hitimo v službo, hitimo k maši, hitimo domov. V tej naglici postajamo nervozni, pohlepni, preutrujeni. Vse drugo smo, samo normalni – dobri ljudje ne. Potrebujemo luč, ki bo osvetlila našo napačno pot in usmerila pramen žarkov v pravo smer življenja. Ta luč je Dobrota v nas in Dobrota zunaj nas, ki lahko ogreje, razsvetli, poživi mene in tebe, le odkriti jo moram v tebi in sebi,« ***je v svoji knjižici (Karitas – luč sočloveku) zapisal tajnik slovenske Karitas 43-letni Imre Jerebic, doma iz Odranec, ki pa živi s svojo družino v Škofljici pri Ljubljani.***

Karitas je bila prepovedana

Zelo pisana oziroma vijugasta je bila pot odkrivanja duhovnega poklica mojega intervjuvanca: malo semenišče v Mariboru, bogoslovni študij v pokoncilskem navdušenju in spoznavanje don Boskovega dela pri salezijancih, študij socialnega dela, mladinsko pastoralno delo skupaj s prijatelji, duhovne vaje za mladino in vselje do meditacije, zakonska pot (oče petih otrok) in ureditev doma v fizičnem in duhovnem smislu, delo z duševno prizadetimi in stalna diakonska služba, delo pri slovenski Karitas ter vodenje Materinskega doma na Škofljici skupaj z ženo Judito, ki je tudi doma iz Prekmurja.

Povod za pogovor z Imrejem Jerebicem je teden slovenske Karitas, ki se je začel 21. novembra in bo sklenjen 28. novembra. Poudarek je na drugačnem življenju, pa tudi neke vrste priprava na prihodnje leto, ko bo po odločitvi generalne skupščine Združenih narodov posvečeno družini. Kot je verjetno že sami ugotovili, se je v naši državi že zvrstilo kar nekaj prireditev, na primer dobrodelni koncerti, celodnevna akcija slovenskih lokalnih radijskih postaj, v Odrancih pa dobrodelna prireditev s kulturnim programom v nedeljo popoldne. Klic dobrote je pri[illegible], da se v človeku pre[illegible], obnovi, utrdi ali na novo zbudi zavest, da je dobrodelnost: potreba življenja, ki je ni mogoče prezreti ali utišati, pa naj je človek še tako trdega srca.

Pred vojno so se s karitativno dejavnostjo (ljubezen do bližnjega, usmiljenost, dobrohotnost, dobrotljivost, op. [illegible]) ***ukvarjale redovne skupnosti in laična karitativna [illegible]. Po vojni, po sprejetju zakona o verskih skupnostih, [illegible] Karitas, ki jo je pred 50 [illegible] ustanovila katoliška cerkev, prepovedana, vendar je [illegible] ljudmi živela naprej, kajti [illegible] kdo, potem je bil župnik [illegible], ki je vedel, kateri od farani je v stiski in potrebuje [illegible] ali drugačno pomoč. [illegible] so se spomnili zlasti ob [illegible]kih. Po letu 1972, ko so [illegible]nosi med cerkvijo in republiko Slovenijo nekoliko odtoplili, zlasti zaradi prizadevnosti takratnega zdajšnjega nadškofa [illegible] Šuštarja, je bila uvedena [illegible] imenovana diakonija, predhodnica sedanje slovenske Karitas. Posamezni člani župnijskih svetov so namreč imeli [illegible]no nalogo, skrbeti za [illegible] in prizadete. Zametek [illegible]ske Karitas, ki je bila [illegible] uradno ustanovljena 1. [illegible] 1990. leta, pa je bil prav [illegible] tudi Predal dobrote, ki [illegible] je ustanovilo uredništvo [illegible], v katerega so (in še) [illegible]mezniki prispevali denar [illegible]potrebnejše,«** je v pogovoru za Vestnik povedal Imre [illegible].

[illegible] sem mimo, ne da bi [illegible]oval

[illegible]ju Jerebicu sem se izpo[illegible], da sem šel čez ljubljanski [illegible]romostovje in mladenki, [illegible] eno roko stegovala za mi[illegible], z drugo pa je držala [illegible]ega dojenčka, nisem nič [illegible]oval. »Opravičeval« sem se, [illegible] je meni podobno vedla [illegible] večina mimoidočih. Re[illegible]sem, da mi je hudo, ker sem bil tak sebičnež. »Potolažil« me je, da ni vse v materialnem darovanju, kajti človek, ki zaide v stisko, ne potrebuje vselej otipljivih reči, ampak človeku v stiski lahko pomagamo, če ga ogovorimo z lepo besedo, skušamo zvedeti za ozadje njegove stiske... Možno je tudi, da tisti, ki na javnem mestu prosjači, tega ne počne zato, ker bi to sam hotel, saj, na primer, so zgledi (pa ne spodbudni), ko starši otroke zapodijo v prosjačenje, da bi potem nabirko pognali po grlu, otroci pa še naprej stradajo. Potemtakem vselej, ko nekaj darujemo, ker pač hočemo biti usmiljeni, to še ne pomeni, da bo naš dar koristno uporabljen.

– V svoji knjigi ste lepo opisali zagato, v katero je zašel don Pierino Gelmini, tajnik enega od rimskih kardinalov, ki je naletel v rimski ulici na zdrogiranega Alfonza, ki je prosil pomoči, vendar je fant denar odklonil, pač pa pretresljivo prosil: Vzemite me k sebi domov, in to je ta po hudem notranjem boju tudi storil.

»Da, vzel ga je k sebi domov in kmalu tudi druge fante, ki so bili zasvojeni z mamili. Bi tako ravnali tudi mi? Lahko bi se izgovarjali, da je kriva država, ki ne poskrbi zanje ali slabo rešuje vprašanje revščine. Ali pa je kriva cerkev, saj da so včasih samostani (frančiškani, salezijanci, lazaristi, jezuiti, usmiljene Marijine sestre...), župnišča ali razne cerkvene organizacije skrbeli za reveže. Zakaj naj bi ravno jaz izgubljal dragoceni čas, znanje, če to drugi naredijo lažje in hitreje? Dokler so v meni opravičila in dokler prelagam ta bremena na nekoga drugega ali tretjega, nisem pripravljen stopiti na pot usmiljenega Samarijana. Moje srce je v tem primeru zaprto in moja popolnost na prelomu samovšečnosti... Danes je poleg materialne pomoči ‚ubogim' potrebna naša prijateljska roka, moje, tvoje čutenje, odnos, prijateljstvo do nekoga in z nekom, ki se je znašel na robu. Nič ne koristi nekoga potisniti v neko ustanovo, ki je specializirana za določeno populacijo (uševno prizadete, stare...), pomembneje je približati se mu, zaživeti z njim, pa naj stanuje pri meni ali kje drugje. Pomoč je v tem, da nekoga, ki le misli, da je ‚ubog', pomagam postaviti na lastne noge, da bo začel sam ob moji pomoči skrbeti zase. Pomoč je tudi v tem, da družbo opozarjam, da je dolžna skrbeti za ‚uboge'. Pomoč je tudi v mojem *(človekovem)* preventivnem delu, v soustvarjanju take družbe, kjer bo čim manj revščine. Vendar ‚ubogi' mora začutiti, da je naš, začutiti, da v meni cvetita ljubezen in dobrota do Njega.«

Veliko dela za vse organizacije

– V naši mladi državi, čeprav imamo veliko formalno nezaposlenih, se zdi, da nihče ne strada. Zdi se tudi, da državne človekoljubne organizacije in društva, na primer Rdeči križ, dobro opravljajo svoje poslanstvo. Je res nujno potrebna še »cerkvena« Karitas?

»Poznam take pomisleke, vendar pa je res, da je dela žal dovolj za vse, kajti ni vse v gmotni revščini in njenem odpravljanju. Pogledati je treba samo naokoli in človek, ki hoče videti, bo videl ljudi, omamljene z alkoholom in drogami, veliko je mladoletniškega kriminala, razbijaštva, agresivnosti med ljudmi... Vse to še narašča. Slovenska Karitas se angažira zlasti na tistih področjih, ki jih država ali njene institucije ne pokrivajo ali pa se za reševanje problemov premalo zavzamejo. Tu bi omenil narkomanijo in zgled uspešnega zdravljenja zasvojencev v ustanovah, ki jih je ustanovila cerkev, na primer v Italiji, kjer se zdravi tudi 30 bolnikov iz Slovenije. Drug tak zgled so trpinčene matere, po-

tem bodoče matere, ki morajo zaradi nosečnosti zdoma (ali pa ga sploh nimajo), ker je nekdo, ki mu ni pogodi pričakovano rojstvo. Aktualna je begunska problematika. Karitas bo vedno našel dovolj dela tudi v domovih za starejše. Nič slabega pa razumen človek tudi ne vidi v župnijskih vrtcih, ki bi jih ustanovile ali pa jih že vodijo redovnice, kajti tam lahko verni starši pričakujejo, da bo imel otrok ne le varstvo, ampak še kaj. Za ilustracijo naj omenim tak vrtec na Vrhniki, v katerega prihajajo otroci, stari od petnajst mesecev do sedem let. Starejši imajo tudi malo šolo in predšolsko versko vzgojo. V vzgojnem programu vrtca imajo tudi verske vsebine: molijo pred jedjo in po njej, seznanjajo se s svetopisemskimi zgodbami, veliko pozornost posvečajo pevski vzgoji, ustvarjalno praznujejo cerkvene praznike. Zanimivo je, da so v tem vrtcu tudi otroci neverujočih staršev.

Sicer pa naj v odgovoru na vprašanje o potrebnosti Karitas povem, da nas država resno jemlje tudi zaradi pritiskov od zunaj. Tako pride marsikatere pomoč iz tujine v našo državo izključno prek slovenske Karitas. Sodelujemo seveda s centri za socialno delo, patronažno službo...«.

– Prav gotovo je, da se Karitas ne ozira na versko pripadnost ali nepripadnost.

»Tako je. Vsakomur, ki se obrne na slovensko Karitas, na škofijske ali župnijske Karitas skušamo pomagati na tak ali drugačen način in pri tem ne sprašujemo po svetovnem nazoru. Je pa tudi res, da smo bili dolga desetletja pod budnim državnim očesom, ki je s kaznijo preprečevalo vsako organizirano dejavnost za ‚uboge'. Ta področja so dobili v zakup državna sociala, Rdeči križ, patronaža in še kdo. Življenje cerkve je bilo potisnjeno v zakristijo in župnišča, kjer smo lahko poučevali otroke verouk, imeli pevske vaje..., in v cerkev, kjer je bilo bogoslužje in so se delili zakramenti. Tega smo se verni dobro navadili in mnogim ne gre v račun, da bi morali sedaj bolj socialno delovati ali celo jemati kruh sociali ali Rdečemu križu ali patronaži. Pozabljajo pa, da je bilo to nasilno vzeto cerkvi, ki je pred drugo svetovno vojno izredno dobro skrbela za socialne stiske v Sloveniji s številnimi ustanovami, združenji, zvezami, še posebej pa z redovnicami in redovniki. Menim, da bo v prihodnje mnogo bolj v ospredju organizirana pomoč ljudem v stiski, da ne bo to naloga le Karitas, ampak sestavni del življenja drugih skupin v cerkvi (župnijski sveti, mladinske skupine, razna gibanja. Tisto, kar pa mora narediti država za vsakega državljana, naj tudi naredi. To je naša zahteva. Toda tam, kjer je dobro organizirana mreža državne pomoči in skrbi, jo je treba podpreti in ji dati priznanje, ne pa konkurirati za vsako ceno, le da bi neka ustanova nosila cerkveno ime. Dovolj je še revščine. Tamkaj zastavimo moči. Pa ne zgolj finančno, ampak vso človeško, moralno, etično moč, da človeka dvignemo na višjo raven.«

Človeku se je treba znati približati

– Poznam ljudi in družine, ki so potrebni materialne pomoči, a je zaradi nekega svojega notranjega- ponosa ne sprejmejo in rajši živijo v pomanjkanju. Smilijo se mi zlasti otroci.

»Če smo nekomu, ki je v stiski, pripravljeni pomagati ali pa smo mu že, tega ne smemo obešati na veliki zvon. Potrebna je diskretnost. Koristno je, da stik s človekom, potrebnim pomoči, vzpostavi tisti, ki ga prizadeti sprejema, se mu zaupa. Ljudje v stiski so občutljivi. V župnijah so prav gotovo tudi duhovniki tisti, ki dobro poznajo ljudi v nekem bivalnem okolju. To pa naj ne bi pomenilo, da duhovnik mora biti vodja župnijske Karitas. Vodi naj jo laik – urejena osebnost, duhovnik pa naj bo vodja v duhovnem smislu. Je pa tudi res, da je težko delati z ljudmi, zato je treba spoznati metode dela v ljudmi. Na to temo se člani Karitas usposabljajo na seminarjih.

Karitas pa je potrebna tudi v naših družinah. Karitas je živ organizem. To mora odmevati najprej pri nas doma. Novo življenje je načrtna gradnja harmonije, ki vsebuje večjo mero pozornosti, nežnosti, poslušnosti, uslužnosti, spoštovanja... To ni nič novega, saj gre za osnove sožitja, pa vendar novo, ker smo tako otopeli za drobne stvari v naših družinah. Koliko danes družinski člani vlagamo v uveljavljanje v službi, v družbi... z opravičilom, da garamo za ljubi kruhek...? Kako malo pa naredimo zase in za svojo družino! Koliko truda vložimo, da bi bili dobre volje, spočiti, na voljo predpostavljenim v službi, in kako slabe volje, utrujeni in nerazpoloženi za sozakonca ali otroke znamo biti **doma**. Biti nov človek doma, pomeni biti prepojen z duhom služenja svojim najbližjim: mož ženi, žena možu, starši otrokom, otroci staršem. To pomeni iskanje harmonije med poklicnim delom in družinskim življenjem.«

Urica in še nekaj, ki jo je Imre Jerebic našel za pogovor z rojakom iz Pomurja, je minila kot bi trenil. V tem času se je uspel pogovoriti tudi z mladeničem, ki se je prišel pozanimat o možnosti tako imenovanega civilnega služenja kadrovskega roka, tokrat v slovenski Karitas. Ta možnost obstoji, zato se je fant zanjo ogrel. Sogovornik me je pred odhodom obdaroval z nekaj brošuricami, od katerih naj posebej omenim Obvestila ljubljanske škofijske Karitas, ki imajo naslov Mir v družini. Naši družini je treba postaviti trdne temelje, da bo res svetišče in trdnjava, kjer se bodo ohranjale svetinje človeškega rodu.

Kaj je že to – svetinja?

Pogovarjal se je
ŠTEFAN SOBOČAN

Zgodilo se je...

Sta vlamljala Madžara?

Skoraj ne mine teden, ko na kroniki ne bi na kratko opisali vlomov v stanovanja, počitniške hišice in vinske kleti ter lovske domove. Zapisali smo tudi, da za storilci poizvedujejo. Vse kaže, da so bili policisti in kriminalisti tudi tokrat uspešni, saj utemeljeno sumijo, da sta bila nepovabljena obiskovalca Istvan O. in Attila H., oba madžarska državljana. Sumijo, da sta od junija do septembra vlomila v 28 objektov na območju soboške in lendavske občine. Prijavili so ju temeljnemu javnemu tožilstvu.

Sopotnik v avtu umrl

V sredo, 17. novembra, ob 23.50 je Janez Jerič iz Dokležovja vozil osebni avto iz Lipovec proti Murski Soboti. Vozilo je v Rakičanu v blagem desnem ovinku začelo zanašati, ker je vozil s preveliko hitrostjo, in je nazadnje zdrsnilo na desno bankino, od tam pa v obcestni jarek, kjer je trčilo v betonski prepust. Avto pa se ni takoj ustavil, ampak se je še nekaj trenutkov kotalil, nakar je obstal na kolesih. V nesreči se je hudo poškodoval 18-letni sopotnik Dušan Zrim iz Dokležovja, ki je umrl kmalu po prevozu z reševalnim vozilom v bolnico.

Na travnik in v drevo

Ivan Perko z Dražen Vrha v lenarški občini se je predzadnjo sredo peljal z osebnim avtom po regionalni cesti iz Žič proti Tratam. Zunaj naselja Žiče je zapeljal na bankino, nato nazaj na vozišče in čez njegov levi vozni pas na drugo stran ceste. Po krajši vožnji po obcestnem travniku je treščil v drevo. Gmotna škoda znaša 200.000 tolarjev, voznik pa se je hudo poškodoval.

Ni bil Franc, ampak Branko

V 43. številki Vestnika smo opisali prometno nesrečo, ki se je zgodila 22. oktobra v Zenkovcih. Na podlagi poročila, ki so nam ga posredovali z UNZ, smo zapisali, da je pešca Belo L. iz Zenkovec zaradi tesnega prehitevanja podrl voznik osebnega avta Franc Č. iz Murske Sobote. Zdaj pa so nam sporočili, da je prišlo do pomote. »V prometni nesreči je bil kot voznik osebnega avta udeležen Branko Fujs iz Beznovec, številka 8.« piše v policijskem popravku.

Trčil v pešca Zvera

Janez Drvarič iz Bakovec se je peljal v četrtek, 18. novembra, ob 18.20 z osebnim avtzom po lokalni cesti skozi Melince. Bil naj bi pod učinkom alkohola, vozil pa naj bi preblizu desnega roba vozišča, zato je trčil v pešca Štefana Zvera z Melinec, ki se je zato hudo poškodoval. Policisti so ugotovili, da se avtomobilist ni ustavil, temveč je odpeljal proti Gornji Bistrici, kjer so ga ob 20.50 izsledili lendavski policisti.

S cisterno ob nadvoz

V soboto, 20. novembra, ob 16. uri je Janez Lovrin iz Zagorja v Radencih zapeljal v avtocisterno, v kateri je bilo 6.300 litrov plina, pod železniški nadvoz. Ker je bila cisterna višja kot odprtina, je z zgornjim delom vozila zadel ob spodnji del nadvoza, pri čemer se je odtrgal varnostni ventil. Plin, ki je začel uhajati, so gasilci začepili z leseno zagozdo, nato pa je voznik avtocisterno zapeljal na odprt prostor med Tišino in Vančo vasjo, kjer so v nedeljo plin prečrpali v novo cisterno.

Vlomilec v Veliki Polani

V noči s petka na soboto je nekdo vlomil v samopostrežno trgovino Hrana v Veliki Polani, katere lastnik je lendavski Mercator-Univerzal. Iz trgovine, skladišča in okrepčevalnice je storilec odnesel večjo količino cigaret, suhomesnih izdelkov, kavo, oblačila iz džinsa, iz blagajne pa je vzel tisoč tolarjev. Skupna škoda znaša 308.000 tolarjev. Za storilcem poizvedujejo.

Eksplozija v pekarni

V sredo, 17. novembra, kmalu po 9. uri je odjeknila eksplozija v parni pekarni v Beltincih, ki jo ima v najemu G. Cipot. Škode na peči in objektu je za 400.000 tolarjev. Medtem so izvedenci ugotovili, da je eksplodiralo zato, ker je »zatajil« termostat.

A – Ž Kisilak

NOVA SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA V SERDICI!

Bogata košarica z nižjimi cenami:
• klobase vseh vrst • mlečni izdelki • sadje • zelenjava in krmila

boutique

Konfekcija Kisilak – butik K
Serdica 1d,
tel.: 57 056

UGODNO!
PROIZVODNE CENE:

- zimske bunde za otroke od 3.780 SIT
- zimske bunde za odrasle, novi modeli 5.800 SIT
- podloženc hlače s puloverjem vseh velikosti
- toplo perilo za vso družino

RAZPRODAJA:

- črnih žametnih hlač od št. 8 do 14 za 990 SIT
- ostankov otroških smučarskih kompletov od 4.540 SIT

MOŽNOST NAKUPA NA TRI ČEKE!

Priporočamo se za vesel predbožično-adventni nakup!

Motokros

Rogan četrti, Lang peti

Z zadnjo dirki v Orehovi vasi je bilo sklenjeno letošnje državno prvenstvo v motokrosu. Na sporedu je bilo osem dirk v razredu 80 ccm, devet dirk v razredu 125 ccm, osem dirk v razredu 250 ccm, štiri dirke na stadionu in štiri dirke naraščajnikov. V klasičnem motokrosu je bilo najštevilnejše zastopstvo v razredu 125 ccm, kjer je sodelovalo 29 voznikov, v razredu 80 ccm jih je bilo 25, najmanj pa v razredu 250 ccm, enajst. V stadionskem motokrosu je sodelovalo v razredu 80 ccm 16, v razredu 125 ccm 15 in v razredu 250 ccm 10 voznikov. Naraščajnikov je bilo v razredu 60 ccm 9, v razredu 80 ccm pa 7 mladih nadobudnežev. Naslove letošnjih državnih prvakov so osvojili – v razredu do 80 ccm Roman Jelen (Lukovica), v razredu 125 cmm Sašo Kragelj (Banex Team Slovenske Konjice), v razredu 250 ccm Branko Peršoh (Banex Team Slovenske Konjice), v motokrosu na stadionu v razredu 80 ccm Roman Jelen (Lukovica), v razredu 125 ccm Sašo Kragelj, v razredu 250 ccm Tomaž Pečnik (Slovenija avto), v superfinalnih vožnjah Sašo Kragelj (Banex Team Slovenske Konjice).

Med pomurskimi motokrosisti je bil najuspešnejši Oliver Rogan (Sotina), ki je v razredu 80 ccm zasedel četrto mesto, Leon Lang (Radenci) je bil peti, Daniel Kežmah (Radenci), za katerega je bila to prva tekmovalna sezona, pa je zasedel štiriindvajseto mesto. V razredu 125 ccm je bil najboljši pomurski tekmovalec Aleksander Valpatič (Radenci), ki je zasedel sedmo mesto. Rajko Vogrin (Radenci) je bil osmi, Rok Krizmanič (Sobota) pa triindvajseti. Pri tem pa je potrebno povedati, da Valpatič in Vogrin zaradi okvare motorja nista mogla sodelovati na dveh dirkah, medtem ko je Krizmanič sodeloval samo na prvih treh. Na stadionskem krosu v razredu 80 ccm je Oliver Rogan (Sotina) zasedel osmo mesto. Leon Lang (Radenci), ki je sodeloval le na dveh dirkah, je bil deseti, Daniel Kežmah (Radenci) pa je vozil samo na eni dirki in zasedel štirinajsto mesto. V razredu 125 ccm je Aleksander Valpatič (Radenci) sodeloval le na eni stadionski dirki in zasedel dvanajsto mesto, Rajko Vogrin (Radenci) pa je sodeloval na dveh dirkah in v skupni uvrstitvi zasedel trinajsto mesto. Pri MTK Radenci, ki je imel največ tekmovalcev, niso povsem zadovoljni z doseženimi rezultati in poudarjajo, da v motokrosu ni vse odvisno od tekmovalca, temveč tudi od motorja, s katerim tekmuje. V močni konkurenci je lahko že odločilna okvara motorja na eni sami dirki ali slabša uvrstitev. Zadovoljni pa so, da ni bil nobeden od voznikov poškodovan. Vsekakor pa je potrebno pomurskim tekmovalcem motokrosa čestitati za dosežene rezultate, saj so terjali veliko napora in znoja.

V letošnji tekmovalni sezoni smo imeli v Pomurju štiri dirke v motokrosu. MTK Radenci je bil organizator dveh dirk – dirke za državno prvenstvo in ekstranacionalne dirke. AMD Štefan Kovač Murska Sobota in AMCK Sotina pa sta pripravila po eno dirko za državno prvenstvo. Če smo lahko zadovoljni s številom organiziranih dirk v Pomurju, pa organizatorji nikakor niso zadovoljni z obiskom gledalcev, saj ugotavljajo, da število le-teh iz leta v leto upada. Zares škoda, saj je motokros izredno razburljiv in zanimiv za gledalce. Z obiskom in bodrenjem pa lahko gledalci veliko pomagajo tudi domačim tekmovalcem.

Feri Maučec

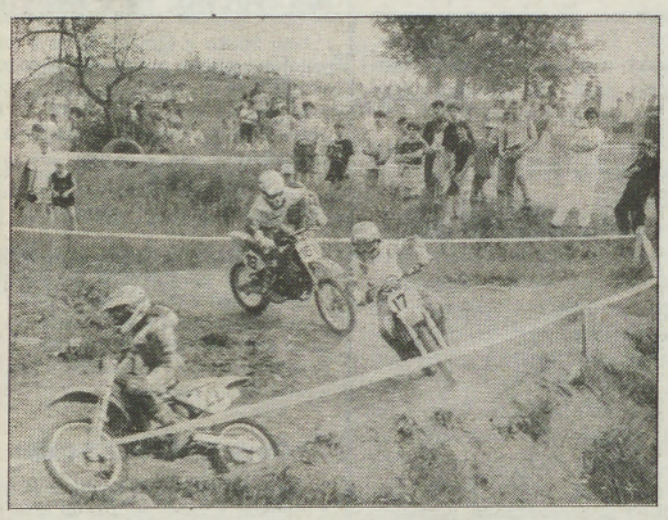

Rokometni derbi drugoligašev Pomurke iz Bakovec in Poleta iz Murske sobote se je konč z zmago Bakovčanov. Fotografija: N. Juhar

Pokalni rokomet

Radgona premagala Ribnico

V tekmovanju za pokal Rokometne zveze Slovenije so pripravili največje presnečenje rokometaši Radgone, ki so premagali prvoligaša Ribnico s 27:24 (15:10). Najboljša strelca pri Radgoni: Žalodec 11 in Grah 6. Rokometaši Titanica iz Sežane so premagali Krog s 33:27. Najboljši strelci pri krogu: A. Kolmanko 6, Meolic 6 in Šernek 6. Moštvo Kodeljeva iz Ljubljane je igralo s Pomurko iz Bakovec neodločeno 26:26. Najboljši strelci pri Pomurki: Okreša 8, Petek 6, J. Buzeti in S. Buteti po 4. Rudar iz Trbovelj pa je premagal Polet iz Murske Sobote s 33:20.

Najboljši strelci pri Poletu: Murgelj 6, Sečko 4, L. Sapač 3 in A. Sapač 3. Povratne tekme so bile odigrane včeraj.

Druga državna moška rokometna liga

Na pomurskem derbiju zmagala Pomurka

V osmem kolu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi je bil v Murski Soboti pomurski derbi med Pomurko iz Bakovec in Poletom iz Murske Sobote. Srečanje so dobili rokometaši Pomurja s 30:19 (17:12). **POMURKA:** B. Vereš, A. Vereš 2, Ritonja 3, Husar 4, Škraban 4, J. Buzeti 5, S. Buzeti 2, B. Buzeti 1, Okreša 3, Petek 4, Lovenjak, A. Buzeti. **POLET:** Kuhar, Murgelj 2, Sečko 1, Kovačič 3, A. Sapač 3, Fefer, Slamar, Černela 1, Merica 2, Horvat 1, L. Sapač 6, Nemec. Rokometaši Radgone so gostovali pri Dobovi in tesno izgubili z 21:22 (10:12). **RADGONA:** Miljevič, Žalodec 5, Perša, Javernik 6, Ambrož 3, Horvat 4, Bratkovič, Rauš, Klun 3, Strah, Sič. Zagorje je premagalo Krog z 22:20 (13:11). **KROG:** Roškar, D. Kolmanko 3, A. Kolmanko 4, Hegeduš, Lukač, Meolic 4, Kovačič 4, Babič 1, T. Kolmanko, D. Titan 4, Hanc.

Druga državna moška košarkarska liga

Radgona premagala vodečo Pivovarno

V štirinajstem kolu prvenstva v drugi državni moški košarkarski ligi je Radgona premagala vodečo in še neporaženo Pivovarno Laško z 70:63 (39:30). Radgončani so tokrat zaigrali odlično in zasluženo zmagali. Gostje so se razigranim gostiteljem upirali le na začetku tekme. Najboljši igralec na tekmi je bil domači mladinec Konrad Niderl, ki je ostavil gostujočega igralca Preliča. Strelci za Radgono: Pisac 22, Banič 6, Gomboc 15, Niderl 12, Ozmec 11, Bratkovič 8 in Ulaga 6. Sodila sta Pihler (MS) in Rutar (MB). (B. Domanjko)

Druga državna ženska košarkarska liga

Zamujena priložnost za zmago

V osmem kolu prvenstva v drugi državni ženski košarkarski ligi je ekipa Ivec wertok iz Maribora premagala Pomurje iz Murske Sobote s 32:30 (30:30). V regularnem času se je tekma končala neodločeno 64:64. Sobočanke so zamudile lepo priložnost za zmago. V zadnjih petih sekundah je Drožinova s trojko rezultat izenačila, imela pa še dodatni met za zmago, ki pa ga ni izkoristila. Strelke za Pomurje: Cer 5 (1:4), Moravec (0:2), Drožina 13 (2:9), Lang (0:3), Žekš (0:1), Kosi 21 (11:12), Kuc 2 (2:3), Zadražnik 27 (14:17). (Z. Tibaut)

Karate

Sobočani prvi na Madžarskem

V Sombotelu na Madžarskem je bilo tradicionalno mednarodno tekmovanje v karateju za pokal Claudiusa. Med 118 tekmovalci in tekmovalkami iz 12 klubov in treh držav so sodelovali tudi tekmovalci in tekmovalke iz Murske Sobote in dosegli lep uspeh, saj so postali ekipni zmagovalec. Rezultati – kate – ml. dečki: 3. Huber; ml. deklice: 2. Mlinarič; st. dečki: 1. Skandali, 2. Zrim; st. deklice: 1. Recek, 2. Kaštrun, 3. Husar; kadeti: 2. Štefanec, 3. Vrečič, 4. Čeleš; kadetinje: 1. Zadravec, 2. Gaber, 4. Jonaš; mladinci: 2. Pivec; mladinke: 1. Jakovljevič. Mlajši dečki in mlajše deklice so ekipno zasedli prvo mesto, starejši dečki drugo in mladinke tretje. Borbe – st. dečki: 1. Skandali, 3. Mlinarič; kadeti: 2. Vrečič, 3. Štefanec. (D. Skandali)

Druga državna odbojkarska liga

Pričakovan poraz Beltinčanov

V sedmem kolu prvenstva v drugi državni moški odbojkarski ligi je vodeči Šempeter po pričakovanju premagal Claudio shop Beltinci s 3:1 (15:9, 14:16, 15:5 in 15:6). Kljub porazu so Beltinčani lepo igrali, zlasti v drugem nizu, ki so ga tudi dobili. Škoda, da se je že na začetku tekme poškodoval Čeh. **CLAUDIA SHOP BELTINCI:** Prelog, Krajcar, Marko Janža, Mitja Janža, Čeh, Balažic, Klement, Horvat, Strniša, Hochsteter, Balažek.

V sedmem kolu prvenstva v drugi državni ženski odbojkarski ligi so bile Pomurske mlekarne iz Murske Sobote proste. Ekipa Braslovč je namreč odstopila od tekmovanja.

Pomurska strelska liga

Markoja in Balažic

Začelo se je prvenstvo v pomurski strelski ligi. V streljanju z zračno puško – mednarodni program – sodeluje 7, v streljanju s serijsko pa 14 ekip.

V prvem kolu mednarodnega programa so bili doseženi naslednji rezultati: ŠK Turnišče : KF Tišina 1712 : 1700, Elrad : Ljutomer 1612 : 1654, TSO Ormož : Kovinar Ormož 1595 : 1611 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Markoja (Turnišče), 582 krogov, pred Pertocijem, 578, in Bukovcem (oba Tišina), 570 krogov.

V prvem kolu tekmovanja s serijsko puško pa so bili doseženi naslednji izidi: Gančani : Varstroj 1067 : 1020, SCT : Jovo Jurkovič 1037 : 961, Dolina : Obrtniki Ljutomer 1032 : 1027, Elrad : ŠK Turnišče 1055 : 1053 in TSO Ormož : Škorpijoni 956 : 1050. Srečanji Središče : KF Tišina in Črenšovci : Kovinar Ormož nista bili odigrani. Med posamezniki je bil najboljši Balažic (Gančani) s 364 krogi pred Rajtarjem (Turnišče), 360, in Harijem (Gančani), 259 krogov. (F. Koren)

Tretja državna odbojkarska liga

Prekinjen derbi v Ljutomeru

V sedmem kolu prvenstva v tretji državni moški odbojkarski ligi je bil v Ljutomeru pomurski derbi med RTC Kranjc in Radenci. Srečanje je bilo pri rezultatu 2:2 prekinjeno in bo o izidu odločala tekmovalna komisija. Tekma Pomurje II in Celje je bila odpovedana.

V sedmem kolu prvenstva v tretji državni ženski odbojkarski ligi so Ruše premagale ekipo Žibret iz Ljutomera s 3:1, ekipa Branika pa Pomurje II s 3:0.

Prva državna odbojkarska liga

Pomembna zmaga Ljutomera

V četrtem kolu prvenstva v prvi državni moški odbojkarski ligi so prijetno presenetili odbojkarji Ljutomera, saj so v Kamniku premagali domačo ekipo s 3:0 (15:12, 15:13, 15:10). Ljutomerčani so tokrat igrali dobro, naredili malo napak, zlasti pa se odlikovali ob mreži. Najboljša v ekipi Ljutomera sta bila Marič in Škrobar. **LJUTOMER:** Škrobar, Rajnar, Kavnik, Marič, Savič, Berlot, Belec, Zidar, Grut, Onišak, Šmauc in Kavrin. Tekma med Virgrosom Pomurjem in Fužinarjem z Raven na Koroškem pa ni bila odigrana, ker gostje niso prišli v Mursko Soboto. Pred tekmo so sporočili, da so imeli na poti prometno nezgodo. O tekmi bo odločila tekmovalna komisija.

Odbojkarji Ljutomera. Stojijo od leve: Belec, Marič, Savič, Kaurin in Berlot; čepijo: Škrobar, Kavnik, Rajnar, dr. Šumak (predsednik) in Drevenšek (trener). Manjkajo: Onišak, Zidar, Grut in Šmauc.
Fotografija: D. Topolinjak

Namizni tenis

Potrošnik v finalu

Na kvalifikacijskem namiznoteniškem turnirju ekipnega prvenstva Slovenije za mladince, ki je bil v Velenju, sta pomurski ekipi dosegli dobre uvrstitve. Ekipa Potrošnika iz Murske Sobote (Strašek, Petar, Horvat, Solar in Kocuvan) je zasedla prvo mesto in se po treh letih zopet uvrstila v finalni del državnega prvenstva, ki bo 8. in 9. januarja 1994 v Murski Soboti. Ekipa Arconta iz Gornje Radgone je zasedla solidno četrto mesto.

Rezultati: POTROŠNIK : Arcont 4:1, TAM 4:0, Fužinar 4:1, Era 4:0; ARCONT : Era 0:4, TAM 1:4, Fužinar 4:1. (M. U.)

Zmagal Ravnikar

Na prvem kontrolnem tekmovanju v streljanju z zračnim orožjem v Ljubljani, ki šteje za sestavo državne reprezentance, ki bo sodelovala marca prihodnje letu na evropskem prvenstvu v Strasburgu, je pri članih v odsotnosti Debevca zmagal Ravnikar (Turnišče) s 581 krogi, Markoja (Turnišče) je zadel 575, Bukovec (Tišina) 572 in Draškovič (Turnišče) 570 krogov. Med mladinci je zadel Makari (Turnišče) 556 krogov.

Badminton

Nagyeva tretja

V Ljubljani je bil drugi državni B-turnir v badmintonu za člane in članice. Sodelovalo je 39 tekmovalcev in tekmovalk. Med njimi so bili tudi člani Mladosti iz Lendave in dosegli solidne uvrstitve. Najboljše se je odrezala Mirjana Nagy, ki je zasedla tretje mesto. Sanja Nagy je bila peta, Karina Sekereš pa šesta. Pri moških se je Sandi Terek uvrstil od 9. do 12. mesta.

Kegljanje

Visoka zmaga Radenske

V devetem kolu prvenstva v drugi državni kegljaški ligi je Radenska v Radencih visoko premagala drugo ekipo Kontruktorja iz Maribora s 5:1 (5065:4942). Za Radensko so tekmovali: Kovačič 883, Sterčaj 879, Šalamon 858, Kučan 848, Mundjar 829, Drvarič 386 in Marinič 382 podrtih kegljev.

Šah

Števanečeva in Kovač

Šahovsko društvo Radenska-Pomgrad iz Murske Sobote je pripravilo novembrski hitropotezni turnir v članski in mladinski konkurenci. Med mladinci je zmagala Lea Števanec s 6 točkami pred Puklem, Hrujo, Sedonjo in Gombocem po 5, K. Maričevo in Lovenjakom po 4,5 ter Tompovo, Štumbergerjevo in Tompom po 4 točke.

Med 14 člani je zmagal Kovač z 12,5 točke pred D. Harijem, 11, Radosavljevičem, 9,5, B. Harijem, 8,5, Režonjo, 8, Vučkom, 7,5, in Kelemenom, 7 točk.

Pomurski reprezentanti

Na kvalifikacijskem turnirju za svetovno prvenstvo leta 1994, ki je bil v Parizu, je sodelovala tudi slovenska odbojkarska reprezentanca. Najboljši nasprotniki – reprezentance ZDA, Francije in Češke so bile boljše in zmagale s 3:0. V slovenski reprezentanti sta igrala tudi igralca Virgrosa Pomurja iz Murske Sobote Dejan Fujs in Sašo Topovšek.

Slovenska članska nogometna reprezenatnca je odigrala prijateljsko tekmo s Slovaško in izgubila z 0:2. V slovenski reprezenatnci so igrali tudi igralci pomurskih prvoligašev: Jančič in Miloševič (oba Potrošnik, Beltinci) ter Jermaniš (Mura, Murska Sobota). V reprezentanco sta bila poklicana tudi Gliha (Mura) in Kosič (Potrošnik). V slovenski mladinski reprezentanci, ki je izgubila s Slovaško 1:5, pa je igral tudi Franc Kranjc (Mura).

Prva državna nogometna liga

Mura : Rudar (V.) 2:0 (2:0)

Murska Sobota – Igrišče Mure, gledalcev 1000. Sodnik: Jamšek (Maribor). Strelca: 1:0 Gutalj (12), 2:0 Emeršič (30).

Mura: Boškovič 7, Cifer 8, Slavic 8, Breznik 7, Ilič 8, Cener 6 (Krančič –), Jermaniš 7, Baranja 6 (Belec –), Emeršič 7, Gutalj 7, Bakula 7.

Publikum : Potrošnik 2:0 (0:0)

Celje – Igrišče Publikuma, gledalcev 300. Sodnik: Durmič (Koper). Strelca: 1:0 Goršek (74), 2:0 D. Romih (77).

Potrošnik: Stankovič 6, Godina 5, Hartman 7, Kosič 7, Jančič 5, Pek 6, Miloševič 7 (Zver –), Prekazi 5 (Baranja –), Džafič 7, Šarkezi 7, Škaper 5.

Druga državna nogometna liga

Turnišče : Beltrans 2:1 (1:0)

Turnišče – Igrišče Turnišče, gledalcev 400. Sodnik: Lackovič (Maribor). Strelci: 1:0 Dominko (31), 1:1 Posavac (56 – 11 m), 2:1 Rous (59).

Turnišče: Stamenkovič, Ternar, Lebar, Pucko, Koveš, Vori, Dominko, Rous, Lackovič, Novak (Casar), Kokaš (Roposa).

Beltrans : Rajh, Radikovič, Modlic, Hošpel, Posavac, Berebdijaš, M. Osterc, Sreš, Stojko, Z. Osterc, Puklavec.

ERA Šmartno : Nafta 1:0 (0:0)

Šmartno – Igrišče Šmartna, gledalcev 300. Sodnik: Šturm (Kranj). Strelec: 1:0 Družkovič (79).

Nafta : Limani, Hozjan, Bukovec, Sarjaš (Nedelko), Zalik, Drvarič, Hranilovič, Šabjan, Vabec, Novak (Utroša), Rob.

Tretja državna nogometna liga

Trgotrans Ižakovci : Pohorje Megras 3:2 (2:2)

Ižakovci : Igrišče Trgotransa, gledalcev 100. Sodnik: Kusuč (Celje). Strelci: 1:0 Zrim (15), 1:1 Pepelnik (30), 2:1 Zrim (35 – 11 m), 2:2 Dobaj (40), 3:2 Zrim (80 – 11 m).

Trgotrans Ižakovci: Maučec, Smodiš (D. Vučko), Vori, Poredoš, J. Vučko, Nedeljko, Lopert, Zrim, Šebjan, Kerčmar, Vinkovič (Kustec).

Kegljanje

Medregijska liga

V devetem kolu prvenstva v medregijski moški kegljaški ligi vzhod je Korotan v prevaljah premagal Nafto iz Lendave s 7:1 (5039:5003). Zmago za Nafto je dosegel Peric z 853 podrtimi keglji. Ostali tekmovalci pa so podrli naslednje število kegljev: Žalik 846, Horvat 841, Levačič 829, Matko 827 in Felšo 907.

V petem kolu prvenstva v medregijski ženski kegljaški ligi je Soštanj premagal Nafto iz Lendave s 6:2 (2209:2198). Zmagi za nafto sta dosegli: Vargova 403 in Staničeva 381. Ostale kegljavke pa so dosegle naslednje število kegljev: Utroševa 368, Ščapova 359, Žalikova 353 in Muličeva 334. (M. Žalik)

Nagrado dobi Irena Plahut

V športni napovedi št. 14 so imeli naši reševalci več sreče, saj so imeli tiste po 9, kar 14 pa po 8 pravilnih napovedi. Žreb je nagrado dodelil Ireni Plahut, Ižakovci 25, 69231 Beltinci. Nagrado lahko dvigne v uredništvu Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41.

Rezultati športne napovedi št. 14: Mura : Rudar (V.) 2:0, Publikum : Potrošnik 2:0, Maribor : Koper 2:0, Živila : Olimpija 0:1, Gorica : Optimizem 2:0, Izola : Istragas 7:0, Turnišče : Beltrans 2:1, Šmartno : Nafta 1:0, Rudar (T.) : Finali 1:1 in Korotan : Domžale 4:0.

ŠPORTNA NAPOVED

V športni napovedi št. 15 sodeluje Bojan Jančar iz Rakičana, dolgoletni nogometaš Potrošnika iz Beltinec in Mure iz Murske Sobote. Prognoziral je takole:

Pari	Tip
1. POTROŠNIK : Gorica	1
2. Primorje : MURA	2
3. Koper : Izola	1
4. Olimpija : Maribor	0
5. Optimizem : Živila	2
6. Rudar (V): Publikum	2
7. Istragas : Cosmos	1
8. NAFTA : Korotan	1
9. BELTRANS : Šmartno	1
10. Dravinja : TURNIŠČE	0

ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 15	Tip
1. POTROŠNIK : Gorica	
2. Primorje : MURA	
3. Koper : Izola	
4. Olimpija : Maribor	
5. Optimizem : Živila	
6. Rudar (V): Publikum	
7. Istragas : Cosmos	
8. NAFTA : Korotan	
9. BELTRANS : Šmartno	
10. Dravinja : TURNIŠČE	

Izpolnjene lističe pošljite na uredništvo Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41, najpozneje do sobote, 27. novembra 1993. Pri žrebanju bomo upoštevali 8 pravilnih tipov.

Ime in priimek ter naslov

I. SNL

Olimpija	14	11	2	1	40:8	24
MURA	14	9	3	2	29:10	21
Živila	14	9	2	3	22:14	20
Publikum	13	7	5	1	24:10	19
Maribor	14	7	5	2	22:12	19
Koper	14	7	5	2	21:11	19
Gorica	14	7	2	5	21:24	16
Izola	14	6	3	5	29:21	15
POTROŠNIK	14	6	2	6	20:21	14
Optimizem	13	4	3	6	11:19	11
Cosmos	14	4	2	8	14:25	10
Rudar (V.)	14	3	3	8	15:30	9
Primorje	14	3	2	9	17:28	8
Istragas	14	1	5	8	8:25	7
Mavrica	14	2	2	10	14:30	6
Krka	14	1	2	11	5:24	4

II. SNL

Avto bum	14	9	4	1	28:3	22
Korotan	14	10	2	2	27:11	22
TURNIŠČE	13	8	2	3	22:15	18
Steklar	14	6	5	3	24:16	17
Finali	14	6	5	3	17:13	17
Šmartno	14	5	6	3	27:19	16
NAFTA	13	6	3	4	24:12	15
Elektroel.	14	5	4	5	25:27	14
Dravinja	14	6	1	7	20:16	13
Set Vevče	13	4	5	4	21:21	13
Dom Kaffe	14	2	8	4	13:17	12
Rudar (T.)	14	4	4	6	19:25	12
BELTRANS	14	4	2	8	22:25	10
Št.pivovarne	14	4	2	8	12:23	10
Triglav	13	0	6	7	12:28	6
Medvode	14	0	3	11	11:53	3

III. SNL

Drava	12	7	3	2	28:15	17
Kovinar	12	5	5	2	17:15	15
Aluminij	12	6	2	4	27:19	14
Žalec	11	5	4	2	15:9	14
Papirničar	11	5	3	3	17:9	13
Sl.Gradec	11	5	3	3	16:12	13
SKS Dover	11	5	2	4	19:19	12
Dravograd	12	4	3	5	22:20	11
Kob Ford	11	4	3	4	19:18	11
Svoboda	11	3	4	4	14:17	10
Pohorje	12	4	2	6	19:26	10
Impol	12	2	4	6	11:11	8
TRGOTRANS	12	2	3	7	13:26	7
Pobrežje	12	2	3	7	10:27	7

I. DOL – moški

Olimpija	4	4	0	12:3	8
VIGROS P.	3	3	0	9:2	6
LJUTOMER	4	3	1	9:5	6
Pionir	4	2	2	7:6	4
Kamnik	4	2	2	8:8	4
Bled	4	2	2	7:7	4
Fužinar	3	1	2	5:7	2
Granit	4	1	3	5:11	2
Žirovnica	4	1	3	4:9	2
Topolšica	4	0	4	4:12	0

II. DOL – moški

Šempeter	7	7	0	21:2	14
Olimpija II	7	7	0	21:4	14
Kovinar	7	6	1	18:8	12
Črnuče	7	5	2	18:7	10
Izola	7	4	3	16:10	8
Braslovče	7	4	3	13:9	8
Pionir II	7	3	4	10:12	6
Maribor	7	3	4	11:14	6
CLAUDIA SHOP	7	2	5	9:15	4
Mežica	7	1	6	5:20	2
Salonit II	7	0	7	1:21	0
Mislinja	7	0	7	0:21	0

III. DOL – moški

Domžale	7	6	1	19:7	12
Turbina	6	5	1	16:6	10
Fužinar II	7	5	2	17:9	10
Celje	6	4	2	15:9	8
Maribor	7	4	3	17:11	8
Vuzenica	7	4	3	13:11	8
RADENCI	6	3	3	13:11	6
Šempeter II	7	3	4	13:14	6
POMURJE II	5	2	3	7:10	4
RTC KRANJC	6	2	4	9:14	4
Topolšica II	7	1	6	3:20	2
Ptuj	7	0	7	1:21	0

III. DOL – ženske

Ruše	7	7	0	21:1	14
ŽIBRAT	5	4	1	13:5	8
Vitanc	5	4	1	12:7	8
Črna	5	2	3	8:9	4
Šempeter	6	2	4	9:23	4
Celje II	4	1	3	4:9	2
Branik III	5	1	4	3:12	2
POMURJE II	5	0	5	1:15	0

PKL – moški

Rezultati – 2. kolo

IPC Sebeborci	: Lindau	60:63
Ljutomer	: Lindau V.	63:48
Sobota, vet.	: Maraton	88:66

Petrovci prosti

Ljutomer	2	2	0	130:100	4
Lindau	2	2	0	128:118	4
Lindau, vet.	2	1	1	108:122	3
Sobota, vet.	1	1	0	88:66	2
IPC Sebebrovci	2	0	2	119:123	2
Maraton	2	0	2	118:155	2
Petrovci	1	0	1	58:65	1

(KG)

Mali nogomet

V Zalaegerszegu na madžarskem bo od 20. do 21. decembra 1993 mednarodni dvoranski nogometni turnir, ki ga prireja NK ZTE. Na njem bodo sodelovale mladinske ekipe. Med drugimi so gostitelji na turnir povabili tudi nogometaše soboške Mure. (FB)

Nogometni komentar

Mura na drugem, Turnišče na tretjem mestu

Predzadnje kolo državnega nogometnega prvenstva je bilo odigrano v izredno težkih razmerah. V prvi državni ligi je soboška Mura po pričakovanju ugnala moštvo velenjskega Rudarja. Tako kot že nekajkrat so Sobočani predvsem dobro igrali v prvem polčasu, ko so tudi dosegli oba gola. Najprej je Gutalj preigral obrambno vrsto gostov in zatresel mrežo, končni rezultat pa je postavil Emeršič.

Obakrat je bil vratar Čanič nemočen. V 20. minuti je Muslimovič nepravilno ustavil Gutalja, ko je prodiral

Anton Slavic (Mura)

proti kazenskemu prostoru, in mu je sodnik Jamšek iz Maribora pokazal rdeči karton. Gledalci so pričakovali, da bodo Sobočani znali izkoristiti številčno prednost in dosegli še kakšen gol, a se to ni zgodilo. Mura je sicer imela ves čas terensko premoč in tudi lepe priložnosti za gol, ki pa jih napadalci niso izkoristili, Ilič pa je tudi zadel vratnico.

Pri Muri tokrat nista igrala najboljši strelec Gliha, ki je poškodovan, in Granov, ki je bil v Beltincih izključen. S to zmago se je Mura prebila na drugo mesto na lestvici. Beltinski Potrošnik je gostoval na Skalni kleti pri celj-

Jože Hartman (Potrošnik)

skem Publikumu in tekmo izgubil.

Kljub porazu pa so Beltinčani igrali taktično zelo dobro in uspešno ovirali napade gostiteljev vse do zadnjih petnajstih minut pred koncem tekme, ko so po napaki obrambe v treh minutah prejeli dva gola, obakrat po streljanju kota. Tako kot na prejšnjih tekmah se je pokazalo, da so Beltinčani fizično premalo pripravljeni za tako naporne tekme, saj jim kljub bojevitosti na koncu zmanjkuje moči, to pa so tudi očitali prejšnjemu trenerju Markoviču. To je zares škoda, saj sicer Beltinčani igrajo dokaj dobro in tako po nepotrebnem izgubljajo točke. Sicer pa je Potrošnik tokrat igral brez Božiča, ki ima dva rumena kartona, in Tratnjeka, ki je bil izključen na tekmi z Muro.

V drugoligaški konkurenci je bil tokrat na sporedu pomurski derbi med Turniščem in Beltransom iz Veržeja. Razbuljivo srečanje, v katerem sta obe moštvi igrali na težkem igrišču izredno požrtvovalno, zasluženo pa so zmagali gostitelji.

Gostitelji so prišli v vodstvo po streljanem kotu, ko je vratar Rajh odbil žogo, v gneči pa se je najbolje znašel Dominko in zatresel mrežo. Gostje so zatem imeli priložnost, da rezultat izenačijo, ki pa je Milan Ostrc ni izkoristil. V začetku drugega polčasa pa so Veržejčani vendarle izenačili. Vratar Stamenkovič je v kazenskem prostoru podrl Zorana Osterca in Posavac je najstrožjo kazen spremenil v zadetek. Samo tri minute zatem pa je Rous z odličnim strelom dosegel zmagoviti zadetek. Nogometaši Nafte so gostovali v Šmartnem in izgubili. Lendavčani so bili enakovreden tekmec gostiteljem, a so bili napadalci neučinkoviti. Edini gol so dosegli deset minut pred koncem tekme, ko je Družkovič z glavo prestregel žogo Irmana in premagal vratarja Limanija.

V tretji državni nogometni ligi so nogometaši Trgotransa iz Ižakovec naposled razveselili z zmago. Tokrat so premagali Pohorje iz Ruš in se tako povzpeli z zadnjega mesta na lestvici. Ižakovčani so imeli sicer večji del tekme pobudo, vendar je nezanesljiva obramba dovolila gostom, da kar dvakrat rezultat izenačijo. Vse tri gole za Trgotrans je dosegel Zrim.

Feri Maučec

Strelci I. SNL

9 golov:	Gliha (Mura),
8 golov:	Miloševič (Potrošnik), Škaper (Potrošnik),
6 golov:	Cener (Mura),
3 gole:	Džafič (Potrošnik), Ilič (Mura)

Strelci II. SNL

9 golov:	M. Osterc (Beltrans),
7 golov:	Herceg (Nafta), Lebar (Turnišče),
6 golov:	Rob (Nafta),
5 golov:	Rous (Turnišče),
4 gole:	Hranilovič (Nafta),
3 gole:	Koveš (Turnišče), Z. Osterc (Beltrans), Posavac (Beltrans).

Šah

Izvrsten Hrelja

V avstrijskem Beljaku je bil mednarodni mladinski šahovski festival Alpe–Jadran. V kategoriji mladincev do 16 let je sodelovalo 60 ekip, med njimi tudi dve ekipi iz lendavske občine: Dvojezična srednja šola Lendava in OŠ Genterovci. Lendavčani so z 21 točkami zasedli 13. mesto, ekipa Genterovec, ki je bila ena najmlajših, pa je s 13,5 točke pristala na 54. mestu. Izvrsten je bil Lendavčan Branko Hrelja, saj je zbral 7,5 točke od 9 možnih. (F. Bobovec)

Četrti turnir

Šahovsko društvo Radenska-POM-GRAD iz Murske Sobote organizira četrti turnir v aktivnem šahu. Tekmovanje se bo začelo v soboto, 27. novembra 1993, ob 9. uri v klubskih prostorih hotela Diana v Murski Soboti. Igralo se bo 7 kol po švicarskem sistemu. Prijavnina je 400 SIT. Igralci z mednarodnimi naslovi, ženske in mladinci igrajo na turnirju brez prijavnine. Skupni nagradni fond znaša 65.000 SIT, nagrada za zmagovalca pa je 20.000 SIT. Nagrajeni bodo tudi najboljši igralci z najnižjimi kategorijami. Vabijo k sodelovanju.

New York City maraton – enkratno doživetje

Letošnjega New York City maratona se je udeležilo okrog 30.000 tekačev iz več kot 100 držav vsega sveta. Iz Slovenije je bilo 32 tekačev in tekačic. Najboljša med njimi je bila Marjana Vidovič iz Ljubljane, ki je zasedla 20. mesto. Med njimi pa sta bila tudi 53-letni **Janez Kovač** in 26-letni **Danilo Flisar**, oba iz Murske Sobote. Po vrnitvi z najmnožičnejšega tekaškega maratona na svetu smo za vtise povprašali Janeza Kovača, pred leti odličnega slovenskega atleta in jugoslovanskega reprezentanta. Naj spomnimo, da je Janez Kovač sodeloval v teku na 1.500 m na treh balkanskih igrah, bil olimpijski kandidat in rezerva na evropskem prvenstvu. Bil je tudi petkratni republiški prvak v teku na 800 in 1.500 m. Sicer pa ima najboljše dosežke v teku na 800 m 1:52,3, na 1.000 m 2:25,8 in na 1.500 m 3:48,01. Med 24.042 tekači, ki so pretekli 42,145 m dolgi maraton, je Janez Kovač zasedel 7.741. mesto s časom 3:55,13, Danilo Flisar pa 7.747. mesto s časom 3:55,14. Po vrnitvi je Janez Kovač povedal: »Za največji tekaški maraton na svetu sem se odločil na maratonskem teku v Radencih, kjer so zbirali prijave. Prizadevno sem treniral štiri mesece. Udeležbo na maratonu pa so mi omogočili pokrovitelji, za kar se jim najtopleje zahvaljujem. Sodelovati na maratonu v New Yorku je enkratno doživetje. Moj namen, po tudi namen mnogih drugih ni bil tekmovalni dosežek, temveč spoznati globino rekreacije in sodelovanja med množico tekačev, pa tudi spoznati njihove navade in običaje. Teči med 30.000 tekači je zavidljiva vrednost. Svoj namen sem dosegel in priporočam vsakemu rekreacijskemu tekaču, da se udeleži tovrstnega maratona, saj mu ne bo žal.«

F. M.

Danilo Flisar in Janez Kovač med množico tekačev v New Yorku.

Vsak četrtek
Vestnik

ZLATA POROKA ZAKONCEV GRLEC – V soboto sta zakonca Jožef in Apolonija Grlec iz Murske Sobote praznovala 50-letnico skupnega življenja. Slavljencema je ob tej priložnosti spregovoril tudi predsednik občinske skupščine Andrej Gerenčer. 80-letnega Grleca pozna širša javnost kot dolgoletnega odličnega glasbenika, kapelnika soboškega pihalnega orkestra in strastnega lovca. Rodil se je 10. decembra 1913 v Beltincih, njegova žena pa 19. decembra 1922 v Bakovcih. Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo! Besedilo: M. JERŠE, fotografija: N. JUHNOV

Po obisku pri Prekmurcih v Argentini

Zbližati Slovence na tujem

»Mislim, da je bilo dobro, da smo se ob 50-letnici prekmurskega društva, čeprav ima naziv Slovensko izseljensko društvo Bernal, v Buenos Airesu v Argentini udeležili njihove slovesnosti. Na letališču so nam pripravili zares prisrčen sprejem, saj so nas pričakali predstavniki vseh slovenskih društev v tej državi. Najprej smo obiskali društvo Triglav, ki združuje Primorce, kjer smo bili deležni velike pozornosti. Tam smo se tudi prvič srečali s predstavnikom države Slovenije dr. Božidarjem Finkom, prvič pa se je predstavila tudi naša Marko banda v radijski oddaji Okence na Slovenijo. Potem smo odpotovali v Cordobo, kjer nas je sprejel župan, z nastopom na TV pa smo mestnim veljakom povedali, da imajo Slovenci v Argentini dobre stike z domovino. V Monte Videu so nas prav tako prisrčno sprejeli. Zanimivo je, da je tu edino slovensko društvo, ki ga vodijo Prekmurci. Gre pa za stare znance, saj so bili pred petimi leti pri nas. Tudi tu smo doživeli enkraten sprejem, župan pa mi je izročil mestni grb kot željo po sodelovanju. Naslednji dan so naši fantje nastopili skupaj s pevskim zborom Gallus, pri čemer so bili navzoči tudi predstavniki drugih slovenskih društev iz Buenos Airesa,« je na pogovoru v Murski Soboti med drugim povedal predsednik SO Andrej Gerenčer, ki je bil na čelu naše delegacije ob nedavnem obisku v Argentini.

»Naše poslanstvo ni bilo politično, ampak smo predvsem želeli obiskati Prekmurce in se udeležiti njihove proslave. Edinole bolezen Borisa Žaliga nam je nekoliko spremenila načrte, kljub temu pa smo program izpeljali do konca. Navzoči smo bili tudi pri poimenovanju trga v Bernalu, predmestju Buenos Airesa, v trg Slovenija, simbolično pa smo zasadili tudi dve drevesi. Mnogi ljudje, zlasti starejši, so jokali, ko so v Bernalu slišali našo glasbo. Navsezadnje je zahvalno pismo iz Bernala, kjer so hoteli pokazati, kaj je njihova kultura, zadosten dokaz za to. Solze v očeh ljudi, ki so po dolgem času slišali glasbo svoje mladosti, so nas prepričale in vemo, da nas znova pričakujejo. V pismu so navedli, da so nam vrata njihovega doma vedno odprta. Zahvaliti pa se moram tudi Slovenski izseljenski matici, ki je organizirala to potovanje,« pravi Andrej Gerenčer.

»Vtisi s te turneje in naša spoznanja kažejo, da je bila odločitev Slovenske izseljenske matice pravilna. To sovpada tudi z našo politiko policentrizma, ker zavestno vztrajamo, da dosledno uveljavimo regionalno zastopanost. Kljub težavam, ki smo jih imeli pri dokončnem imenovanju skupine, ki bo igrala avtentično prekmursko glasbo, zaradi financiranja iz ministrstva za kulturo, se je vse dobro izteklo. Ob tej priložnosti bi se želel zahvaliti za vašo pokončno držo v Argentini, kjer ste s pesmijo in glasbo skušali zbližati Slovence na tujem. Zato je treba to sodelovanje krepiti,« je dodal sekretar Slovenske izseljenske matice **Janez Rogelj.** MILAN JERŠE

Tri milijone za turizem

Občinski proračun občine Lendava je za prihodnje leto namenil za razvoj turizma v občini 3 milijone tolarjev. Denar naj bi porabili za turistični film o lendavski občini, ureditev starih vodnjakov v Kranjčevi ulici in pločnikov od trgovine Market v rudarskem naselju do hotela Lipa. V prihodnjem letu naj bi odprli tudi več vinotočev v Lendavskih goricah in uredili stare kleti. Letos naj bi dobila lendavska občina svoj turistični vodnik.

JANI

Pretekli teden je Občinska organizacija Rdečega križa v Murski Soboti izvedla 10-urni tečaj prve pomoči, ki je bil namenjen begunčkom osnovnošolčkom (od 5. do 8. razreda), ki obiskujejo begunsko šolo v Murski Soboti. Slušateljev je bilo 22 in vsi so uspešno opravili tečaj.

FILIP MATKO

Lunin mrk nad Slovenijo

»Skrivnostna« izginotja Lune in Sonca so dolgo časa burila duhove med preprostim prebivalstvom, ki je imelo te pojave za božja znamenja. Ko so znanstveniki spoznali, za kaj gre, so jih poimenovali mrki. Tako sta še danes najbolj znana Lunin in Sončni mrk. Prvega bomo imeli priložnost opazovati tudi iz naših krajev. Gre namreč za pojav, ko potuje Luna skozi zemljino senco in seveda zaradi tega potemni. Če potemni le delno, govorimo o delnem mrku, če pa cela, pa o popolnem mrku.

Iz naših krajev bo ta pojav viden 29. 11. zjutraj. Luna se bo zemljine sence dotaknila ob 5. uri in 47 minut. Začetek popolne zatemnitve pričakujemo ob 7. uri in 9 minut. Ker bo Luna ob 7. uri in 24 minut žal zašla, nadaljnjega poteka mrka ne bomo mogli neposredno opazovati. Vseeno pa povejmo, da se bo popolni mrk končal ob 7. uri in 55 minut, iz zemljine sence pa bo Luna dokončno odšla ob 9. uri in 20 minut.

Tudi v prihodnjih letih lahko pričakujemo veliko mrkov, vidnih iz naših krajev. Najlepši pa bo seveda 11. avgusta 1999, ko bomo priča popolnemu Sončnemu mrku.

PRIMOŽ KAJDIČ (Ustvarjalno astronomsko društvo)

SREČANJE STAREJŠIH SOBOČANOV – Tudi letos so soboške mestne krajevne skupnosti organizirale že tradicionalno srečanje občanov, starih nad 70 let. V veliki dvorani hotela Diana v Murski Soboti se jih je zbralo okrog 300, ki so lahko prisluhnili prisrčnemu programu, s katerim so se želeli vsaj na skromen način oddolžiti za njihov prispevek k skupnemu boljšemu življenju. Med gosti je bil tudi predsednik občinske skupščine Andrej Gerenčer. V imenu mestnih KS je spregovorila Marta Ritonja, ki je poudarila, da jim z dobroto in prijaznostjo najbolj izkazujejo svojo hvaležnost. Podpredsednica izvršnega sveta Brigita Bavčar pa je omenila, da so bolj kot nagovorov potrebni družabnega srečanja, da poklepetajo s sosedi in znanci, s katerimi lahko izmenjajo izkušnje. Omenila je podatek, po katerem je v soboški občini kar 5.878 ljudi, starih nad 70 let, v primerjavi z lani je to za 174 več. V Murski Soboti pa živi 835 občanov, starih nad 70 let; med njimi je najstarejši Franc Kuhar, ki bo prihodnje leto praznoval 100- letnico. Za prijetnejše razpoloženje so z recitacijskimi, ritmičnimi in glasbenimi točkami poskrbeli učenci prve osemletke in humorist Janez Žilavec ter glasbenik Janez Jošar. Ob tej priložnosti so pripravili tudi srečelov. Besedilo: M. JERŠE, fotografija: N. JUHNOV

*V kinodvorani v Lendavi bo 25. novembra ob 19. uri premiera **lutkovne predstave*** lutkovnega gledališča Pupila

KO SI KRALJIČNA ZAŽELI MESEC

- *Predstava za otroke bo v nedeljo, 28. novembra, ob 11. uri v isti dvorani*

POKROVITELJI: Lek Ljubljana, Pomurska banka, ZKO Lendava, kino Lendava.

Poslanska pisarna v Lendavi

Zdaj sta dobila tudi poslanca državnega zbora iz lendavske občine **Maria Pozsonec** in **Ciril Pucko** dolgo pričakovano poslansko pisarno. Občani ju lahko dobijo vsak tretji petek v mesecu od 12. do 14. ure v drugem nadstropju zgradbe občinske skupščine v Lendavi. Lahko pa ju pokličejo tudi po telefonu številka 75 080, interna 242 in 232. Lahko pričakujemo, da bodo v prihodnje razna vprašanja občanov kar »deževala«, saj je aktualnih zadev na pretek.

MJ

Prlêški fückêc

Katréja snêg privéja, prôvijo. *Letos ga jê pjê že **Stanko** privéja. Ka do navéjali na gnéšjên Katréjinên sêjmi f **Ptuji**, tó pa sê nê vé, ka so gnês najnč sêjmi né vêč tisto, ka so négda bilí.*

*Jôko sposobni marproški kriminalisti, kerê fsi šinfléjo, ka prê trênérajo karaté na cesti, ka na trêning nêmajo cajta hoditi zavolo čidužê vékših vlómof no rópof, so pjê ovi dên začopatili tistêga privüčênêga kôha, keri jê s pükšoj oropal štacün f **Pôdvincih** – potli pa jêmi jê prê žó grotalo, ka sê jê spótja, ka so ga négda na svéti mámika fčili; tê pa jê šá f **ptujsko cirkêf** grivingo molit. Tan pa jêmi jê grôta drugi cajt, pa jê spízda torbico s pênêzi ênoj púci, kera jê šla k obhajili...*

***Ormožónci** pa so navéjali provi jêsiharski miting, gda so začeli voziti blato pa cvórgo iz glüho-mutaste čistilnê naprôvê, kero so negda küpili samo zato, ka bi sê rêklo, ka jo môjo. Tè pa so prê vozili tisto blato, kero sê jê pêtnajst let nabiralo, pa jê mogóčno tüdi zagiftano no radioaktivno, v **ormoško fabríko** cükra. Ka pa tê bi – cükrova rúna jê tüdi puna blata, pa jo tüdi vozijo f fabriko cükra. Pa ka sê jê švôrajo, či pa jê voda, kera têčê ž jív no iz čistilnê naprôvê, bôlê giftna kak mámika zêmla!*

*Do šíjaka v blatnên blati sê lêhko **Ormožónci** znajdéjo pri drôfskoj meji. Zaj sê tê êni hromôki prîčkajo kak ti prikancê, keko cêntimetrof **Drâvê pri Ormoži dê hrvaškê, pa keko cêntimêtrof dê ostalo slovênskê.***

*Ka jê šê tê né zadosti tisti **žlabrdünc v Rázkrižji**?! Bôg jêgof, toti lidjé so gnéšji dén bôdikâj kak mô bíti.*

*Kôko zarüstano prîčkajê jê tê tó? Düdlêki sê prîčkajo brêz pómêtí, namésto ka bi začéli lastniniti podjétja. Juj, keko prîčkaja dê šê v **ormoški občini** zavolo lastnijêjâ pa zavolo prét družbênih no zôdružnih goric pa jív!*

Ênók do mêli fsi glíh punê lapê vodê no bláta! Tó si zapümnitê. Tisti, keri so bilí pri kopájah, so si narovali najvêč, gda bà jê cajt za tó, ka blo jê né ta prôvih zôkonof. Pa toti ta glovni partíjci so zôkonê tak ali tak jêmoli kak košâro za listjê, keri lêko obrnêš lócnê tak ali pa tak.

***Prlêki** bi radi vérvali, ka ministêr Pêtêrlétof Lujzek s svojo fajno počôsno »dalájnsko« štimo nêdê pústil do kunca pohabláti **prlêškê zêmlê** na hrvaško slovênski mêji.*

*Skoro fsi naši politiki – prêcédnik Kücan pa jin štajngo drži ali kaj – bi radi razfrlíčkali našo žépno držôvico. Lépo v miri vléčêjo svôjê plôčê, drügi jih na naš račün lépo vozijo v drogih autih, nan pa mêčêjo tü pa tan kakšno kôst – od prilikê Hit, pa Vis, pa afera z orožjon no tak dalê. Tak sê ali **švôrajo Prleki.***

*Tê pa jê né čüdno, ka župnik Slavičêk hodi po službênoj dolžnósti vóglêdi k **lôtmêrškoj zoboblüsarki**, pa si vkaper hladíta srčnê križê pa križovê ôsê.*

***Êni Prlâki** pjê že zovêjo nazâj stôro komunistično réngeringo, ka do joj prê fsê odpüstili, samo naj jih réši totêga špôta, keri sê krês čüdnê strankê jin po žêlódci kôta.*

*Jêblan dróg ali! Êni prôvijo, ka bi prè najrâjši znavič praznüvali dêvétnodvájsti novêmber – **dén rêpublikê**. Ja, F cájtngah štéjêjo, ka so prê sébi znavič naši prijatêli! Ja, himl nahamol, sê pa so nigdôr né bilí naši sovrâžniki! **Vêržênci** so düga léta mêli v vési čôstnê šicê, keri so strêlali za télovo no vékê svétkê – toti šíci pa so potómci dôvnih Srbov, keri so négda na svéti pri Müri vôhtali pa brônili kraj prêd róparskimi napôdi. Či bi pjê toto zgodovino pôznal »družê Slobo«, tê bi bíla Prlêkija hitro srbska držôvica. Müro pa bi razširili kak Dunavo.*

Hèc jê hèc – brêz heca so né najnč déca!

Po premestitvi dr. Peričeve

Pred grenko pilulo

Premestitev dr. Marije Perič iz Zdravstvene postaje Rogašovci na Cankovo je razburila duhove v tem delu Goričkega. Prebivalci, ki so deset let prihajali k svoji zdravnici, se namreč težko sprijaznijo s tako odločitvijo, čeprav v Zdravstvenem domu Murska Sobota, kjer je sedež te enote, zatrjujejo, da je to povsem običajna organizacijska in strokovna zadeva. Dr. Peričeva je doslej delala trikrat tedensko na Cankovi, dvakrat pa je prihajala v Rogašovce. Po novem pa so tja premestili dr. Ivana Nerata, ki je doslej delal v dispanzerju za borce in Domu oskrbovancev Rakičan. V novembru je še delal dvakrat tedensko v Rogašovcih, od decembra pa bo bolnikom na voljo vsak dan. Pri tem velja omeniti, da bo bolnike sprejemal v stari in ne v novi Zdravstveni postaji Rogašovci, kjer za zdaj še ni ustrezne opreme. Ker je razširjeno sejo z vsemi prizadetimi sklicala krajevna organizacija Socialdemokratske stranke Ledavski dol, njen predsednik je Herman Kisilak, doma iz Serdice, sicer pa tudi občinski poslanec, se nehote vsiljuje misel, da ima celotna zadeva strankarski pridih in da se poskuša ta primer preveč spolitizirati. Zato smo se odločili, da o zadevi slišimo kaj več od »prizadetih«.

»Najpomembnejša sta potrpežljivost in dogovor!«

Dr. Marija Perič nas je prijazno sprejela v svoji utesnjeni ordinaciji na Cankovi. Od nje vemo, da sta rogašovska ambulanta in splošna ambulanta na Cankovi kot dve terenski enoti po organiziranosti zdravstvene službe spadali do oktobra letos pod enega zdravnika in skupno patronažno službo. »Po vložitvi moje vloge in vloge stomatologinje dr. Mirjane Petrović za najem novih prostorov v v Rogašovcih se je stanje bistveno spremenilo. Tako je ambulanta Rogašovci registrirana kot samostojna terenska enota. S tem je v celoti spremenjena . organizacija zdravstvene službe na Goričkem, saj se je razširila za eno samostojno organizacijsko enoto. Pred tem smo vsa leta zdravniki s Cankove in od tam pokrivali rogašovski teren in sicer po dvakrat tedensko. Zdaj bo novi zdravnik prevzel vse te obveznosti za vsak dan v tednu. Ker ima rogašovska krajevna skupnost, kamor sodijo tudi Pertoča, Nuskova, Sotina in Sv. Jurij, dovolj prebivalcev, se je lahko njihova ambulanta registrirala kot samostojna enota v okviru Zdravstvenega doma Murska Sobota.«

Seveda nas je najbolj zanimalo, kako se počuti po tej premestitvi. Dr. Peričeva nadaljuje: »Po mojem desetletnem strokovnem delu na terenu ima rogašovsko prebivalstvo določene zahteve, da bi ostala v obeh enotah, to je na Cankovi in v Rogašovcih. To je zdaj tehnično dejansko nemogoče, zato je prišlo do nekaterih ugovorov in preplaha. Ne glede na dosedanje podpise lahko ljudje izbirajo zdravnika. Ker gre za nov pristop k zdravniku na terenu, zadev ne moremo reševati na hitro, kot bi si morda nekateri želeli, ker so omejene finančne možnosti. Postavljanje nove stavbe zdravstvene postaje Rogašovci zahteva zelo veliko denarja, zato bo treba iti v finančna vlaganja zelo previdno. Še posebno, ker je treba zadovoljiti zahteve republiških inšpekcij, ministrstva za zdravstvo, strokovnih institucij, zdravniške zbornice in seveda mora biti odločitev, kdo bo prevzel samostojno delo, skupna in dobro pretehtana. Zato se nihče ne more počutiti prizadetega, niti jaz kot starejša zdravnica, ki sem tu delala 10 let, niti pacienti. Zame so najpomembnejši potrpežljivost, čas in skupni dogovor. Jaz sem pač pripravljena to enoto samostojno prevzeti. V ta namen sem predložila določeno uradno dokumentacijo skupaj z zobozdravnico zdravniški zbornici in ministrstvu za zdravstvo, toda končna odločitev mora biti njihova. Zavedati se je treba, da traja odgovornost takega zdravnika 24 ur dnevno za svoje bolnike. Navsezadnje bi bila to prva taka enota v okviru Zdravstvenega doma Murska Sobota.«

»Interesi kraja se ne upoštevajo«

Herman Kisilak, občinski poslanec in predsednik KO Socialdemokratske stranke iz Pertoče, pojasnjuje vso zadevo takole:»Če je bila dobra 10 let

HERMAN KISILAK

v nemogočih razmerah, je verjetno upravičena, da bi poslej delala v normalnih razmerah. Ni prav, da bi se sem «vlekel» nekdo, ko je vse narejeno. Poleg tega pa ni nihče nikogar nič vprašal. Vsi pravijo, da je za to kriv Gerič, on pa pravi, da mu je bilo vseeno. Pritisk name je bil velik in so me celo krivili, da sem proti njej, hoteli so protest, blokado ceste, da ne bi pustili novega zdravnika, in druge neumnosti so predlagali. Novi zdravnik pa seveda ni nič kriv. Navsezadnje gre za pravi odnos do Marije, ki je naša doktorica in smo jo klicali «naša Perička». Mnogi starejši ljudje so ji ves čas verjeli in se težko navadijo, da bi odšla drugam. Poleg tega pa vsa čast Miha liču, ki je vztrajal, da je zgrajena zdravstvena postaja v Rogašovcih. Po mojem gre za to, da bi Peričevi odvzeli njene bolnike in se ne bi mogla vrniti nazaj. Skupaj s podpredsednico občinske vlade Brigito Bavčar sva bila za koncesijo. Takrat pa se je med ljudmi razširilo mnenje, češ da bodo k njej lahko šli le tisti, ki bodo imeli denar. Tako so bili člani krajevnega sveta proti meni. Peričeva pa je ljudski človek, pride k hiši in se zna pogovoriti z ljudmi. Poleg tega pa psihološko in pomirjujoče deluje na ljudi, zato jo potrebujejo. Ne

DR. MARIJA PERIČ

pa da si nekdo po nekakšnem ključu izmisli, da sem pošlje novega zdravnika. Interesi kraja se ne upoštevajo. Lokalna vlada in svet KS še vedno nista sprevidela, da sta bila izvoljena od občanov, zato bi morali prisluhniti njihovi volji. Odločitev pa so prepustili Ignacu Geriču kot direktorju Zdravstvenega doma Murska Sobota. Ni prepozno za našo doktorico. Morda še v okviru zavoda ali pa drugače. Če bolniki ne bodo začeli hoditi k doktorju Neratu, bo mogoče dr. Gerič sprevidel, da ni bila storjena prava poteza.«

> **Nanjo smo se navadili!**
> **Anton Nemec** iz Nuskove: »Doktorica Peričeva je navajena na te ljudi in dobro pozna zadeve, poleg tega pa je soliden diagnostik. Po mojem bi morala ostati v zdravstveni postaji Rogašovci. Če se enkrat navadiš na človeka in on na tebe, ni prav, da tak človek odide.
> **Peter Gaber** iz Rogašovec pa pravi takole:«Jaz sem že deset let njen bolnik in sem z njo zadovoljen, Zato bi bil rad, če bi ostala v Rogašovcih. Zdaj pa pač potujem na Cankovo, kjer dela.»

Zgolj organizacijsko-strokovna premestitev

Ignac Gerič, dipl. psiholog, direktor Zdravstvenega doma Murska Sobota, zatrjuje, da ne ve, če za vso zadevo tiči kako ozadje. «Prav gotovo je, da ne gre za nič drugega, kot za uresničevanje organizacijske in strokovne sheme. Brez vsakega podtikanja in paranoidnosti je bila to nuja, ker je kadrovska zasedba zdravnikov na terenu zelo slaba. Za tisti predel, kjer so Rogašovci, Grad in Cankova, bi po številu prebivalstva potrebovali pet zdrav-

IGNAC GERIČ

nikov, doslej pa sta delala le dva. Tudi h Gradu smo dali zdravnika za pomoč, zamenjava je narejena v Gornjih Petrovcih in okrepili smo zdravniško službo v Prosenjakovcih. Sicer pa možnost proste izbire zdravnika obstaja in npr. ljudje iz Murske Sobote obiskujejo svojega zdravnika zunaj mesta ali obratno. Če bi bila dr. Peričeva razporejena v Rogašovce, tudi tako bi se lahko dogovorili, bi enak problem nastal na Cankovi. Jasno je, da organizacija narekuje svoje, ljudje pa se za zdravnika odločajo prostovoljno. Vsaj eno leto naj bi bil zdravnik tam, kamor je raz-

PETER GABER

porejen, kajti tudi izbira zdravnika velja eno leto. Če kdo ostane dlje časa, je to stvar individualnega reševanja. Jasno pa je, da ni velikega zanimanja za delo na terenu. Tudi primer Peričeve, ki se vozi na delo iz Murske Sobote, ni optimalno rešen. Ni pa druge rešitve, ker ni pripravljenosti zdravnikov, da bi odšli na delovno mesto zunaj Murske Sobote in tam tudi ostali. Po drugi strani je problem v Sloveniji, da so zasebni zdravniki najeli prostore ali dobili koncesijo za delovni čas od 7. do 15. ure, popoldne,

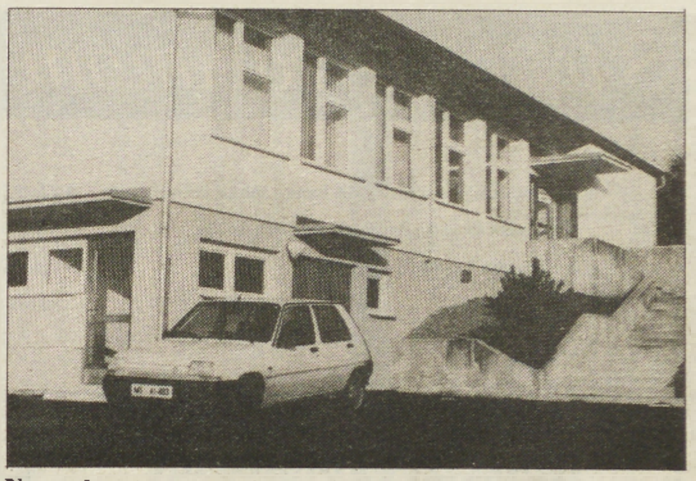

Nova zdravstvena postaja Rogašovci sameva.

ob praznikih, nedeljah in nočeh pa so zadeve prepustili javni zdravstveni službi, to pa ni v skladu z institucijo družinskega zdravnika.»

Sicer pa je glede najemanja prostorov v novozgrajeni Zdravstveni postaji Rogašovci še vse odprto, saj priprave potekajo in bo možen razpis. «Osebno nimam nobenih zadržkov glede tega, da bi lahko dr. Peričeva prevzela te prostore za zasebno zdravniško službo. Je pa vprašanje pogojev, kako te prostore prodati.

ANTON NEMEC

Gre za velike težave s privatizacijo, pogoji za najem in stroški, kajti potrebnih bo okrog 9.5 milijona tolarjev za nakup opreme. To zaenkrat še ni prišlo na dnevni red, kajti pripravljamo izhodišča. Mi pa moramo sproti reševati zdravstveno službo. Dejstvo je, da Zdravstveni dom Murska Sobota nima denarja za naložbe, kaj šele za drago opremo. Če kmalu ne bo prišlo do najetja prostorov nove rogašovske zdravstvene postaje, ki je bila predana namenu ob občinskem prazniku, še zdaj pa ni opravljen tehnični prevzem, bomo primorani, da opremo, ki je v starih prostorih zdravstvene postaje, premestimo v novo zgradbo. Zdravnik dobi koncesijo od občinskega izvršnega sveta, na kar mi ne moremo vplivati,» pojasnjuje Ignac Gerič.

Govorice so stresle...

Upajmo le, da se bo vsa zadeva čimprej uredila v obojestransko zadovoljstvo, saj bo na ta način najlaže utišati govorice z ulice, ki niso v prid zdravstvu v tem delu soboške občine. To je navsezadnje pokazala tudi sobotna razširjena seja krajevnega odbora Socialdemokratske stranke Ledavski dol v vaško-gasilskem domu na Pertoči. Med drugim je predsednik sveta KS **Marjan Gider** vso zadevo označil za strankarsko spolitizirano, ki samo vznemirja in bega ljudi, pri čemer pa se ne nameravajo spuščati v strokovne odločitve. Poleg tega naj bi bila zakonodaja na tem področju nedorečena. Ko je izzval dr. Peričevo, češ da ne bo zmogla vsega dela, mu je ta odvrnila, da ima veliko podpisov občanov in največjo klientelo, pacienti pa se bodo morali z novim letom znova odločati o svojem zdravniku. Kljub vsem pomislekom pa se je **Herman Kisilak** zavzel, da bi še naprej zbirali podpise za dr. Peričevo in se v ožjem sestavu srečali z **Ignacem Geričem**, ki se tokratnega sestanka ni udeležil. Medtem smo slišali, da primer dr. Peričeve ni osamljen in da lahko pričakujemo še podobne težave glede novega razporejanja zdravnikov na terenu.

MILAN JERŠE

Beltinka®

pletenine iz kolekcije Rašica
pletenine iz izvoza
perilo BENETTON

V DECEMBRU
Ob nakupu nad 30.000 SIT možnost plačila na 6 čekov.

vsak dan od 8. do 18. ure
v soboto od 8. do 12. ure

PRIPOROČA SE – TRGOVINA BELTINKA!

KEOR KEOR

SPECIALIZIRANA TRGOVINA Z ITALIJANSKO KERAMIKO

vam v sodelovanju s priznanimi italijanskimi proizvajalci v svojih razstavno-prodajnih salonih ponuja

- stenske in talne keramične ploščce
- armature
- zaščitno-okrasne letve za keramiko
- tuš kabine
- specializirana trgovina z orodjem in stroji za polaganje ploščic

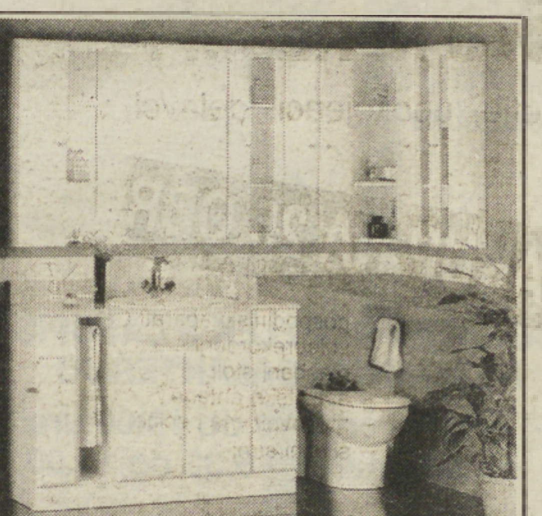

- sanitarno keramiko
- orodja in stroje za polaganje ploščic

VAŠEGA OBISKA BOMO VESELI V RAZSTAVNO-PRODAJNEM SALONU

PE BELTINCI
Štefana Kovača 21
tel. telefaks: 069 42 202

MARIBOR, Židovska ul. 12
tel.: 062 224 312

KEOR

MARIBOR, Zrkovska c. 52, tel./faks: 062/514-485

S tekočim računom SKB banke... ...še dodatne ugodnosti!

Če imate tekoči račun v SKB banki, lahko poleg limita izkoristite še vrsto dodatnih storitev, kot so:

- uporaba bančnih avtomatov
- Zlati čeki - za plačevanje do vrednosti 100.000,00 SIT
- uporaba bankotela - telefonsko posredovanje informacij o stanju na vašem bančnem računu
- Eurocard
- kartico PETROL

SKB banka d.d. je generalni pokrovitelj slovenskih olimpijskih reprezentanc

SKB BANKA D.D.

Dodatno informativno gradivo SKB banke d.d. želim prejeti na naslov

Ime in priimek:

Naslov

Telefon:

Kupon pošljite na naslov: SKB banka, Ajdovščina 4, 61000 Ljubljana

(ali po faksu: 061/1313-227)

HVALEŽNA POKROVKA

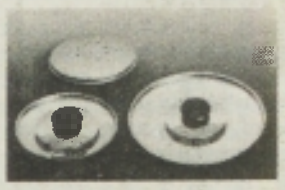

Veselo presenečenje za vse, ki radi kuhamo - hvaležna pokrovka. Kako? boste rekli. Tako, da loči paro in tekočino. Skozi odprtine na dnu pokrova izhaja para, ki se utekočinja pod zgornjim pokrovom ter se skozi odprtine vrača nazaj v posodo. S tem omogoča, da se toplota s paro ne izgublja v ozračje, ampak se vrača in tako občutno skrajša čas kuhanja ali pečenja. Pečica - friteza hkrati, torej. Uporabljali jo boste, kolikor dolgo boste kuhali, in to pri vseh tipih posode, do premera 21 oziroma 29 cm. Mala pokrovka 4.900 SIT, velika pokrovka 5.900 SIT. Vse informacije: Marko Sušnik, C. Dolomitskega odreda 31, Ljubljana, telefon (061) 263-795.

MALA + VELIKA + ČISTILO = 9.900 SIT

SGP POMGRAD ABI d.o.o.

SGP POMGRAD – ABI Lipovci, d.o.o.

TRGOVINA

tel. 42 474, 42 403

Največja izbira betonske galanterije v Pomurju: **betonske cevi od ∅ 12,5 do ∅ 150, betonska opeka, goveje in svinjske rešetke, škarpniki, betonski tlakovci...**

Ponujamo pa tudi ves gradbeni material ter termo- in hidroizolacijo.

Posebno ugodne možnosti plačila.

KOMPAS MTS

KOMPAS MEJNI TURISTIČNI SERVIS, d.d.
LJUBLJANA, PRAŽAKOVA 4
objavlja prosto delovno mesto

VODJE ŠPEDICIJE V BTC-ju MURSKA SOBOTA

Pogoji:
- končana V. stopnja ekonomske ali splošne smeri
- 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
- znanje dveh tujih jezikov (obvezno nemškega)
- vozniško dovoljenje B-kategorije

Izbrani kandidat bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov v 8 dneh po objavi.

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Obvestilo avtorjem razpisa
IŠČEMO NOVI ZAŠČITNI ZNAK

V Vestniku št. 8 z dne 21. februarja 1993 je LB-Pomurska banka, d.d., razpisala natečaj za zaščitni znak LB-Pomurske banke, d.d..
Na razpis se je odzvalo 44 avtorjev, ki so poslali 187 predlogov.
Interna komisija, ki je izbirala predloge za razširjeno komisijo (z zunanjimi sodelavci), je po temeljiti presoji ocenila, da nobeden od poslanih predlogov ni ustrezal željam razpisovalca.
LB-Pomurska banka, d.d., se vsem avtorjem, ki so vložili trud in znanje v izdelavo predlogov zaščitnega znaka, iskreno zahvaljuje.
Avtorji, ki želijo, da jim banka vrne predloge zaščitnega znaka, naj to sporočijo.

tel. 069 22403

V LENDAVI, na imenitni lokaciji ob vstopu v novo trgovsko in poslovno središče mesta, Vam v prenovljenem objektu nudimo možnost nakupa prostorov za različne dejavnosti.

Informacije: **B.I.K.** d.o.o. inženiring, nepremičnine, gradbena operativa
Kardoševa 1, M. Sobota, tel. 069 21 049.

Novo na tržnici v Murski Soboti:

SALOMON

– trgovina na drobno (za pošto)

- velika izbira igrač po najugodnejših cenah
- šolske potrebščine
- pisarniški material
- kozmetika

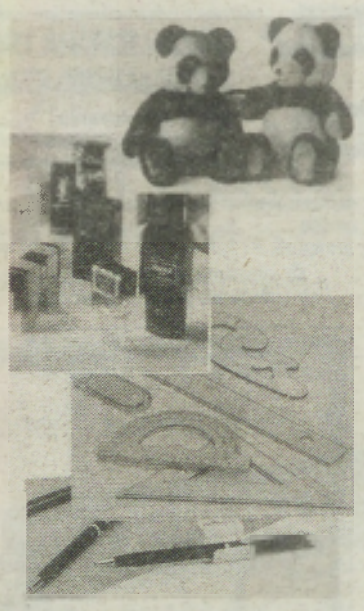

OBOGATEN ODDELEK S ČASOPISI, REVIJAMI IN GALANTERIJO

– odprto od 5.30 do 19.00 ure
– ob sobotah od 6.30 do 13.00.

Telefon: 21 186

NARAVNI BIOLOŠKI DODATKI

PIONEER BRAND · PRODUCTS

Probiotiki PROBIOS so naravni biološki dodatki, sestavljeni iz štirih posebej odbranih vrst bakterij, ki poleg drugih blagodejnih učinkov močno stabilizirajo naravno črevesno floro predvsem pri mladih živalih.

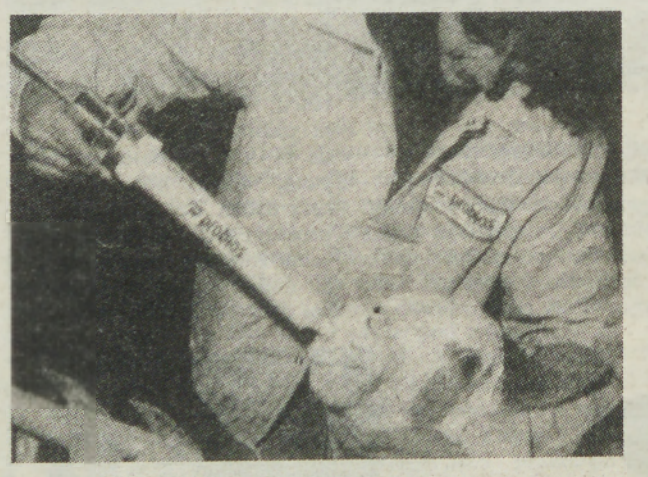

probios MLEČNOKISLINSKI BAKTERIJI

Izdelki PROBIOS:
- zmanjšujejo izgube v reji,
- izboljšujejo dnevne priraste tudi do 7%,
- naglo delujejo pri vseh stresnih stanjih in
- precej zmanjšujejo potrebo uporabe antibiotikov v reji.

Izdelki PROBIOS so posebej pripravljeni za vrsto domačih živali:
pitovno in mlečno govedo, prašiče, ovce in koze, konje, perutnino in male živali (pse in mačke).

AgroHit

Slivniška 7, 62312 Orehova vas 7, tel.: 062/605/464, telefaks 062/605/232

KOVINOPLASTIKA
Pavlinjek ing. Stefan, ing. Irena
MURSKA SOBOTA, TEMLINOVA 4, TELEFON 069 32-174, 21-903
Režemo in vgrajujemo pleksi stekla za traktorske kabine.

MERCATOR – UNIVERZAL, LENDAVA, d.o.o.
Partizanska 22, 69220 LENDAVA
razpisuje
JAVNO DRAŽBO
za prodajo vozila

ZASTAVA 101 T POLI, leto izdelave 1986, prevoženih 94000 km, s preteČeno registracijo, v zelo dobrem stanju.
Izklicna cena je 260.000,00 SIT
Javna dražba bo v torek, 30. 11. 1993, ob 12. uri na dvorišču sedeža podjetja, Partizanska 22, Lendava.
Ogled je možen na dan dražbe od 11. do 12. ure.
Interesenti morajo pred dražbo položiti pri blagajni podjetja 10% varščino. Plačana varščina se kupcu všteje v kupnino, drugim udeležencem pa vrne.
Prodaja bo po načelu videno – kupljeno, zato reklamacij ni.
Kupec je dolžan plačati kupnino s pripadajočim prometnim davkom v treh dneh po nakupu.

MATERINSKI DOM

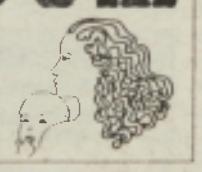

PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!

Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, štev. 50101-603-43533
HVALA!

televizijski spored od 26. novembra do 2. decembra

26 NOVEMBER PETEK

TV SLOVENIJA 1

10.00 Ebba in Didrik – 10.30 Učna doba Duddyja Kravitza, kanadski film – 12.30 Že veste – 13.15 Portret Federica Fellinija – 14.35 Beli šejk, italijanski film – 16.10 Osmi dan – 17.00 Dnevnik – 17.10 Tok tok – 18.00 Studio Koper – 18.45 ABC, tv-igra – 19.30 Dnevnik – 20.10 Forum – 20.30 Misery, ameriški film – 22.20 Dnevnik – 22.50 Sova: Vlak obilja pelje na vzhod, angl. nadaljevanka; Ubij me nežno, slovenski film

Drugi program
16.35 Počitnice na ledu – 17.35 Sova – 18.45 Učite se z nami – 19.30 Dnevnik – 20.05 Znanost – 20.30 Večerni gost – 21.30 Pinchas Zukerman v Ljubljani – 22.25 Portret Joseja Carrerasa

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.35 Bettyjina družba, otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Joshuinovo srce, ameriški film – 14.35 Monoplus – 15.30 Informativna oddaja – 16.00 Poročila – 16.30 Satelitski program – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Zabavnoglasbena oddaja – 21.05 Talk šov – 22.05 Dokumentarna oddaja – 22.50 Slika na sliko – 23.55 Spirale, francoski film

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev šov – 9.30 Znanstvena oddaja – 10.00 Mladinska reportaža – 10.30 Dnevi vina in vrtnic – 12.00 Raj za živali – 12.15 Reportaže iz Avstrije – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Čudovita leta – 14.00 Tapper John – 14.45 Jutrišnji mojstri – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Blagoslovljen par – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Derrick – 21.15 Pogledi s strani – 21.25 Queen, družinska saga v treh delih – 23.25 Čas v sliki – 22.30 Kid Galahad, film – 1.10 Miami Vice.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 10.30 Dallas, 153. Žmagovalec – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in poročila – 12.07 Ponovitve: Usode, Španščina – 15.20 Novi Reflektor – 16.00 Dnevnik – 16.10 Madžarska pusta, 4. del – 16.30 Daj priložnost! – 17.00 Za upokojence – 17.30 Teka – 17.40 Okno s prilogo – 18.59 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.20 Dallas, pon. – 21.15 Panorama, svetovna politika – 22.20 Resna glasba – 23.05 Pasijonska igra, Godardov film – 0.30 Dnevniki.

2. program
14.15 Videostrani – 14.25 Alpe-Jadran-Donava – 14.45 Šole čez lužo – 15.45 Za otroke – 16.15 Svetovna zgodovina – 17.05 Lahko bi bil zaščiten – 17.15 Pomagač, magazin za prizadete ljudi – 17.45 Tiplista – 18.00 Regionalni dnevniki – 18.13 Glasba – 18.35 Idealna družina, kviz – 19.35 Kolesa in koraki, serija – 20.25 Balet – 20.35 Poljudnoznanstveni program – 20.55 30-letnica ansambla Studio 11 – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 24 ur – 22.50 Ž. rokomet, Madžarska – Poljska, posnetek s SP.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 227, nanizanka – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Družinske vezi – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Narodna glasba – 21.15 Pri gostilničarju Stanglu – 21.45 Pod eno odejo – 22.15 Kako, prosim? – 23.15 Gottschalk, nato poročila – 0.00 Joy, ura in pol divjega veselja, erotični film – 1.55 Moški magazin.

27 NOVEMBER SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

8.00 Otroški program – 8.30 Otroci širnega sveta – 8.55 Klub klobuk – 9.45 Tok tok – 10.35 Zgodbe iz školjke – 11.25 Kot čolni na suhem, francoski film – 13.00 Poročila – 13.05 Tednik – 13.45 Večerni gost – 15.05 Misery, ameriški film – 17.00 Dnevnik – 17.10 Terra X, nemška serija – 18.00 Studio Ljubljana – 19.00 Risanka – 19.10 Žrebanje 3x3 – 19.30 Dnevnik – 20.10 Utrip – 20.30 Ona + on – 21.30 Domače obrti na Slovenskem – 22.05 Dnevnik – 22.40 Sova: Želite, milord?, angl. nanizanka; Policaj, ameriški film

Drugi program
9.55 Veleslalom (ž), 1. tek – 11.00 Človek in glasba – 11.55 Sova – 12.55 Veleslalom (ž), 2. tek – 13.55 Vitezi okrogle mize, angleški film – 15.45 Baročni duet – 17.05 Košarka, NBA liga – 18.00 Veleslalom (m), 1. tek – 18.45 Vodne pustolovščine, angl. serija – 19.30 Dnevnik – 20.10 Udobna vožnja, angl. nadaljevanka – 21.05 Veliki zločini in prozesi – 21.35 Poglej in zadeni – 22.40 Veleslalom (m), 2. tek, posnetek

HTV 1

8.55 Poročila – 9.00 Dobro jutro – 10.30 Poročila – 10.35 Risanke – 11.00 Otroška oddaja – 12.00 Poročila – 12.05 Festival, Čajkovski – 13.05 Prizma – 13.50 Poročila – 13.55 Mala princesa, ameriški film – 15.30 Hišni ljubljenci – 16.00 Mladi Indiana Jones, serijski film – 17.00 Poročila – 17.05 Potovanje v Vaijak, dramska serija – 18.00 Televizija o televiziji – 18.30 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Film-video-film – 21.00 Ples v temi, britanski film – 22.35 Športna sobota – 22.55 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Ljudje iz St. Benedikta – 10.15 Evropski turizem – 10.30 Topkapi, komedija – 12.30 Halo, Avstrija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Komedija – 14.40 Pogledi s strani – 15.10 Pokliče usmerjanje – 15.30 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Mladinski magazin – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Avstrija v sliki – 18.30 Blagoslovljen par – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Derrick – 21.15 Pogledi s strani – 21.25 Queen, družinska saga v treh delih – 23.25 Čas v sliki – 22.30 Kid Galahad, film – 1.10 Miami Vice.

TV MADŽARSKA

6.23 Jutranji program – 8.15 Verski program – 8.23 Vklopi, za otroke – 11.30 Sosedje, pon. – 12.00 Zvon – 12.05 Sezamova ulica, za otroke – 13.05 Joga, pon. – 13.23 Beatles: Help – 13.30 Panorama – 14.30 Za mlade matere – 15.00 Pokrajine... – 15.30 Brodolomci, Disnejev film – 17.10 Bosi – 17.40 Koliko je toliko? – 18.40 Kolo sreče – 19.12 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.25 Parabola, zunanja politika – 21.00 Ostati živ, amer. glasbeni film – 22.45 Stalin, 1. del amer. film – 0.40 Dnevnik.

2. program
6.41 Lutke – 7.00 Sončnica – 8.00 Rome – 8.25 Narodnostne oddaje – 11.00 Kotarka, Körmend – Postojna – 13.00 Ponovitve: Familija, Telexpo '9(– 13.55 Pop-rock – 14.20 Varstvo živali – 14.45 Vera in kultura – 15.15 Veliki zorni kot – 16.05 Avto-moto – 16.30 Bar Nostalgija – 17.00 Zaščita potrošnika – 17.29 Za otroke – 18.01 Novi Lassie, serija – 18.35 Filmske novosti – 19.10 Modre novice – 19.30 Nepričakovano potovanje, serija – 20.20 Resna glasba – 21.05 Družabna igra – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 Molière, angleški film.

RTL

6.00 Različne mladinske nadaljevanke – 12.15 Hary in Hendersonovi – 12.45 Nora bila – 13.10 Princ iz Bel Aira – 13.45 Major Dad – 14.45 Knight Rider – 15.45 Ekipa A – 16.45 21. Jump Street – 17.45 Vilavje – 18.45 Poročila – 19.15 Beverly Hills – 20.15 Gledališka predstava – 22.00 Morilski krokodil, film – 23.35 RTL v soboto ponoči – 0.50 Moški magazin – 1.20 Rožnata nanizanka – 1.30 Saharski projekt, film.

28 NOVEMBER NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

8.45 Živ žav – 9.35 Hov!, angl. nadaljevanka – 10.00 Sezamova ulica – 11.00 Pesmice za Barbaro – 11.30 Obzorja duha – 12.00 Kmetijska oddaja – 12.30 Vodne pustolovščine – 13.00 Poročila – 13.35 Debeluška, kanadski film – 15.05 Elitne bojne enote – 15.55 Edward VII., angl. nadaljevanka – 17.00 Dnevnik – 17.10 Po domače – 19.00 Risanke – 19.10 Slovenski loto – 19.30 Dnevnik – 20.10 Zrcalo tedna – 20.30 Klic dobrote – 21.30 S Petrom Ustinom okoli sveta – 22.00 Dnevnik – 22.20 Sova: Mojster in Margareta, poljska nadaljevanka; Vlak obilja pelje na vzhod, angl. nadaljevanka

Drugi program
11.00 Poglej in zadeni – 14.20 Škorpijonov obroč, avstral. nadaljevanka – 15.10 Ona + on – 16.10 Športna nedelja – 19.30 Dnevnik – 20.05 Slovenski magazin – 20.35 Maska, ameriški film – 22.30 Športni pregled – 23.15 Odprto dvoransko prvenstvo v tenisu, posnetek iz Rogaške Slatine – 0.00 Slalom (m), posnetek

HTV 1

8.55 Poročila – 9.00 Malavizija – 10.00 Poročila – 10.05 Prenos maše – 11.30 Otroška oddaja – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 12.55 Narodna glasba – 13.25 Mir in dobrota – 14.00 Poročila – 14.05 Risanke – 15.15 Opera Box – 15.45 Poročila – 15.50 Ko bom zaljubljen, ameriški film – 17.20 Družinski zabavnik – 18.50 Risanke – 19.30 Dnevnik – 20.15 Sedma noč – 21.40 Odletel bom, serijski film – 22.35 Šport – 22.50 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Pozor, kultura – 9.30 Novosti v avstrijski filmski proizvodnji – 10.15 Tjulenji, ponovitev – 11.00 Tiskovna konferenca – 12.00 Tednik – 12.30 Orientacija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Zlata dekleta, ponovitev – 13.35 Buona sera, gospod Campbell, film – 15.25 Voda, ogenj, zrak in zemlja – 15.30 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Srečni Lukec – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Levji brlog – 21.15 Sam o sebi – 22.30 Vizije – 22.35 Kantina – 0.15 Izzvenevanje.

TV MADŽARSKA

6.45 Vaška TV – 7.30 Risanka – 7.55 Biblijsko sporočilo – 8.05 Za mladino – 8.30 Nedeljski magazin – 11.00 Grškokatoliško bogoslužje – 12.10 TV-magister – 13.45 Igra Déki Lakatos Sándor – 14.03 Moja knjiga o dežnigu – 14.25 Adventske sveče – 14.40 Telešport – 16.20 Ortodoksni verski program – 16.45 Disney: Chip'N Dale, Polly, Račje zgodbe – 18.30 Kolo sreče – 19.00 Teden – 20.00 Dnevnik – 20.20 Muhasti letni čas, zabavni magazin – 21.15 Stalin, 2. del amer. film – 22.45 Umetniki naivci iz Erdelja.

2. program
7.37 Podjetnik Frici – 8.02 Julijina šola – 8.35 Dijaški video – 9.05 Za otroke – 10.00 Kánon bogoslužja – 10.30 Poljudnoznanstveni filmi – 11.50 Dokler zvonijo – 12.00 Usode – 12.40 Za kmetovalce – 13.15 Pošasti, ki jih ne razumemo – 14.00 Madžarska danes – 14.40 Operne arije – 15.40 Pravljičarji – 16.30 Collegium Musicum – 17.05 Odškodnina – 17.35 Delta – 18.00 Regionalni program – 18.40 Za otroke – 19.00 Familija, serija – 19.36 Dédé, franc. film – 20.55 Žoranov koncert – 21.45 Telešport – 22.50 Veliki dnevi našega stoletja.

RTL

6.00 Različne mladinske nadaljevanke – 11.00 Nazaj v preteklost – 12.00 Tropska vročina – 13.00 Nogometni magazin – 13.30 Moj oče je vesoljec – 14.30 En mož, ena beseda, mladinski film – 17.00 Dva misijonarja, komedija – 18.45 Poročila – 19.10 Halo! – 20.15 Z Nikole same težave, film – 22.00 Spieglov tv-magazin – 22.45 Prime Time – Pozna izdaja – 23.05 Raj – 23.40 Playboy Late Night – 0.10 Kanal 4 – 1.50 Družinske vezi – 2.20 Kdo je tukaj šef?

29 NOVEMBER PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

10.55 Vrnitev antilope – 11.15 Znanost – 11.45 Učite se z nami – 12.15 Terra X, nemška serija – 13.00 Poročila – 13.05 Slovenski magazin – 13.35 Športni pregled – 16.20 Dober dan, Koroška – 17.00 Dnevnik – 17.10 Radovedni Taček – 17.25 Risani film – 18.00 Studio Maribor – 18.45 Pari, tv-igra – 19.30 Dnevnik – 20.10 Svet na zaslonu – 20.55 Omizje – 22.15 Dnevnik – 22.40 Sova: Ljubezen na prvi pogled, amer. nanizanka; Vlak obilja pelje na vzhod, angl. nadaljevanka

Drugi program
13.40 Forum, Mernik, Zrcalo tedna – 14.40 Klic dobrote – 15.40 Obzorja duha – 16.10 Sova – 18.50 4 x 4 – 19.30 Dnevnik – 20.05 Sedma steza – 20.25 Potovanje okrog mojega očeta, angleška drama – 21.45 R + R – 22.15 Studio City – 23.15 Brane Rončel izza odra

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.35 Otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Al Capone, ameriški film – 14.40 Monofon – 15.30 Učimo se o Hrvaški – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Ta leta – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Dramska serija – 21.00 Hrvaška in svet – 21.45 Športna oddaja – 22.45 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev šov – 9.30 Jour Fixe – 10.30 Komedija – 12.00 Glasbena skrinja – 12.15 Šiling – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Sporna vprašanja – 13.35 Čudovita leta – 14.00 Trapper John – 14.45 Evropski turizem – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Blagoslovljen par – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Sportna arena – 21.15 Pogledi s strani – 21.25 Queen, 2. del filma – 22.55 Zadnja izmena, film – 0.25 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Disney: Chip'N Dale, Polly, Račje zgodbe, pon. – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in poročila – 12.07 Opoldanski posli – 16.00 Dnevnik – 16.10 Podoben psu – 16.25 Oblast in strast, avstralska serija – 17.15 Koledar 1993, poljudnoznanstveni magazin – 17.55 Simboli, raca – 18.00 Vklopi, za otroke – 18.35 Kolo sreče – 19.07 Pravljica – 19.17 O veri za otroke – 19.30 Dnevnik – 20.05 Columbo, kriminalka – 21.25 Milan Füst: Sirote, tv-igra – 22.55 24 ur – 23.20 Dnevniki.

2. program
14.00 Videostrani – 14.05 Teden, pon. – 15.00 Zasedanje parlamenta, prenos – 17.00 Napoved programa – 17.05 Za otroke – 17.30 Svet knjige – 18.00 Regionalni dnevniki – 18.20 Narodopisna zakladnica – 18.25 Medicina, zdravstvena tv-revija – 18.35 Zelena točka, rekreacijski šport – 19.05 Podjetnik Frici, 29. del – 19.30 Kick-box Full Contact, posnetek s SP v Budimpešti – 21.20 Risanka – 21.25 Naši stiki – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 Filmski klub, Vznak vrženi kamen, madžarski čb film.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Vroča nagrada – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Prijazna družina – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Kolegi, kolegi – 21.15 Mestna klinika – 22.45 Vroči stol – 23.30 Šov Dietha Krebsa – 0.05 Berlin Break – 1.15 Družinske vezi.

30 NOVEMBER TOREK

TV SLOVENIJA 1

9.30 Otroški program – 10.40 4 x 4 – 11.10 R + R – 11.40 Potovanje okrog mojega očeta, angleška drama – 13.00 Poročila – 14.05 Sobotna noč – 16.05 Sedma steza – 16.25 Mostovi – 17.00 Dnevnik – 17.10 Lonček, kuhaj! – 17.25 Hov!, angl. nanizanka – 18.00 Studio Koper – 18.45 Pari, tv-igra – 19.30 Dnevnik – 20.10 Žarišče – 20.35 Euromusica 93 – 21.30 Osmi dan – 22.15 Dnevnik – 22.50 Sova: Medvedja usluga, angl. nanizanka; Vlak obilja pelje na vzhod, angl. nadaljevanka

Drugi program
16.15 Svet na zaslonu – 16.55 Kmetijska oddaja – 17.25 Sova – 18.45 Da ne bi bolelo – 19.30 Dnevnik – 20.05 Po vojni, angl. nadaljevanka – 21.00 Pro et contra – 22.00 Videošpon – 22.55 Svet poroča

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.35 Otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Burna dvajseta leta, ameriški film – 14.45 Monofon – 15.30 Učimo se o Hrvaški – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Obnova Hrvaške – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Dokumentarna oddaja – 21.00 V velikem planu – 22.30 Glasbena oddaja – 23.15 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev šov – 9.30 Klub za starejše – 10.15 Panoptikum – 10.30 Pes iz Baskervilla, grozljivka – 11.50 Ceste sveta: Barcelonska Las Ramblas – 12.05 Športna arena – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Čudovita leta – 14.00 Trapper John – 14.45 Jutrišnji mojstri – 15.00 Otroški spored – 17.00 Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Blagoslovljen par – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Univerzum – 21.00 Svet številk – 21.07 Pogledi s strani – 21.20 Nelastno odgovornost – 22.10 Film – 23.45 Čas v sliki – 23.50 Močnejši kot pamet, melodrama.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera, evropska serija – 10.30 Moselbrutka zgodba – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in poročila – 12.07 Za šole – 16.00 Dnevnik – 16.10 Televideo '93 – 16.15 Risanka – 16.25 Oblast in strast, serija – 17.15 Matere, zgodbe Judite Csurgay – 17.40 Za boljši jezik – 17.50 Vklopi, za otroke – 18.25 Živalski svet – 18.50 Katoliška kronika – 19.07 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.25 Dediščina Guldenburgov, zadnji del – 21.15 Gospodarski magazin – 22.30 Meje znanosti – 22.50 Čar športa, vrnes ž. rokomet – 24.00 Dnevniki

2. program
10.00 Zasedanje parlamenta, prenos – 16.00 Napoved programa, vreme – 16.05 Koliko je vreden podeželan? – 16.20 Zemlja na posodo – 16.40 Za otroke – 17.10 Nemščina za začetnike – 17.25 Mena, magazin za starejše ljudi – 18.00 Regionalni dnevniki – 18.15 Znanost in tehnika – 18.35 Madžarska v sedanjem času – 19.32 Srečna družina, zadnji del – 20.30 Studio '93, kulturni tv-tednik – 21.25 Vse ali nič, kviz – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 Radiofonija

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 227, nanizanka – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Družinske vezi – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Columbo: Umor z levo roko, strijelka – 21.45 Quincy: Avto bomba – 22.45 Šov Dirka Bacha – 23.15 Gottschalk, nato poročila – 0.00 Zakon in red – 1.00 Družinske vezi.

1 DECEMBER SREDA

TV SLOVENIJA 1

10.00 Otroški program – 10.35 Videošpon – 11.30 Da ne bi bolelo – 12.00 Veliki zločini in procesi – 12.30 S Petrom Ustinovim okoli sveta – 13.00 Poročila – 14.20 Pro et cenotra – 15.20 Po vojni, angl. nadaljevanka – 16.15 Svet poroča – 17.00 Dnevnik – 17.10 Klub klobuk – 18.00 Studio Ljubljana – 18.45 Pari, tv-igra – 19.30 Dnevnik – 20.10 Žarišče – 20.35 Film tedna: Na drugi strani, grški film – 22.20 Dnevnik – 22.45 Sova: Burleske; Odvetniki, angl. nadaljevanka

Drugi program
15.15 Euromusica 93 – 16.05 Omizje – 17.20 Sova – 18.45 Analitična mehanika – 19.30 Dnevnik – 20.05 Športna sreda – 22.00 Oči kritike

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 11.35 Otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Sovražnik države, ameriški film – 14.20 Monofon – 15.30 Učimo se o Hrvaški – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška serija – 16.30 Besede, besede – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.18 Loto – 19.30 Dnevnik – 20.10 Loto – 20.15 V iskanju izgubljenega časa – 21.00 Politični magazin – 21.45 Glasbena oddaja – 22.45 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev šov – 9.30 Tuji delavci v Nemčiji – 10.15 Znanstvena oddaja – 10.30 Film – 12.10 Reportaže iz tujine – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Čudovita leta – 14.00 Zdravnik Trapper John – 14.45 Sadovi zemlje – 15.00 Otroški spored – 15.50 Nahrbtnik, polni pustolovščin – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Me ženske – 18.30 Blagoslovljen par – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Ko goljava zacveti, film – 21.50 Pogledi s strani – 22.00 Mož z Eatom Placea, film – 22.45 Vrnitev iz Vietnama, film – 0.50 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Reviera, serija – 10.30 Vitezi neba, serija – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in poročila – 12.07 Dijaški slovar – 12.21 Pnevmatika – 12.36 Sotrpini – 12.51 Prirodno zdravilstvo – 16.00 Dnevnik – 16.10 Nacionalna zakladnica, Göcsej – 16.25 Oblast in strast, serija – 17.10 Telexo '96 – 17.35 Vklopi, za otroke – 18.15 Kviz za hostese – 19.00 Vprašanja kristjanov – 19.07 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.15 Malo mesto madžarska serija – 20.55 Miss Universe, Hungary '93 – 21.10 Svetovni dan boja proti aidsu – 22.15 Novi svet, zunanja politika – 23.00 24 ur – 23.25 Dnevniki

2. program
16.10 Videostrani, napoved programa, vreme – 16.20 Za otroke – 17.10 Viva La Musica – 17.20 Znanje, ključ prihodnosti – 18.00 Dnevniki in magazini regionalnih studiev – 18.54 Video plesna hiša – 19.05 Petrocelli, kriminalka – 19.55 Madžarska polpreteklost, nezakoniti socializem – 20.50 Smernica – 21.25 Vse ali nič, kviz – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 SP v rokometu za ženske, posnetek

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 227, nanizanka – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Družinske vezi – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Dva super tipa v Miamiju, kriminalka, nato poročila – 22.10 Sternov tv-magazin – 23.15 Gottschalk, nato poročila – 0.00 Aljaska.

2 DECEMBER ČETRTEK

TV SLOVENIJA 1

11.00 Zgodbe iz školjke – 12.00 Pesmice za Barbaro – 12.30 Analitična mehanika – 13.00 Poročila – 13.05 Po domače – 15.55 Oči kritike – 17.00 Dnevnik – 17.10 Živ žav – 18.00 Studio Maribor – 18.45 Pari, tv-igra – 19.30 Dnevnik – 20.10 Žarišče – 20.35 Neverjetne zgodbe – 21.35 Tednik – 22.20 Dnevnik – 23.00 Sova: Hiša naprodaj, amer. nanizanka; Odvetniki, angl. nadaljevanka

Drugi program
15.45 Na drugi strani, grški film – 17.25 Sova – 18.45 Že veste – 19.30 Dnevnik – 20.05 Elitne bojne enote – 21.00 Umetniški večer: Moderna umetnost

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.35 Otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Moč G. ameriški film – 14.30 Monofon – 15.30 Učimo se o Hrvaški – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Darovanje – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Politične stranke – 20.55 Znanost in mi – 21.40 Ekran brez okvira – 22.40 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev šov – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Avstrija v sliki – 10.30 Argumenti – 11.45 Čimo na belem – 12.15 Teleskop – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Me ženske – 13.35 Čudovita leta – 14.00 Trapper John – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Blagoslovljen par – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Hribovski zdravnik, začetek nadaljevanke – 21.05 Pogledi s strani – 21.25 Dempsey in Makepeace, kriminalna serija – 23.45 Čas v sliki – 23.50 Winchester '73, vestern.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera, serija – 10.30 Skrivnostni svet Atlantskega oceana – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in poročila – 12.07 Opoldanski posli – 16.30 Izložba, magazin, vmes ob 16.00 Poročila – 16.25 Telešport – 17.00 Mesečina (Moonlighting), kriminalka – 17.55 Vklopi, za otroke – 18.25 Telefonska igra – 18.50 Serija o psih – 19.00 Otroški kotiček – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.15 Podeželske zgodbe, Öregbenény – 20.50 Bodite eno uro z menoj, T. Vitray – 21.55 Resna glasba – 22.25 24 ur – 22.50 Leteči cirkus Montyja Pythona, zabavna serija – 23.25 Dnevniki

2. program
16.00 Videostrani, napoved programa, vreme – 16.10 Dusty, avstralska serija – 16.36 Za otroke – 17.10 Nemščina za začetnike – 17.25 Otroci sladkorni bolniki – 18.00 Regionalni dnevniki – 18.15 Resna glasba – 18.30 Pomagaj si sam, serija – 19.00 Študentski forum – 19.20 Nepopolni, serija – 19.40 Erotični madrigali – 20.30 Šole čez lužo: Hebron Aacademy – 21.25 Vse ali nič, kviz – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 Sestri, dokumentarni film

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 227, nanizanka – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Družinske vezi – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Klic v sili – 21.15 Ogenj na letu 1501 – 23.15 Gottschalk, nato poročila – 0.00 Zakon v Los Angelosu – 1.05 Družinske vezi – 1.45 Kdo je tukaj šef?

motorna vozila

Ford
S.O.S. Company
69000 MURSKA SOBOTA, Veščica 4e
telefon 069/23 507, fax: 23 507.
UGODNA PRODAJA NOVIH VOZIL FORD

ŠKODO FAVORIT, letnik 1991, prevoženih 23.000 km, prodam. Ključarovci 14, tel.: 87 651.
m9494

BMW 318, letnik 1978, na novo registriran, prodam za 3.200 DEM ter motor Kawasaki Z 1000, letnik 1984, za 3.200 DEM in varilni aparat CO2 prodam. Tel.: 48 635.
m1646

UGODNO prodamo ZASTAVO 101, letnik 89, cena 3.300 DEM, in HYUNDAI PONY 1,3 LS, letnik 90, prevoženih 9500 km, cena 11.500 DEM. Informacije Avtobusni promet, telefon 21 459 ali 32 885.
mfp

JUGO 55, letnik 1988, registriran do novembra 1994, prodam. Grager, Črnci 44 pri Apačah (peljite proti Lešanom).
m4291

ZASTAVO 101 confort, letnik 1981, garažirano, registrirano do novembra 1994, prodam. Tel.: 69 360.
m1595

JUGO 45 AX, letnik 1988, prodam. Križevci v Prekmurju 96, tel.: 54 114.
m1597

JUGO (101) 1,1 GX, po delih, prodam. Zenkovci 19, tel.: 49 319.
m1604

GOLF D, letnik 1986, karamboliran, in golf GT GTD, letnik 1988 – november, prodam. Tel.: 55 148.
m1606

GOLF J, starejši letnik, prodam. Miran Skubala, Iljaševci 4a.
m9493

ZASTAVO 101 SC, letnik 1980, registrirano do 18.6.1994, prodam. Vrbnjak, Bolehnečici 26, 69244 Videm ob Ščavnici.
m1613

VOLKSWAGEN 1200, generalno obnovljen, kovinsko zelene barve, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 24 669.
m1614

GOLF in nakladalnik Radoje Dakić prodam. Melinci 10.
m1632

FLORIDO 1,4, letnik 1991, prevoženih 25.000 km ugodno prodam. Rožno naselje 22 (prej Cankarjevo naselje), M. Sobota.
1644

AVTOKLEPARSKA RAVNALNA MIZA
(tel.: 0608/84-151)

cena: 4300 DEM

kmetijska mehanizacija

KROŽNE BRANE, 16 diskov, ter obračalnik za seno Panonija, malo rabljen, prodam. Tel.: 81 705.
m9495

TRAKTORJA Zetor 9545 in Zetor 7245 prodam. Naprodaj tudi elektromotor 5.5 KW, mešalec za gnojevko z elektromotorjem, tomos avtomatik in tomos CTX 80. Tel.: 65 073.
m4290

SAMONAKLADALKO Klaas K 26 m³, na 10 nožev, malo rabljeno, ugodno prodam. Tel.: 062 790 722.
mpp

TRAKTORJE LTZ–55 KS, nov tip, prodajamo za 10.900 DEM na 2 leti brez obresti. Lančič, Žihlava 9, tel.: 68 719.
m1583

MOTORNO GRED za ursus 360 prodam. Tel.: 57 168.
m1618

TRAKTOR Ursus C-360, star 6 let, registriran, prodam. Tibaut, Hotiza 141.
m1635

PLUG, 4–brazdni, samonosni, malo rabljen, prodam. Ignac Berden, Turnišče, Prvomajska 10, tel.: 72 047.
m1637

SATELITSKI SISTEMI
PACE, LASAT že od 409 DEM. Brezplačna montaža, tudi na posojilo. AMF, d.o.o., tel.: 70 021

posesti

33 AROV MEŠANEGA GOZDA prodam. Pečarovci 92, tel.: 51 317.
m1602

V POMURJU prodajamo, kupujemo, oddajamo, zamenjujemo, iščemo: hiše, stanovanja, počitniške hišice, posesti, gradbene parcele, vinograde, gozdove, poslovne in gostinske lokale... Velika izbira, ugodni pogoji plačila. Tel.: 32 322. DILL, d.o.o., Arhitekta Novaka 4 (stara kirurgija). M. Sobota.
mop

SATELITSKI KOMPLETI!
Montaža, prodaja, servis! Ugodno posojilo na 3, 7 in 13 obrokov. Informacije: (062) 731 443, vsak dan po 16. uri.

živali

ŠTIRI PEKINČANE – mladiče, stare 7 tednov, prodam. Tel.: 75 905.
mpp

KOKOŠI – MLADE NESNICE v začetku nesnosti prodaja KZ. Dostava na dom. Tel.: 82 401.
m9497

NOVOFUNDLANDCI, mladiči z rodovnikom, cepljeni, naprodaj. Tel.: 72 092.
m1596

MLADIČE – ŠKOTSKE OVČARJE (»lesije«), stare 8 tednov, prodam. Zelko, Tropovci, Kolesarska 83, tel.: 46 328.
m1617

KRAVO S TELETOM prodam. Gornji Petrovci 43a.
m1619

SVINJO ZA ZAKOL, težko 200 kg, in 40 kg svinjske masti prodam. Ivanovci 15, p. Fokovci.
m1624

MLADIČE – NEMŠKE OVČARJE prodam. Tel.: 24 975.
m1626

KRAVO S TELETOM prodam. Tel.: 51 273.
mpp

PUJSKE prodam. Krog, Trubarjeva 90, tel.: 23 924.
mmh

WHI, d.o.o., KOPER
Potrebujemo mlade, inteligentne in navdušene osebe za delo z ljudmi v turizmu. Priložnost za odličen zaslužek. Pogoji: urejenost, primerna obleka. Pridite v hotel Diana na pogovor danes ali jutri med 12. in 15. uro ter vprašajte za Roberta.

razno

KOMORO za peskanje, odsesovalno steno Kompresor, pištole za brizganje barv, stojala in drugo poceni prodam. Tel.: 81 705.
m9496

TERVOL, trdi, 4 in 5 cm, in balkonsko okno 100 x 210, balkonska vrata 120 x 180, znamke Izoplus, ugodno prodam. Tel.: 33 003.
m1631

ELEKTRIČNI BOJLER, 80 l, kombinirani, prodam. Dolnji Slaveči 17.
m1629

BARVNI TELEVIZOR ugodno prodam. Tel.: 24 903.
m1633

VITRINO, dolžine 2 m, za trgovino, 300 kg tehtnico, stružnico Prvomajska in poltovorni avto Mercedes 406 ugodno prodam. Tel.: 49 067.
m1639

PIANINO, dobro ohranjen, kupim. Tel.: 65 753.
m4289

NAJLEPŠE se zahvaljujem Ernestu Gombocu, šoferju AP iz Murske Sobote, ki mi je prijazno prinesel izgubljeno torbico na dom. Petra Hari
mtu

Želite prodati ali kupiti, najeti ali oddati v najem stanovanje, hišo, počitniško hišico, zemljišče, poslovni prostor, gostinski lokal, skladiščni prostor..?

Pri tem vam lahko pomagamo s celostno storitvijo, t.j. z informacijami o kupcih in prodajalcih, s cenitvijo nepremičnin, pripravo pogodbe...!

B.I.K., d.o.o., Kardoševa 1 M. Sobota, tel.: 069/ 21 049

FONTRADE d.o.o.
69000 Murska Sobota, Stanka Rozmana 17, Fax/tel.: 069/ 32-230
» PRODAJA « » MONTAŽA «
» SERVIS TELEFONSKIH NAPRAV «
NUDIMO VAM:
» BREZŽIČNE TELEFONE TEL. TAJNICE «
» TELEFONE TEL. CENTRALE «
» TELEFAXE POTROŠNI MATERIJAL «
delovni čas: 8.00 do 16.00 sobota - zaprto !
Panasonic

SAT SISTEMI
TRGOVINA IN SERVIS
TRAJBAR
40-099

TRAJNOŽARNO PEČ Emo prodam. M. Sobota, Mikloša Kuzmiča 28.
m1598

DOMAČI MED prodajam po 300 SIT/kg, če prinesete steklenice (od vložene zelenjave), pa po 250 SIT/kg. Milena Cigan, Odranci, Ribiška 8, tel.: 70 173.
m1603

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ 3.5 KW, rabljeno eno sezono, prodam. Tel.: 23 578.
m1605

GEM WX2 in WS2–II synthesizerja s profesionalno spremljavo zelo ugodno prodam, telefon: 53 149.
mnj

DVE MOŠKI USNJENI JAKNI, št. 48 in 50, dva ženska plašča št. 42, enojno posteljo z jogijem ter volno za strojno pletenje prodam. Tel.: 22 140.
m1609

PREKLIC – Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 101386 HKS Panonka M. Sobota, izdane na ime Vendel Balažic, Selo 134.
m1615

KUHINJSKE ELEMENTE, dolžine 3 m (štedilnik 2+2, pomivalno korito, elementi) prodam. Benčec, Finžgarjeva 14, M. Sobota.
m1628

USTROJENE KOŽE bizama prodam. Tel.: 81 327.
m9498

VEČJO AVTOPRIKOLICO prodam. Venčeslav Kuster, Šalinci 11, Križevci pri Ljutomeru.
m9489

KLAVIATURO KAWAI ugodno prodam. Tel.: 82 438.
m9488

delo

GOSPODINJO takoj zaposlita starejša zakonca. Hrana in stanovanje v hiši, drugo po dogovoru. Marija Horvat, Lormanje 18, 62230 Lenart, tel.: 062 721 081.
m1600

KVALIFICIRAN AVTOMEHANIK išče kakršnokoli zaposlitev. Štefan Filo, Selo 37.
m1601

PREDSTAVNIŠKO DELO najbolj prodajanega izdelka v Sloveniji ponujam. Tel.: 062 304 296.
m1607

KUHARICO za delo v gostilni takoj zaposlim. Stanovanje in hrana v hiši. Tel.: 061 787 777.
mpp

ČISTILKO zaposlimo v gostinskem lokalu. Tel.: 70 023.
m1625

KVALIFICIRANA TRGOVKA išče zaposlitev. Tel.: 45 124.
m1623

★★★ ■■■
GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite IZOLACIJSKI SERVIS F. HAJDINJAK, Gornji Slaveči 6, Kuzma, tel.: 55071
Popravilo z garancijo na vašem domu.

trgovina
IVANKE ROŠKAR
Iwea Handels-GMBH
Langgasse 15
AVSTRIJSKA RADGONA
Ponudba tedna:
PREDPRAŽNIKI IN PREPROGE IZ PLASTIČNIH MAS

TRGOVINA TIPO
Ledavsko naselje 31
Tel.: 069 31 250

VAM PONUJA:
– IZPUŠNE LONCE za vsa vozila
– VETROBRANSKA STEKLA za vse tipe avtomobilov
– VLEČNE KLJUKE
– REZERVNE DELE

UGODNO!
AVTOPREVLEKE THERMO samo 4.650,00 SIT
ORIGINALNE AVTOPREVLEKE za vozila Golf III, Clio, Ford Fiesta, Renault 19, Škoda Favorit samo 6.480,00 SIT
– gumijaste preproge ŠKORPIJON za vsa vozila
– akumulatorji TOPLA MEŽICA (2 leti garancije)

NAJBOLJ ZALOŽENA TRGOVINA Z AVTODELI V POMURJU
– akumulatorji MTA (18 mesecev garancije)
– snežne verige KLIP-KLAP

VELIKA IZBIRA MOTORNEGA OLJA PO UGODNIH CENAH:

ÖMV:	
START EL, 4 l	959,90 SIT
START EL, 1 l	311,30 SIT
CASTROL:	
GTX3, 1 l	837,60 SIT
GTX3, 3 l	2.458,50 SIT
GTX3, 5 l	3.997,70 SIT
GTX, 1 l	595,00 SIT
GTX, 5 l	2.517,10 SIT

AKCIJSKA PRODAJA:

ANTIFRIZ 100 % 3 l	708,00 SIT
ANTIFRIZ 100 % 1 l	264,00 SIT
Hladilna tekočina 40 3 l	501,10 SIT
Hladilna tekočina 40 1 l	186,30 SIT

ZAHVALA

Ob boleči in nepričakovani izgubi drage žene, mame in stare mame

Rozalije Kaluđerovič

s Pušče

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrazili sožalje. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala osebju internega oddelka bolnišnice M. Sobota za ves trud. Posebna hvala sodelavcem s tržnice, posebej Neđu in Peru.

Žalujoči: mož Geza ter sinovi in hčerki z družinami

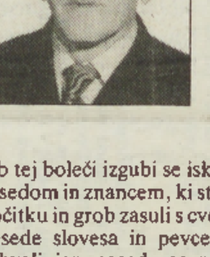

Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce,
srce ljubeče v grobu spi,
nam pa solzijo se oči.

ZAHVALA

V 76. letu me je nepričakovano zapustil dragi mož

Štefan Kuronja

iz Panovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste mojega moža pospremili k zadnjemu počitku in grob zasuli s cvetjem. Hvala duhovniku g. Balažicu za besede slovesa in pevcem za odpete žalostinke. Posebej se zahvaljujem sosedu za nesebično pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Panovci, 19.11.1993

Žalujoča žena Frančiška

ZAHVALA.

V 67. letu nas je zapustila draga sestra in teta

Marija Kološa

iz Bogojine

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala medicinskemu osebju internega oddelka bolnišnice v M. Soboti za trud in nego med njeno boleznijo. Iskrena hvala župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za besede slovesa. Hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali.

Žalujoči vsi njeni

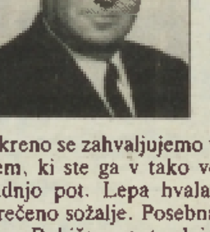

ZAHVALA

V 82. letu starosti je umrl dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

Alojz Zadravec

iz Stročje vasi pri Ljutomeru

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovo zadnjo pot. Lepa hvala za darovano cvetje, svete maše in izrečeno sožalje. Posebna hvala zdravstvenemu osebju Bolnišnice Rakičan za trud in nego med njegovim zdravljenjem. Zahvala g. dekanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbeniku za odigrano Tišino in govorniku za besede slovesa.
Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi

DUŠANU

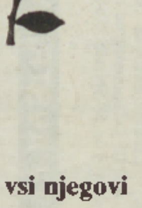

V SLOVO

Žalujoči: mama, ata, Sonja, dedek, stara mama, mamca in vsi njegovi

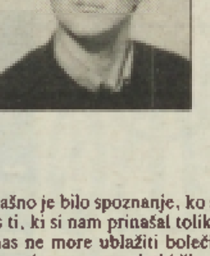

Je dan črni moral priti,
bridkosti dan, oj dan solzan,
težko se bilo nam je ločiti,
a vse solze, ves jok zaman.
Vsakega osrečiti si znal,
vendar pred usodo neizbežno
ves nemočen si postal.

V SPOMIN

28. novembra mineva žalostno leto, odkar te ni več med nami, dragi sin, brat in vnuk

Dušan Šebjan

iz Ižakovec

Strašno je bilo spoznanje, ko smo resnično dojeli, da si za vselej odšel od nas ti, ki si nam prinašal toliko smeha in veselja. Na tisoče prelitih solz v nas ne more ublažiti bolečine. Neizmerno te pogrešamo in z mislimi hrepenimo po stvareh, ki jih naše roke ne morejo doseči. Ostajajo nam le še trpek jok in spomini nate, dragi Dušan. Hvaležni smo ti za vse lepe trenutke, preživete ob tebi.
Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem mnogo prezgodnjem grobu, mu prinašate cvetje in svečke.

Žalujoči: oče, brat Stanko, stara mama in drago sorodstvo

Ko solza po licu nam polzi,
naš oče zdaj mirno spi.
Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega moža in očeta

Štefana Koceta

gostilničarja, iz Mačkovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in krajanom za darovane vence in cvetje ter sveče, izrečene sožalne besede in za tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Prav tako se iskreno zahvaljujemo osebju Doma oskrbovancev Rakičan za lajšanje bolečin, g. duhovniku za lepo opravljen obred, govornikoma za poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke in izvajalcu Tišine.

Mačkovci, Šulinci, Černelavci, Selo, Toronto

Žalujoči vsi njegovi, ki so ga imeli radi

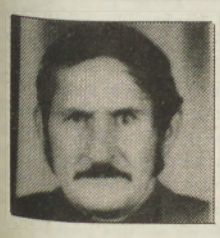

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je močnejša od življenja.

ZAHVALA

Ob spoznanju, ko se zavedamo krute resnice, da smo se za vedno poslovili od našega predragega

Alojza Klemenčiča

iz Dokležovja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga pospremili na njegovi mnogo prerani poti, mu darovali prekrasne vence in šopke, darovali za maše in izrazili ustno in pisno sožalje. Hvala g. dr. Vučaku, g. dr. Šerugovi in medicinskemu osebju internega oddelka bolnice v M. Soboti za trud in nego med njegovo boleznijo. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gospe Mariji za besede slovesa in gospodu Srečku za poslovilno svečanost. Hvala tudi bratu Štefanu in svakinji Marti za vso pomoč.

Dokležovje, november 1993

Žalujoči vsi njegovi

Skromno, tiho si živel,
za nas si delal in skrbel.
Srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa rosijo se solzne oči.

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi brat in stric

Franc Ritlop

iz Radmožanec

Ob spoznanju, ko se zavedamo krute resnice, da smo se za vedno poslovili od našega dragega pokojnika, se z žalostjo v srcu zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter za svete maše in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala kirurškemu oddelku soboške bolnišnice in zdravnici dr. Kepe-Hebar Julii, župniku g. Francu Krampaču, pevcem in gasilskemu društvu v Radmožancih.
Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Radmožanci, 9.11.1993

Žalujoči vsi njegovi, ki ga bomo zelo pogrešali

Ko solza po licu polzi,
naš oče zdaj mirno spi.
Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega
trpljenja, bolezen je bila
močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 73. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Jožef Lackovič

upokojeni krojač, iz Velike Polane

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, botrini, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali za svete maše in cvetje. Posebna hvala dekanu g. F. Kodilu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, društvu upokojencev, patronažni sestri Micki, g. dr. E. Hadjmašu, kolektivom Konfekcije Velika Polana, VVZ Lendava, OŠ Bistrica in Velika Polana ter Galvanike Kos.
Vsem iskrena hvala.

Vsi njegovi

Kako bi dihal rad,
poslušal, gledal svet,
sedel med vami,
katero vmes povedal,
pa me tišči teptan nad mano
grob preran.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, sina in brata

Antona Kranjca

iz Sebeborec 87a

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, za svete maše in nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo dekanu g. Poredošu za pogrebni obred ter pevcem iz Bakovec za lepo petje. Hvala LD Mlajtinci ter dr. Kocjančiču za ganljive besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: žena Helena, mama, brata in sestri z družinami

Ljubezen, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje.
Nam ostala je praznina
in velika bolečina.

ZAHVALA

V 83. letu nas je zapustila draga sestra, teta in sorodnica

Anna Žitek

roj. Kerčmar, iz Bakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni najdražji

Mirno in vdano je teklo vaše
življenje, čeprav mu bolezen
je bila spremljevalka.
Zemske prestali ste bolečine,
naj spokojen vaš večni bo sen.

ZAHVALA

V 65. letu nas je zapustila naša draga žena, mama, mati in sestra

Irena Uljančič

iz Kobilja 11

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam med njeno večletno boleznijo stali ob strani, našo mamo bodrili in ji blažili bolečine. Predvsem se zahvaljujemo g. dr. Vassu za njegovo pomoč na našem domu, patronažni sestri Marti, zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka soboške bolnišnice ter sosedom, sorodnikom in botrini za vso pomoč.
Prisrčna hvala sodelavcem iz Mure – 229. brigadi, kolektivu Kobiteksta ter vsem, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje in za svete maše, župniku g. Halasu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za besede slovesa ter vsem, ki ste prišli od blizu in daleč in našo najdražjo pospremili k večnemu počitku.

Kobilje, 8.11.1993

Žalujoči: mož Štefan ter sin Pavel in hčerka Marjeta z družinama

---

Srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš,
nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči.
Dom je prazen in otožen,
ker te več med nami ni.

ZAHVALA

V 55. letu nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi sin, mož, oče in dedek

Štefan Pivar

iz Lipe 99

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, za svete maše in mrliško vežico. Posebna zahvala osebju Onkološkega inštituta Ljubljana in pljučnega oddelka Bolnišnice M. Sobota za ves trud in nego med njegovim zdravljenjem. Hvala tudi sodelavcem Pomurja, delavcem, vodjem oddelkov in vodstvu Planike Turnišče, Tovarni ženskih oblačil Mura M. Sobota – 313. brigadi, sodelavcem GLG-EE Hraščica. Hvala botrini, sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem. Hvala g. župniku, patru in častni sestri iz Nazarja za pogrebni obred, članom krojaškega ceha ter pevcem za odpete žalostinke in poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Lipa, 11.11.1993

Žalujoči: mama Marija, žena Barbara, sin Viktor z ženo Lidijo, hčerka Renata z možem Alojzom, vnukinja Katja in drugo sorodstvo

---

Tiho k grobu pristopite,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 89. letu življenja nas je zapustila skrbna in draga mama, babica, prababica in praprababica

Katarina Vučko

roj. Horvat, iz Ižakovec

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala vsem, ki ste z nami sočustvovali, darovalcem cvetja, govorniku, pevcem iz Ižakovec za odpete žalostinke, g. duhovniku za opravljen obred, osebju intenzivne nege internega oddelka bolnišnice M. Sobota in vsem, ki so ji lajšali zadnje dni življenja.

Žalujoči vsi, ki smo te imeli radi

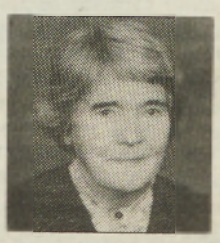

ZAHVALA

16. novembra 1993 nas je za vedno zapustila naša draga mama, omama, tašča in teta

Alojzija Györfi

roj. Bohinc

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem, ki so ji stali ob strani, jo spremili na njeni zadnji poti ter darovali vence in cvetje. Iskrena hvala tudi osebju internega oddelka soboške bolnišnice za požrtvovalno nego in skrb.

Žalujoči: hčerka Lidija in sin Laci z družinama ter drugo sorodstvo

---

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar nas veže,
so vezi močnejše,
brez pomena zanje so razdalje,
kraj in čas.

V SPOMIN

28. novembra mineva žalostno leto, odkar te ni med nami, naš dragi mož, oče, tast, dedi in brat

Bela Hodošček

iz Zenkovec 55

Hvala vsem, ki se ga spomnite, prižigate sveče in prinašate cvetje v njegov spomin.

Vsi njegovi

Ko je bolečina prevelika,
se tudi solza posuši,
le duša nemo vpije,
zakaj več tebe, dragi oče, ni.
V naših srcih ti naprej živiš,
zato pot nas vodi tja,
kjer v tišini mirno spiš.
Tam lučka ljubezni vedno gori
in tvoj nasmeh med nami živi.

V SPOMIN

24. novembra mineva leto dni žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Jože Forjan

iz Lipovec

Žalost, bolečina in praznina ostajajo. Hvala vsem, ki se ga z dobro mislijo v srcu spominjate, postojite ob njegovem grobu, mu prižigate sveče in prinašate cvetje.

Njegovi najdražji

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Štefan Feher

iz Dolge vasi

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence ter nam izrazili sožalje. Iskrena hvala pevcem za odpete žalostinke.

Žena Ana in hčerke z družinami

Med **Bratonci** in **Beltinci** je izbruhnil medkrajevni spor, ki ni povezan s prestolnim krajem prihodnje občine. Kraja se prepirata, v katerem od njiju so resnični **Zaletenci**. Zaradi etnične pripadnosti avtorja knjige z naslovom Zaletenci **Bogdana Novaka**, ki je doma iz Beltinec, bi to lahko bili Beltinci, zaradi znane bistrosti pa Bratonci. Bratončani so pred leti, ko so prezidavali gasilski dom, namreč na staro črpalko pomislili šele takrat, ko so vrata že predelali tako na ozko, da je niso mogli več spraviti ven. Prezidij Prekmursko-Prleške republike zato meni, da bi lahko ta čast do nadaljnjega pripadala njim, brž ko se pa bodo Beltinci kako tako izkazali, jim bo v imenu krvi in zemlje pripadel visoki naslov.

* * *

Znani prvoborec za ljutomersko sužnost v ptujski občini **Darko Žunič– Robin Hood**, član gverilske skupine, ki jo vodi **Mirko Prelog-Sherlock**, je predlagal, da bi Muro preimenovali v Evfrat, Dravo pa v Tigris. Velika Prlekija med obema rajskima rekama bi se cedila od lepote in dobrote. Sobota naj bi se preimenovala v Babilon.

* * *

Ko je **Ludvik Kovač-Lukoka** prebral, da je njegova nekdanja monokulturna stranka podarila svojo stavbo slovenskemu parlamentu, je vzkliknil: »Odslej bom imel lastniški certifikat tudi na parlamentarni sedež **Marije Požonec-anju Mariške**. Gospa bo v prihodnje čepela, ne pa sedela, če mi ne bo pomagala, da svoja jabolka prodam madžarski državi, ki je moje najbližje tržišče za agrarne pridelke.«

* * *

»Kakó naj solimo ceste, ko pa imámo Slovenci tako malo morja, da moramo s soljo varčevati,« je izjavil **Vito Györek-Cestovit**, direktor soboškega Cestnega podjetja, ko se je pobiral s poledenele cestne površine pred gostilno Habot. »Poleg tega pa je potrebno za ekologijo tudi kaj žrtvovati. Krucinal, pa še v Evropi smo, ali mar Avstrijci posipavajo ceste?«

* * *

Mlad podeželski fant, zvest poslušalec Murskega vala, ki uživa ob izgovorjavi dvoustičnega u-ja njegovih napovedovalk, je ob prazniku svojemu radiju poslal častitko:

Kot blazen v radio strmim,
gumb vrtim
in Murski val lovim;
ko zaslišim znani glas,
spravim hlače si čez pas,
obleka z mene dol zleti,
ker se v vale mi mudi.
Potem po vodi čofotam,
bika, kravo da prodam,
poslušam dan na dan,
jaz pa sem še vedno sam.
Zato ti pravim, Murski val,
organiziraj spet kak bal,
da bomo fantje samski mi
do ljubih žen prišli.

BESEDA NI KONJ

Radgonski mehurčki

Če bi vedel, da bo že sredi novembra zapadlo toliko snega, bi lepo pobral šila in kopita in se prestavil v Koper k sorodnikom! Kako naj bi vedel, da bodo vremenske napovedi tokrat točne, ko pa doslej niso še nikoli nič točnega napovedali. Tako pa moram trpeti ob vsaki uri nadaljnjega sneženja in nerganju moje stare, ki hoče, da vsak centimeter snega sproti odstranim. Zakaj moram jaz tako, ko pa lahko naši komunalci čakajo vse dopoldne in gredo šele potem na teren? Ali pa naš sosed, ki se mu ni dalo nositi in metati snega daleč nazaj za hišo, zato ga je zmetal kar na sredo ceste! Bodo že pospravili tisti, ki so za to plačani, si je verjetno mislil.

Tako pa moram prenašati ta sneg in staro in le malo časa mi ostane za pohajkovanje po mestu in ogrevanje v toplih bifejih. Sem pa vseeno slišal, da bo gornjeradgonska vlada kmalu objavila natečaj za »dvornega preizkuševalca« javnih WC-jev. To pomembno nalogo bo dobil tisti, ki bo sposoben količinsko in kakovostno preskusiti zmogljivosti javnega stranišča. Verjetno bodo to kar lastniki tistih prodajnih hišic, kajti po novem predlogu naj bi kar pomemben del stroškov plačali prav oni, to pa z drugimi besedami pomeni, da bodo po prepričanju občinarjev na tržnici v glavnem s… in ne prodajali.

Naša vlada pa bo sprejela še en pomemben sklep; ker se bojijo, da se ne bi ponovila stara pesem (ko so odvečno zemljo vozili bogve kam), bodo sedaj z uradnim sklepom določili, da se mora odvečni material od rekonstrukcije ceste Podgrad-Segovci voziti na nasip v Lutvercih, ostanek pa v jamo pred Marjanco. Ha, me zanima, če se bo kateri od občinajev vozil z avtoprevozniki, da bo videl, kam vozijo zemljo?

Žal mi je, da se nisem javil na razpis za novega direktorja Elrada. Veste kaj, toliko kot ta novi s Ptuja bi tudi jaz vedel! Kaj je mislil, da mi ne znamo poslati firme v stečaj? Saj pa smo mi že dolgo vedeli, da bi bil stečaj najboljša rešitev – za občino, ne pa za delavce. Za to, da nam bo nekdo poslal firmo v stečaj, res ni potrebno plačevati dragih menedžerjev. Ne vem le, kaj so tako dolgo čakali. Če bi jo že pred dvema letoma poslali v stečaj, bi si delavci še uspeli dobiti kakšno delo – tako kot drugi. Kaj pa zdaj? No ja, so vsaj poskrbeli za nekaj »ubogih« direktorjev.

O politiki pa raje ne bom, da me ne bo kdo obtožil, da sem za ta ali oni okraj, za to ali ono traso avtoceste. Bo potem moja kolegica z vami poklepetala o tem in onem!

Radgončan

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

V *Lotmerki* smo lahko vsekakor ponosni na **mestno hišo**. Kaj takega namreč nimajo ne v Radgoni in ne v Lendavi, pa tudi v Soboti ne, čeprav se imajo za veliko mesto in regionalno središče. V zadnjem času se o tej naši znamenistosti kar precej govori in piše. Znano je, da jo želijo temeljito obnoviti in ‚predelati', da bi bila še lepša in koristnejša. In ko je že vse kazalo, da so našli dovolj interesentov, ki bi odkupili (vzeli v najem za 99 let) nezasedene prostore, je *TOTA* slišala, da se je začelo zatikati, in to predvsem s tistimi prostori, kjer naj bi bila lepa prleška gostilna ali restavracija.

Upajmo, da ne bo kdo uredil kaj prekmurskega. »Rajši naj bo prazno,« bi dejal *en TOTI*. Pa ni mišljen **gospod J.** Njega menda bolj zanimajo prazne farme in nepovratna sredstva, ki so jih nekateri dobili od občine oiroma države. In *TOTA* mu daje popolnoma prav.

Tudi **gospod S.** ni storil nič slabega, ko je opozoril, da v razpadajoči Kmetijski zadrugi Mursko polje zelo poceni razprodajajo to in ono. Nekateri menda zdaj napadajo njega, češ kaj se to dogaja, kot da bi bil on kriv, ker je spomnil na *toti* greh.

Vse pa kaže, da se bo moral nekdo spovedati za krivo izrečene besede na račun hotela Jeruzalem v *Lotmerki*, češ da ni odvajal turistične takse. Bomo videli.

Dražja elektrika

Od 1. decembra bo elektrika dražja za 9,67 odstotka. Tako je sklenila slovenska vlada, čeprav je elektrogospodarstvo zahtevalo precej višjo ceno, in sicer v povprečju za 40 odstotkov. Predlagali so namreč, da naj bi bil odjem nad 110 kilovoltov dražji za 38,6 odstotka, gospodinjski odjem pa za 45,9 odstotka. Po novem bodo v gospodinjstvih, ki mesečno porabijo 275 kilovatov električne energije in imajo vgrajeno glavno varovalko za osem kilovatov priključne moči, plačali 2.738 tolarjev, za enako porabo elektrike pa je bilo treba januarja odšteti 1.771 tolarjev. Kljub temu pa je cena elektrike pri nas v primerjavi z drugimi vrstami energije še vedno prenizka. Zaradi socialnih vzrokov in vpliva na inflacijo pa se je vlada odločila, da bo ceno električne energije spreminjala postopno.

M. JERŠE

Cene sadja in zelenjave

	Tržnica Murska Sobota	Osred. ljublj. tržnica	Zelenjava Pomurka
Jabolka	60,00	55,00	60,00
Pomaranče	140,00	180,00	120,00
Limone	120,00	80,00	150,00
Banane	110,00	120,00	120,00
Hruške	100,00	100,00	120,00
Krompir	35,00	35,00	35,00
Solata	100,00	100,00	100,00
Zelje	35,00	40,00	40,00
Čebula	35,00	80,00	40,00
Česen	250,00	260,00	300,00
Korenje	80,00	120,00	80,00
Cvetača	160,00	180,00	160,00
Paradižnik	190,00	200,00	240,00
Paprika	190,00	180,00	220,00
Kumare	130,00	150,00	
Jajca	11,00	13,00	11,00
O. jedrca	800,00	400,00	1000,00

ZVEZDA
MURSKA SOBOTA, d.o.o.

PRODAJNI CENTER – DISKONT

Markišavska 1

PRAZNIČNA PONUDBA

Posebno ugodne – nizke cene!

LAŠKI RIZLING	0,75	220,00 SIT
SAUVIGNON	0,75	264,00 SIT
CHARDONNAY	0,75	264,00 SIT
DARILNI KARTON ZLATA	2 × 0,75	638,00 SIT
RADGONSKA PENINA	0,75	880,00 SIT
GRAJSKI BISER	0,75	297,00 SIT
RUM	1/1	237,60 SIT
KIVI, LIKER	0,70	360,00 SIT
MINERALNA VODA	1/1	40,70 SIT
ŠUM PET	1,5	81,72 SIT
SWING PET	1,5	107,94 SIT
PEPSI PET	1,5	125,88 SIT
PIVO ZLATOROG	0,5	51,24 SIT
SIRUP, ORANŽA, MANDARINA	1/1	176,40 SIT

Radenska

»…podvrzita si zemljo in ji gospodujta…«

Kje si?

Jutranja rosa. Sonce vzide.
Po nočnem počitku narava v lesketu.
Smeji se. Želim vstopiti, odpreti vrata, vendar… saj jih sploh ni.
Pred mano nevesta v poročnem sijaju.
Vsa lepa v nedolžnem opoju in blišču.
Ženina čaka.
Obstanem – ne morem naprej, saj poln sem smradu, umazan in neobrit, skuštranih las,
obleka zaudarja po bencinu,
v izdihanem zraku strup.
Nemočno jo gledam, kako me odvrača.
Pomanem oči, da si vid izbistrim,
toda glej:
zdaj vnesem umazanijo še vanje – tema.
Kje si, svetloba?
Kje blišč jutranji?
Kje nevesta v poročnem sijaju?
Le vprašanja.

MARTIN TINE MLINARIČ

Lendavski *pereci*

Na Vestnik je prišlo pismo, v katerem Marjeta M. sprašuje spodaj podpisanega, s čim naj se ukvarja zdaj, ko je na tako imenovanem čakanju. V podjetju, kjer je delala vrsto let, je namreč postala ekonomski presežek, in sicer – tako trdi – tudi zato, ker s šefom ni hotela v posteljo.

Tako bom pokomentiral njene težave. Marjeta si je sama kriva, ker so jo dali na »črno listo«, saj če bi se dobro razumela s predpostavljenim (njihove želje, ukaze… je treba pač spoštovati!), potem ji zdaj – ob koncu leta – ne bi bilo treba skrbeti, kako naprej. Ker pa je dedca zavrnila (tudi sam dobro vem, kako se moški počuti v takem položaju) in ohranila ponos, ji pač drugega ne preostane, kot da se poda na pot samostojne podjetnice, obrtnice ali kmetice. V pismu namreč pravi, da ne bo mogla doma lenariti in čakati na miloščino, ki ji pripada kot čakajoči na delo.

Ko sem tuhtal, s čim naj bi se ukvarjala, sem se spomnil možnosti. Dolgo je bila v ospredju tale: kaj ko bi šefu ustregla zdaj? Bojim pa se, da bi zavaljenec hotel še in še, čemur pa bi se prešuštnica prej ali slej uprla, zato bi se ji maščeval: znova bi jo da[…] na črno listo, kadrovik pa bi ji izročil delavsko knjižico. Marjeta mora postati samostjna, neodvisna od takšnih in drugačnih šefov, drugače jo bodo spet izsiljevali! Le s čim naj se peča, da ji ne bo mogoče očitati nemoralnosti ali česa hujšega? Predlagam, da ustanovi kako podjetje. Podjetje – d. o. o.? Časi, ko je zadostoval »kapital« 2.000 tolarčkov, so proč! Poldrugega milijona tolarjev, kolikor je treba imeti zdaj, pa seveda nima, saj če bi ga imela, potem ne bi hotela po vsej sili nove službe. Kaj pa poslovno sodelovanje z drugimi? So taki (moški), ki denar imajo in bi [...] v sodelovanje, vendar tudi ti so pod kožo krvavi in ne bi dolgo trajalo, ko bi hoteli protiuslugo. Saj ste »prokužili«, kako?! Marjeta pa je poštena ženska, zato z družbo z omejeno odgovornostjo ne bo nič. Kaj pa obrtna dejavnost? Najhitreje, saj ni treba nobenih dovoljenj, prideš do najstarejše obrti. Mnogi veste, katera je to, drugim pa ni treba vedeti, sicer bi mi spet kdo očital, da sem pokvarjen. Marjeta se mora torej ukvarjati z neko proizvodno dejavnostjo? Teh je sicer veliko, toda katero naj izbere? Ko[…] ženska ja ne bo izdelovala metel, ko pa je edina »občinska« metlarna propadla. Naj ustanovi pletilstvo? Nekako bi ga spravila skupaj, toda kdo bo delal, prodajal, kdo bo kupoval, ko pa tako rekoč vsi drvijo v Lenti in tam kupujejo poceni »džeke« oziroma »štrikaše«, da bodo razumeli tudi Goričanci. Odpade! Kot sem pozneje zvedel, moja spraševalka zna nekaj malega šivati, tudi stari singer ima. Kaj ko bi tega vrtela pogosteje in hitreje? Mo[…] bi šlo, več možnosti pa je, da ne, ko pa je že zdaj toliko butikov, kjer imajo unikate, kupcev pa bore malo. Spomnil sem se tudi, da bi lahko izdelovala poročne obleke, potem pa sem ugotovil realnost: le tu in tam se še kdo poroči, vedno več pa jih živi »na koruzi«, zato »zdavanjskega gvanta« ni treba. Ženska na čakanju bi se lahko zaposlila s pletenjem cekarjev!!! Oh, dobra zamisel!!! Le kje pa naj zdaj vzame »bilje«, ko pa so kombajnisti poželi in zmleli v silažo vsa koruzna stebla? Tega, da bi pletla cekarje iz plastičnih trakov, kot sicer počno nekatere »mamce«, pa ji seveda ne bom svetoval…

Kot vidite, dragi »pajdaši«, veliko sem razmišljal in tuhtal, toda vse, kar mi je prišlo na misel, je odpadlo zaradi moralnih pomislekov ali drugih objektivnih vzrokov. Grdo je, kar bom povedal, vendar je to v tem hipu najbrž edina rešitev: Marjeta bo morala, ker si je pač sama kriva, ostati še naprej doma. Vzrok sem navedel zgoraj! In kaj naj počne? Tisto, kar ji je že zdavnaj svetoval ljubosumni mož Janči: »Namesto da tineš v tovarno, poprimi doma na gruntu!« Mislil je na pitanje svinj. Najbrž bo res tako storila, vendar jo bo preganjala mora: svinja v prejšnji službi, svinje doma, same svinje! Marjeta, sem tudi jaz svinja?

NACI

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek so rejci pripeljali na sejem 43 pujskov, ki so bili stari od 7 do 10 tednov in težki od 15 do 20 kilogramov. Stali so od 7.000 do 11.000 tolarjev, kupci pa so kupili 34 živali.

Sejem v Turniščcu je vsak četrtek ob sedmih, prodajalci pa morajo imeti s sabo veljavne živinske potne liste.

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 23. novembra 1993, tečaji veljajo od 24. 11. 1993 od 00.00.
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 23. novembra 1993 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1,058.7396	1,058.00	1,090.00
Francija	100	2,143.1658	2,119.00	2,189.00
Nemčija	100	7,445.4259	7,510.00	7,650.00
Italija	100	7.5348	7.45	7.72
Švica	100	8,481.0846	8,384.00	8,688.00
ZDA	1	127.1753	127.00	130.30

foto: n. juh